

Årsbudsjett 2017 Økonomiplan 2017-2020

Søgne kommune

Innhold

1	KOMMUNESTYRETS VEDTAK	5
2	RÅDMANNENS VURDERINGER – ØKONOMIPLANENS HOVEDPROFIL	13
3	KOMMUNENS SENTRALE STYRINGSdokumenter	14
4	KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL	15
4.1	Fokusområde oppvekst	15
4.2	Fokusområde omsorg	15
4.3	Fokusområde næringsutvikling	15
4.4	Fokusområde beredskap	16
4.5	Fokusområde kultur	16
4.6	Fokusområde miljø og klimaplan	16
5	SENTRALE ØKONOMISKE FORUTSETNINGER I STATSbudsjettet	17
5.1	Nye anslag for kommunesektorens inntekter og utgifter i 2016	17
5.2	Kommuneopplegget for 2017	17
6	OMTALE AV STATUS OG UTFORDRINGSBILDE OVERORDNET OG FOR SEKTORENE	19
6.1	Overordnet omtale	19
6.2	Fellestekst helse-, sosial- og omsorgssektoren	22
6.3	Fellestekst oppvekstsektoren	28
6.4	Fellestekst teknisk sektor	35
6.5	Fellestekst sentraladministrasjonen	39
7	HOVEDTALL I budsjett 2017 OG ØKONOMIPLAN 2017-2020	41
7.1	Innledning	41
7.2	Skatt og rammetilskudd	42
7.3	Kompensasjonstilskudd fra staten til dekning av kapitalutgifter	42
7.4	Driftsinntekter og driftsutgifter i enhetene	42
7.5	Utgifter til renter og avdrag	43
7.6	Finansinntekter	45
7.7	Netto driftsresultat	47
7.8	Brutto driftsresultat	47
7.9	Forutsetninger for øvrig i økonomiplanen	48
7.10	Oversikt over fond	48
8	RÅDMANNENS PRIORITERINGER – DRIFTSbudsjettet	50
	BUDSJETTskjema 1A	50
	BUDSJETTskjema 1B	51
8.1	Innledning	52
8.2	Administrasjonsavdelingen	52
8.1	PPT	53
8.2	Barnehage	54
8.3	Barnevernstjenesten	56
8.4	Nygård skole og kompetanseavdeling	56
8.5	Lunde skole	58
8.6	Langenes skole	59

8.7	Tangvall skole.....	60
8.8	Tinntjønn skole	61
8.9	Kulturenheten	62
8.10	Felles oppvekst.....	63
8.11	NAV/Sosial	65
8.12	Kvalifiseringsenheten	66
8.13	Helsetjenester	69
8.14	Institusjonstjenester.....	70
8.15	Hjemmetjenester	71
8.16	Enhet for livsmestring.....	73
8.17	Felles omsorg	75
8.18	Ingeniørvesenet -rammeområder	76
8.19	Ingeniørvesenet - selvkost.....	78
8.20	Arealenheten	78
8.21	Kristiansandsregionen brann og redning	79
8.22	Eiendomsenheten	80
8.23	Felles teknisk	81
8.24	Fellesutgifter og sentraladministrasjon	81
9	INVESTERINGSBUDSJETTET.....	83
9.1	Investeringsplan 2017 – 2020.....	83
9.2	Kommentarer til investeringsbudsjettet.....	84
9.3	Forslag til investeringer med finansiering	87
10	FOKUSOMRÅDE BRUKERE - TJENESTER	90
11	FOKUSOMRÅDE INTERNE TJENESTER.....	92
12	FOKUSOMRÅDE MEDARBEIDERE.....	93
13	FOKUSOMRÅDE ØKONOMI	96
14	SEKTOROMTALER OG INNSPILL FRA ENHETENE	100
14.1	PPT for Søgne og Songdalen	100
14.2	Barnehageenheten	103
14.3	Nygård skole og kompetanseavdeling	106
14.4	Lunde Skole	110
14.5	Langenes skole.....	113
14.6	Tangvall skole	117
14.7	Tinntjønn skole	121
14.8	Kulturenheten.....	124
14.9	Nav/Sosial	127
14.10	Kvalifiseringsenheten	129
14.11	Enhet for helsetjenester.....	133
14.12	Institusjonstjenester.....	136
14.13	Enhet for hjemmetjenester	138
14.14	Enhet for livsmestring.....	141
14.15	Ingeniørvesenet	143
14.16	Arealenheten	146
14.17	Eiendomsenheten	149
14.18	Administrasjonsavdelingen	152
14.19	Økonomiavdelingen	155

1 Kommunestyrets vedtak

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret vedtar økonomiplan for 2017-2020. Driftsrammer og investeringsbudsjett for 2017 i økonomiplanen 2017-2020 er kommunens årsbudsjett for 2017.
2. Kommunestyret vedtar å skrive ut eiendomsskatt i hele Søgne kommune i 2017, med 2 promille av takstgrunnlaget på hver eiendom med reduksjonsfaktor på 15% og 800 000 kroner i bunnfradrag.
3. Stortingets fastsatte maksimalsatser for formues- og inntektsskatt skal legges til grunn for innkreving av skatt i budsjettåret 2017.
4. Kommunestyret vedtar å oppta lån til investeringer ihht. tabell 2A i saksfremstillingen. Låneopptak for å finansiere investeringer i budsjettet for 2017 utgjør 34 930 000 kroner. I tillegg til ovennevnte lån opptas lån i Husbanken til startlån for videre utlån med 10 000 000 kroner.
5. Rådmannen gis fullmakt til å fastsette satser for finansiering av ikke-kommunale barnehager i tråd med Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager.

Kommunestyrets enstemmige vedtak 15. desember 2016, sak 92/16, innebærer følgende endringer i forhold til rådmannens forslag:

NR	Tiltak/enhet	2017	2018	2019	2020
----	--------------	------	------	------	------

Reduksjon i forhold til rådmannens forslag

1	Budsjettskjema 1 A redusert avdrag	1600	2100	1075	2100
2	Budsjettskjema 1 A, redusert netto driftsresultat	1400	2250	1675	650
3	SUM reduksjon	3000	4350	2750	2750

Økninger i forhold til rådmannens forslag

4	Budsjettskjema 1A, økte renter		1000		
5	8.2 Barnehage	250	250	250	250
6	8.9 Kulturenheten	100	100	100	100
7	8.10 Felles oppvekst, SLT/oppvekstrådgiver	400	500	500	500
8	8.10 Felles oppvekst, integrering i skolen	300	300	300	300
9	8.11 NAV, På an igjen	300	300	300	300
10	8.13 Helse, frie midler	400	400	400	400
11	8.14 Institusjon, renhold og bemanning	300	300	300	300
12	8.15 Hjemmetjenester, dagsenteret	350	600		
13	8.16 Enhet for livsmestring, RUS	200	200	200	200
14	8.24 Fellesutgifter, tilskudd	150	150	150	150
15	8.24 Fellesutgifter, trossamfunn	200	200	200	200
16	8.24 Klimakampanjer	50	50	50	50
17	SUM økninger	3000	4350	2750	2750

Med endringer

	Netto driftsresultat	2017	2018	2019	2020
18		9300	9050	5325	2050

Beskrivelse:

- 1 Det reduseres i avsetninger til avdrag. Dette som et resultat av at ny ungdomsskole på Tangvall vil bli skyvet ut i tid i forhold til rådmannens forslag dersom denne bygges samtidig med ny videregående. Dersom årsregnskaper hvert år viser et større driftsresultat enn budsjettet kan deler benyttes til å betale ned på avdrag
- 2 Driftsresultatet reduseres i forhold til rådmannens forslag. Det betyr at det i løpet av økonomiplanen overføres 25,7 millioner til investeringsbudsjettet mot rådmannens forslag som innebærer en overførsel på kr 31,7 mill.
- 3 Total reduksjon i forhold til rådmannens forslag
- 4 Det budsjetteres med økte renter i 2018 ettersom ny barnehage fremskyves fra 2019
- 5 Barnehager får tildelt 250.000 som en «vikarpott» som dekker bemanning ved deltakelse på kurs/fagsamlinger eller ved sykdom. Enhetsleder tildeler ved behov
- 6 Kulturenheten får økte overføringer for å øke tilskudd hovedsakelig til lag og foreninger som prioriterer fattigdomstiltak
- 7 Det opprettes en ny rådgiverstilling i oppvekstsektoren med SLT funksjon. Dette vil løfte SLT funksjonen betraktelig, samt man får en overordnet rolle i rådmannens stab.
- 8 Tangvall skole har fått oppgaven med å integrere nye flyktninger som kommer til Søgne etter at kommunen vedtok å ikke sende elever til mottaksskolen i Kristiansand. I tillegg skal det følge nærskoleprinsippet på barneskolenivå. I rådmannens forslag vil dette hovedsakelig dekkes av skolens ordinære budsjetter. Det avsettes økte midler til formålet slik at rådmannens forslag styrkes med 300.000
- 9 «På an igjen» legges ikke ned i 2017. Det foretas en evaluering der effekten og resultatene av tiltaket de siste årene fremkommer. Dersom «På an igjen» vedtas nedlagt i 2018 skal de frigjorte midlene benyttes innen samme målgruppe.
- 10 Enhet for helse styrkes med 400.000 i frie midler. Se verbalforslag om de midler rådmannen foreslår søkt om
- 11 Enhet for institusjonstjenester får økte stillingsressurser på til sammen 700.000 hvert år. Rådmannens opprinnelige forslag innebærer en økning på 400.000. Økningen skal inkludere mer til renhold og bemanning.
- 12 Enhet for hjemmetjenester får økte ressurser til dagsenteret. Rådmannen foreslår en økning i 2018 med utvidet åpningstid i 2019. Forslaget innebærer det samme, men fremskyves til 2017.
- 13 Enhet for livsmestring får økte ressurser til rustiltak. Det fremlegges en sak der det fremkommer hvordan kommunen kan øke sitt engasjement ovenfor ideelle organisasjoner som arbeider med rus.
- 14 Felleskostnader økes og benyttes som tilskuddsordninger der frivillige organisasjoner kan søke om støtte. Det fremlegges en sak der kriterier vedtas. Mål er at organisasjoner som driver frivillig arbeid innen områdene integrering, psykisk helse og eldre prioriteres. Formannskapet får ansvar med tildelinger.
- 15 Midler til trossamfunn øker med 200.000 i forhold til rådmannens forslag.
- 16 Det settes av kr 50.000 til årlige klimakampanjer.
- 17 Viser totale økninger i forhold til rådmannens forslag

- 18 Netto driftsresultat. Dette innebærer en reduksjon i overføringer til investeringsbudsjettet gjennom økonomiplanperioden fra rådmannens 31,7 til 25,7 mill, en differanse på kr 6 millioner.

Endringer til investeringsbudsjettet:

Reduksjon i forhold til rådmannens forslag

	Redusert overføring fra drift	1400	2250	1675	650
--	-------------------------------	-------------	------	------	-----

Nr.	Tiltak	2017	2018	2019	2020
1	Investering ulike boligformål	1400	2250	1675	650
2	Ny barnehage, reduksjon	1000		30000	
3	SUM	2400	2250	31675	650

Økninger i forhold til rådmannens forslag:

Nr.	Tiltak	2017	2018	2019	2020
4	Ny barnehage		30000		
5	Uteområder barnehager	800			
6	Kjøp av solcelleanlegg, rådhuset	200			
7	SUM	1000	30000		

Beskrivelse:

- 1 Det settes av en årlig ramme for investeringer i ulike boligformål. Kommunestyret kan selv justere på de årlige rammene dersom behovet skulle gå ut over rammen det enkelte år, men innenfor totalen. Det er en reduksjon i forhold til rådmannens forslag på fem millioner til sammen i løpet av økonomiplanperioden. Det settes av totalt 19 millioner til kjøp av boliger frem til 2020.
- 2 Det er avsatt 5 millioner til tomtekjøp for ny barnehage i 2017. Denne reduseres til 4 millioner. Det tilstrebes om å få til avtaler med private bedrifter om tomtekjøp
- 3 Det foretas en reduksjon på investeringsbudsjettet i forhold til rådmannens forslag ettersom det overføres mindre fra driftsbudsjettet og endringer i prioriteringer.
- 4 Ny barnehage som planlegges i 2019 fremskyves til 2018. Det er satt av 1 million til renteutgifter i 2018 i forslag til driftsbudsjett, post 4
- 5 Midler til uteområder i kommunens barnehager økes med 800.000 i 2017, totalt 3,25 millioner i 2017 og 2018.
- 6 Det settes av kr. 200.000 i 2017 til anskaffelse av solcellepanel til rådhuset. Vil kunne gi reduksjon av strømforbruk. Det fremmes en sak
- 7 Sum av de prioriterte endringene, det viser økninger i forhold til rådmannens forslag de enkelte år og er dekket inn i tabellen over.

Verbalforslag:

Helse, rus og livsmestring:

- 1 Kommunestyret ber om at det fremlegges en sak der samhandlingsreformen innen rus og psykiatri beskrives, og hvordan kommunen kan løse denne i 2017. Det bes om at det fremlegges ulike alternativer som konkretiserer ulike løsninger.
- 2 Det fremmes en sak der det vurderes å bygge nye nødboliger i samarbeid med Songdalen, eksempelvis på Birkeli. Stausland skal i hovedsak ikke benyttes til nødboliger, med vurderes utvidet til ettervernsboliger med økt bemanning.
- 3 Prosjektet «fra leie til eie» vurderes utvidet i løpet av perioden
- 4 Kommunestyret viser til endringer i pasient- og brukerrettighetsloven §2-1 bokstav D og ber om en oversikt over kommunens arbeid og retningslinjer for BPA og en vurdering om det er et behov for opprettelse av en BPA – koordinator.
- 5 Dersom kommunen ikke får tildelt øremerkede midler til helsesøster og skolehelsetjenester fremmes det en sak om justerte rammer til helseenheten i tertialrapporten

Familie- og barnevern

- 6 Midler avsatt til barnevern fordeles på følgende måte. «Tiltak i, og utenfor hjemmet».
- 7 Kommunestyret ber om at arbeidet med å få etablert «familiens hus» i Søgne intensiveres vurderes oppstart i løpet av 2018. Kommunestyret mener dette vil bidra til at enheter som arbeider inn mot familier øker sitt tverrfaglige samarbeid.

Felles skole:

- 8 Det foretas en kartlegging om skolene er riktig budsjettet i forhold til faglige og sosiale utfordringer blant enkeltelever. Det etableres fra 2018 en post under felles skole, der skolene kan tildeles ytterligere midler dersom oppvekstkontoret mener dette er hensiktsmessig.

Gebyrer:

- 9 Rådmannen bes om å fremlegge en sak der det gis en oversikt over leieforhold og leieinntekter på kommunal grunn.

Kommunikasjon og trafiksikkerhet:

- 10 «Trafiksikker kommune» er en sertifiseringsordning i regi av trygg trafikk som bør kunne gjennomføres innenfor gjeldende budsjett. Det bes om at rådmannen vurdere dette.
- 11 Det bes om å utrede en sak om hvordan mobil- og bredbåndsdekningen i kommunen kan forbedres.

Klima og miljø:

- 12 Rådmannen bes å vurdere om kommunen har de nødvendige ressursene til å oppnå nasjonale miljø og klimamålsetninger i arbeidet med rulleringen av kommuneplanen.
- 13 Rådmannen bes om å legge frem status/måloppnåelse av gjeldende miljø og ressursplan i kommunens årsrapport.
- 14 For å få et mer robust fagmiljø, bes rådmannen om å vurdere behovet for å styrke fagfeltet landbruksforvaltning, eventuelt et samarbeid med omkringliggende kommuner.»

Hovedoversikter etter kommunestyrevedtak 15.12.16:

Budsjettskjema 1A

		Opprinnelig budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
		2016	2017	2018	2019	2020
1	Skatt på inntekt og formue	-278 600	-289 800	-292 600	-295 500	-298 400
2	Ordinært rammetilskudd	-257 900	-267 200	-274 200	-280 300	-286 700
3	Skatt på eiendom	-18 200	-18 400	-18 600	-18 800	-19 000
4	Andre generelle statstilskudd	-2 894	-3 079	-2 804	-2 789	-2 824
	4.1 Kompensasjonstilskudd sykehjem/omsorgsboliger	-2 044	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
	4.2 Rentekompensasjon skoleanlegg	-450	-729	-754	-739	-774
	4.3 Rentekompensasjon kirkebygg	-50	-50	-50	-50	-50
	4.4 Investeringskompensasjon reform 97	-350	-300	0	0	0
5	Sum frie disponible inntekter	-557 594	-578 479	-588 204	-597 389	-606 924
6	Renteinntekter og utbytte	-20 000	-22 100	-21 100	-21 100	-21 100
	6.1 Utbytteinntekter	-10 500	-10 500	-9 500	-9 500	-9 500
	6.2 Avkastning Søgne kommunes forvaltningsfond	-6 000	-7 100	-7 100	-7 100	-7 100
	6.3 Rennteinntekter overskuddslikviditet/startlån	-3 500	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
7	Renteutg., provisjoner og andre finansutg.	15 000	15 000	16 000	19 000	21 000
8	Avdrag på lån	26 000	27 400	27 900	29 925	31 900
9	Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0
10	Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0
11	Overført til investeringsbudsjettet	10 350	9 300	9 050	5 325	2 050
12	Til fordeling drift	-526 244	-548 879	-556 354	-564 239	-573 074
13	Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	526 244	548 879	556 354	564 239	573 074
14	Merforbruk (+) / Mindreforbruk (-)	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B

		Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
		2016	2017	2018	2019	2020
1	Administrasjonsavdelingen	28 933	31 724	31 359	31 724	31 359
2	PP-Tjeneste	4 924	5 221	5 221	5 221	5 221
3	NAV/Sosial	15 667	18 409	18 409	18 409	18 409
4	Barnehager	76 295	78 447	79 247	79 747	80 647
5	Kvalifiseringsenheten	-1 153	-3 977	-3 977	-3 977	-3 977
6	Nygård skole	32 799	34 033	34 583	34 133	33 583
7	Lunde skole	23 518	24 423	24 423	24 423	24 423
8	Langenes skole	19 931	20 022	20 022	20 022	20 022
9	Barnevern	16 609	19 977	19 977	19 977	19 977
10	Tangvall skole	18 357	18 046	18 046	18 046	18 046
11	Tinntjønn skole	18 295	17 509	17 509	17 509	17 509
12	Helsetjenester	25 946	28 197	28 797	29 047	29 047
13	Institusjonstjenester	46 399	48 052	48 052	48 052	48 802
14	Hjemmetjenester	44 109	46 730	48 710	49 530	49 530
15	Enhet for livsmestring	64 852	70 887	73 887	73 887	73 887
16	Kultur	9 524	9 608	9 608	9 608	9 608
17	Ingeniørvesenet, eks VAR området	10 449	9 527	9 527	9 477	9 477
	Ingeniørvesenet, var området	-5 035	-5 734	-5 734	-5 734	-5 734
18	Arealenheten	7 334	7 048	6 548	6 048	6 048
19	KBR	7 521	7 681	7 681	7 681	7 681
20	Eiendomsenhet	23 221	23 165	24 225	25 225	25 225
21	Felles omsorg	-9 743	-10 183	-10 133	-5 133	-133
22	Felles oppvekst	15 240	15 113	15 413	16 413	19 513
23	Felles teknisk	200	200	200	200	200
25	Øvrige ansvar sentraladministrasjonen	32 052	34 754	34 754	34 704	34 704
	Samlede midler fordelt til drift	526 244	548 879	556 354	564 239	573 074

Budsjettskjema 2A

	2017	2018	2019	2020	SUM
Investeringer ekskl. VA	85 020	82 820	163 145	187 920	524 880
VAR investeringer	12 710	30 300	37 170	38 100	118 280
Utlån, formidlingslån	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Avdrag formidlingslån	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Avsetning ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Investeringer inkl. VAR og formidlingslån	110 230	125 620	212 815	238 520	693 160
Finansiering:					
Fremmedkapital					
Bruk av lån, ekskl. VA og formidl.lån	20 720	40 770	123 820	101 870	287 180
Bruk av lån, VA	12 710	30 300	37 170	38 100	118 280
Bruk av lån, formidlingslån	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Tilskudd og ref.	3 000	8 000	8 000	48 000	67 000
Bruk av ubrukte lånemidler	0	0	0	0	0
Momskompensasjon	12 000	15 000	21 000	34 000	82 000
Mottatte avdrag på formidlingslån	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Sum fremmedkapital	60 930	106 570	202 490	234 470	604 460
Egenkapital					
Overført fra drift	9 300	9 050	5 325	2 050	31 700
Bruk av avsetninger	30 000	0	0	0	30 000
Salgsinntekter (ordinære salg av eiendom)	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Salgsinntekter (Åros felt C1)	8 000	8 000	3 000		19 000
Sum egenkapital	49 300	19 050	10 325	4 050	88 700
Sum finansiering	110 230	125 620	212 815	238 520	693 160
Fremmedkapitalfinansiering	55 %	78 %	95 %	98 %	85 %
Egenkapitalfinansiering	45 %	22 %	5 %	2 %	15 %

Budsjettskjema 2B

UTGIFTER TIL INVESTERINGER	2017	2018	2019	2020	SUM	Kostnadsramme enkeltprosjekter
Investeringer kommunale bygg/eiendom						
Lunde skole (inkl. inventar)	13 000				13 000	90 000
Tangvall skole	1 000	1 500	67 000	130 000	199 500	200 000
Rehabilitering kommunale bygg	5 000	4 000	3 000	3 000	15 000	
30 nye omsorgsboliger	2 000	20 000	60 000	30 000	112 000	112 500
Nyfemavdelings barnehage	4 000	31 000			35 000	35 000
Planlegging videre helse- og omsorgsutbygging				10 000	10 000	
Investering ulike boligformål (bl.a. nødboliger/flyktninger)	7 600	2 750	3 325	4 350	18 025	
7 nye omsorgsboliger funksjonsh. fra 2017	10 000	9 000			19 000	22 000
7 avlastningsrom Lundeveien funksj.h. barn	-	500	17 500		18 000	18 000
Ombygging til dagsenter Linnegrøvan (inkl. utomhus og inventar)	9 000				9 000	
Sum investeringer kommunale bygg	51 600	68 750	150 825	177 350	448 525	
Investeringer veier						
Opprustning av kommunal veier (inkl. trafikkssikkerhet)	800	800	800	800	3 200	
ATP-tiltak	470	470	470	470	1 880	
Veglys	500	300	300	300	1 400	
Sum investeringer veier	1 770	1 570	1 570	1 570	6 480	
IT-investeringer						
IT-skolene i IT-plan	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000	
Øvrig IT	2 100	2 100	2 100	2 100	8 400	
Sum IT-investeringer	3 100	3 100	3 100	3 100	12 400	
Andre investeringer						
Utvikling av felt C1 – Åros	8 000				8 000	
Flytting av Søgne Bygdemuseum	2 500				2 500	
Bygging av parkeringsplass, museumstomt Lunde	500				500	
Flyfotografering/laserscanning	250			250	500	
Ladepunkter for el-bil ved kommunale bygg	250				250	
Idrettsplanen/kulturtiltak	1 250	1 250	1 250	1 250	5 000	
Uteområder skole	5 300	1 750	-	-	7 050	
Uteområder barnehage	2 250	1 000			3 250	
Egenandel, friluftstiltak	200	200	200	200	800	
Diverse investeringer ingeniørvesenet	700	700	700	700	2 800	
Arbeidsbåt skjærgårdstjenesten, egenandel			2 000	-	2 000	
Egenkapitalinnskudd i KLP	2 500	2 500	1 500	1 500	8 000	
Kjøp av biler	2 500	1 500	1 500	1 500	7 000	
Velferdsteknologi	2 000	500	500	500	3 500	
Solceller, Søgne rådhus	200					
Søgne menighet, brannsikringstiltak	150				150	
Sum andre investeringer	28 550	9 400	7 650	5 900	51 300	
VAR - investeringer						
Hovedplan vannforsyning	4 000	18 900	2 670	3 100	28 670	
Hovedplan avløp	8 710	11 400	34 500	35 000	89 610	
Sum VAR - investeringer	12 710	30 300	37 170	38 100	118 280	
					-	
Brutto investeringer alle områder	97 730	113 120	200 315	226 020	636 985	

2 Rådmannens vurderinger – økonomiplanens hovedprofil

Søgne kommune har hatt gode resultater de siste årene, og forventer også et godt driftsresultat i 2016. Gjeldsnivået er lavere enn gjennomsnittet og det er bygd opp gode fondsreserver. Brukerundersøkelser og ulike rangeringer viser at Søgne kommune leverer gode tjenester som innbyggerne er fornøyd med. I Kommunebarometeret rangeres vi som nr. 25 av 428 kommuner, justert for inntektsnivå. Her vektet tjenesteområdene med 85 prosent, mens økonomi og kostnadseffektivitet teller 15 prosent. En fortsatt trygg økonomi er en forutsetning for å bevare det gode tjenestetilbudet og for å forbedre tjenestene videre.

Den største satsingen de kommende årene er investeringer for å sikre lokaler av god kvalitet og med tilstrekkelig kapasitet. Det største prosjektet er nytt skolesenter på Tangvall, men det ligger også inne store investeringer for å møte økte pleie- og omsorgsbehov og en eldre befolkning. I denne økonomiplanen foreslås det også å bygge en ny kommunal barnehage i tilknytning til utbyggingen av Kjellands-/Leireheia. Samlet sett foreslås investeringer på 641 mill. kroner. Til sammenligning investerte kommunen 226 mill. kroner i fireårsperioden fra 2012 til 2015. Som følge av store investeringer forventes lånegjelden å øke med 279 mill. kroner. Dette vil øke årlige renter og avskrivninger med anslagsvis 15 mill. kroner, selv med dagens lave rentenivå. Befolkningsframskrivninger tilsier behov for ytterligere investeringer etter 2020, særlig innen pleie og omsorg.

For å være rustet til å løfte store investeringer noen år fram i tid er det viktig å opprettholde et nøkternt nivå på kommunens driftsutgifter. I budsjettforslaget for 2017 foreslås et netto driftsresultat på 10,7 mill. kroner, i tråd med vedtatt økonomiplan for 2016-2019. Dette tilsvarer ca. 1,5 prosent av brutto driftsinntekter, noe lavere enn nasjonale anbefalinger på 1,75 prosent. Fra 2019 øker kapitalkostnadene som følge av planlagte investeringer, samtidig som beregnet utgiftsbehov vokser med befolkningsvekst og endret befolknings sammensetning. Dette reduserer netto driftsresultater i 2019 og 2020 til henholdsvis 7,0 og 2,7 mill. kroner, tilsvarende 1,0 og 0,4 prosent av brutto driftsinntekter. De økte rente- og avdragsutgiftene, særlig fra 2019, innebærer at enhetene må drive kostnadseffektivt, og ikke kan regne med å bli kompensert fullt ut for beregnet utgiftsvekst.

Disposisjonsfondet har nå nådd en størrelse hvor det vurderes forsvarlig å bruke deler av dette. I den grad disposisjonsfondet skal brukes bør imidlertid dette gå til å finansiere investeringer, og dermed redusere framtidig lånebehov noe. Hvis disposisjonsfondet i stedet brukes til å øke driftsutgiftene vil en ikke få en tilsvarende reduksjon av framtidig lånegjeld. Samtidig vil et økt driftsnivå nå gi enda større utfordringer den dagen økte avdrag og renteutgifter slår inn for fullt. Rådmannen foreslår derfor å bruke 30 mill. kroner fra disposisjonsfondet som finansiering av neste års investeringer.

Med denne bakgrunnen og innenfor de økonomiske rammene for 2017 er det ikke rom for noen større økninger i driftsbudsjettene utover lønns- og prisjustering. Det vurderes heller ikke å være grunnlag for noen større omfordeling mellom enheter eller sektorer, slik at rådmannens forslag i stor grad er en videreføring av gjeldende budsjett. En viderefører imidlertid den kursen som ble satt i 2016-budsjettet, og har fulgt opp vedtakene som ble gjort i forbindelse med økonomiplanen for 2016-2019. Dette innebærer at arbeidet med tidlig innsats videreføres, for eksempel ved at det psykososiale teamet er finansiert, at midlene til økt lærertetthet er videreført og at de stillingene som ble lagt inn i helseenhetens budsjett nå er finansiert for hele året. I tillegg er driftsbudsjettene justert ut fra befolkningsendringer. For ungdomsskolene gir færre elever reduserte rammer, mens flere eldre og flere ressurskrevende brukere gir økte rammer for pleie- og omsorgsenhetene.

I tillegg til budsjett og prognoser for de neste fire årene gir økonomiplanen en gjennomgang av hver enkelt enhet. Her vektlegges enhetenes resultater innenfor økonomi, brukertilfredshet og medarbeidertilfredshet, i tråd med kommunens styringssystem. Enhetene vil rapportere på gjennomføringen av de planlagte tiltakene som skisseres i dette dokumentet i årsmeldingen for 2017.

3 Kommunens sentrale styringsdokumenter

Det kommunale styringssystemet består av 4 hovedelementer:

- Kommuneplanens langsiktige del
- Kommuneplanens kortsiktige del
- Årsbudsjettet
- Rapportering og regnskap

Kommuneplanens langsiktige del

Kommuneplanens langsiktige del trekker opp målsettinger og hovedprioriteringer for kommunen. Kommuneplanen har et 12-årig perspektiv og skal i utgangspunktet rulleres hvert fjerde år, dvs. i hver kommunestyreperiode. Søgne kommune har vedtatt kommuneplanens arealdel for 2007-2019. Samfunnsdelen i kommuneplanen ble rullert og vedtatt i 2011. Det er i 2016 meldt oppstart for rulling av kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel. Dette planarbeidet forventes å pågå i 2017.

Kommuneplanens kortsiktige del (økonomiplanen)

Økonomiplanen har et fireårig perspektiv og rulleres hvert år. Økonomiplanen skal beskrive kommunestyrets mål og strategier de nærmeste årene basert på forutsetninger i kommuneplanens langsiktige del. Økonomiplanen skal settes opp med balanse mellom utgifter og inntekter hvert år.

Årsbudsjettet

Årsbudsjettet er identisk med det første året i økonomiplanen. Årsbudsjettet skal settes opp i balanse og skal bestå både av et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett. Det er ikke lov å budsjettere med underskudd. I Søgne kommune behandles økonomiplanen og årsbudsjettet parallelt.

Rapportering og regnskap

I løpet av året er det to hovedrapporteringer (tertialrapporter) som behandles av kommunestyret, med rapporteringstidspunkt 30. april og 31. august. Her gjennomgås regnskapet i forhold til budsjettet. Årsbudsjettet bestemmer nivået på tjenesteproduksjonen og utgifts- og inntektsnivået i budsjettet, mens tertialrapportene er avviksrapporter sett opp mot vedtatt budsjett.

Kommunen er pålagt å avgi regnskapet til revisjonen innen 15. februar. Informasjon om ressursbruk og tjenesteproduksjon til bruk i nasjonale informasjonssystemer skal også rapporteres innen 15. februar hvert år. Kommunestyret er pålagt å behandle årsregnskapet og årsrapporten innen 1. juli det påfølgende år.

Økonomiplanens oppbygning

Kommunens styringssystem er bygd opp rundt 24 fokusområder, 19 enheter¹ og 4 fellesområder i tillegg til Kristiansandsregionen brann og redning IKS.

Økonomiplanen består av 2 deler:

Del 1 (kapittel 1-13) har hovedfokus på økonomi, med presentasjon av rådmannens forslag til drifts- og investeringsbudsjett for perioden 2017-2020 og forutsetninger for og konsekvenser av dette. Del 1 inneholder også overordnede omtaler av sektorene, omtaler av kommunens fokusområder, felles målekart, mål og ambisjoner på overordnet nivå.

Del 2 (kapittel 14) gir en beskrivelse av virksomheten i hver enkelt enhet, og viser blant annet enhetenes målekart for fokusområdene økonomi, tjenester/brukere og medarbeidere.

¹ Inkluderer PP-tjenesten og Barnevernstjenesten som er organisert som vertskommunesamarbeid med hhv. Songdalen og Kristiansand, Lillesand, Birkenes og Songdalen.

4 Kommuneplanens samfunnsdel

4.1 Fokusområde oppvekst

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for oppvekst:

En oppvekst i Søgne skal være spennende, trygg og danne grunnlag for gode levekår som voksen.

Hovedmålet følges gjennom underliggende planer på oppvekstområdet:

- Oppvekstplan 2011-2015.
- Pedagogisk utviklingsplan; Tett på!
- Handlingsplan for et godt psykososialt miljø - Søgneskolen.
- IT-strategi for Søgneskolen.
- Barnehagebehovsplan 2016 - 2024.
- Handlingsplan mot mobbing - Søgnebarnehagen.
- Enhetsvise kompetanseutviklingsplaner
- Trafikksikkerhetsplan 2014 – 2017.

Hovedtiltakene blir vist og rapportert i enhetenes virksomhetsplaner i kapittel 14, og i årsmeldingen.

4.2 Fokusområde omsorg

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for omsorg:

Tjenestetilbudet skal være trygt og forutsigbart, samtidig som det er dimensjonert og strukturert i forhold til befolkningens sammensetning og behov. Enhver skal ha en meningsfylt hverdag ut fra egne forutsetninger.

Hovedmålet følges gjennom underliggende planer på helse- og omsorgsområdet:

- Omsorgsplan 2011-2020 (ny helse- og omsorgsplan fra juli 2017).
- Helseoversikt og plan for folkehelse i Søgne 2015-2019.
- Kompetanse- og rekrutteringsplan for helse- og omsorg.
- Flyktningeplan.
- Helhetlig rusmiddelpolitisk handlingsplan 2017-2020
- Helsemessig og sosial beredskap.
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

Hovedtiltakene blir vist og rapportert på i enhetenes virksomhetsplaner i kapittel 14, og i årsmeldingen.

4.3 Fokusområde næringsutvikling

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for næringsutvikling:

Søgne kommune skal ha et variert næringsliv preget av vekst og høy verdiskapning. Søgne skal være en attraktiv kommune å etablere ny virksomhet i.

Hovedmålet følges opp med:

- Oppfølging av Nasjonal transportplan for utbygging av E39 og reguleringsplan E39.
- Oppfølging av handlingsplanen for fylkesveier 2013-2016.
- Utarbeidelse av kommunedelplan Tangvall.
- Følge opp Strategisk næringsplan for Knutepunkt Sørlandet.

- Etablering av kommunalt næringsråd.

4.4 Fokusområde beredskap

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for beredskap:

Beredskapsarbeidet skal sikre at Søgne kommune til enhver tid er rustet til å ta hand om situasjoner som krever ressurser ut over det som kommunens ordinære apparat kan stille til rådighet. Samfunnssikkerhet skal vektlegges i all kommunal planlegging, herunder arealplanlegging.

Hovedmålet følges opp med:

- Beredskapsøvelse i 2017.

4.5 Fokusområde kultur

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for kultur:

Å skape trivsel, glede, samhørighet, identitet, utvikling og mestring gjennom et kulturtilbud preget av allsidighet, kvalitet og egenaktivitet. Bidra til økt fokus på god folkehelse.

Hovedmålet følges opp gjennom underliggende planer på kulturområdet:

- Kulturplanen
- Kommunedelplan for utbygging av idrett, friluftsliv og nærmiljø i Søgne kommune
- Plan for den kulturelle skolesekken

Barne- og ungdomskulturen har fått en tydeligere sammenheng med resten av kulturfeltet når det fra 2013 ble organisert under enhet for kultur og tatt med i kulturstrategien «*Inspirerende og meningsfullt – et kulturliv for alle*».

Hovedtiltakene blir vist og rapportert i enhetens virksomhetsplaner i kapittel 14, og i årsmeldingen.

4.6 Fokusområde miljø og klimaplan

I kommuneplanen for 2011-2020 er det satt følgende hovedmål for miljø og klimaplan:

Kommunen skal sikre biologisk mangfold og bidra til å redusere de totale klimautslippene

Hovedmålet følges opp med:

- Sikre at saker som berører natur behandles i tråd med naturmangfoldloven.
- ENØK-tiltak i kommunale bygg.
- Utbygging av gang- og sykkelvegnettet.
- Utrede mulighet for opprettelse av bevaringsområde for hummer.

5 Sentrale økonomiske forutsetninger i statsbudsjettet

5.1 Nye anslag for kommunesektorens inntekter og utgifter i 2016

I Revidert nasjonalbudsjett 2016 ble realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2016 anslått til 8,3 mrd. kroner, hvorav 3,4 mrd. kroner var frie inntekter. Veksten ble regnet i forhold til regnskapstall for 2015.

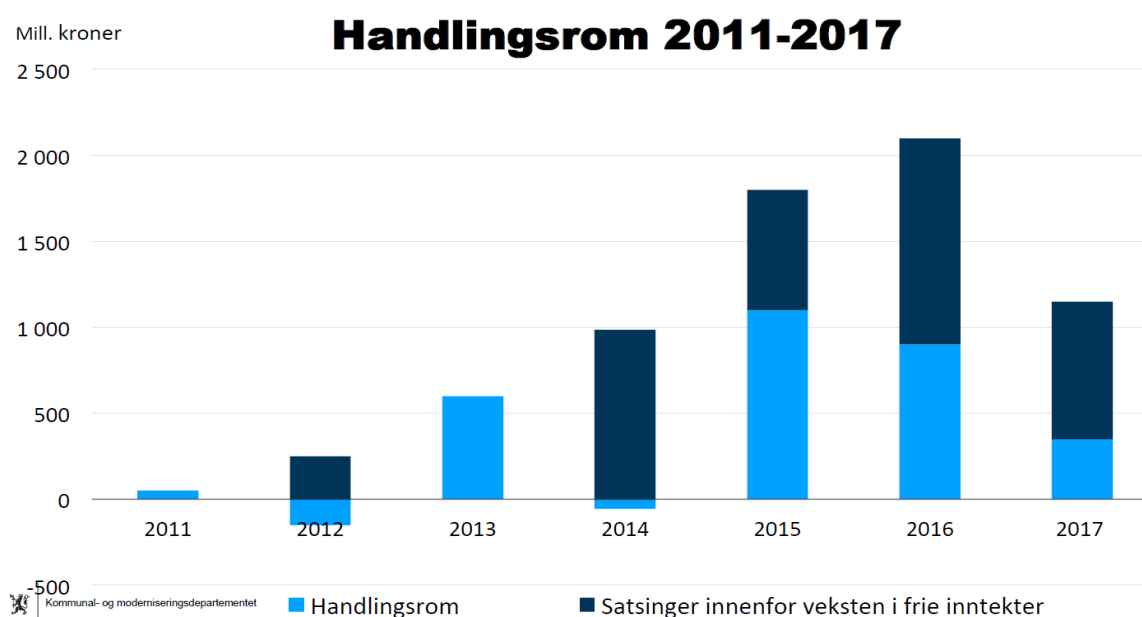
Ny informasjon om skatteinngangen tyder på at kommunesektorens skatteinntekter i 2016 blir 3,8 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2016. Bakgrunnen er ekstraordinært store uttak av utbytter til personlig skattytere for inntektsåret 2015, som trolig skyldes tilpasninger i forkant av skattereformen fra 2016.

Den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2016 anslås nå til 12,1 mrd. kroner, tilsvarende 2,7 prosent. Realveksten i de frie inntektene anslås til 7,2 mrd. kroner, tilsvarende 2,1 prosent. Det er da tatt hensyn til økte skatteinntekter.

5.2 Kommuneopplegget for 2017

Rådmannens forslag er basert på Regjeringens budsjettframlegg, slik at eventuelle endringer etter Stortingets budsjettbehandling ikke er innarbeidet.

I kommuneproposisjonen for 2017 la Regjeringen opp til en reell vekst i kommunesektorens frie inntekter på 3,75-4 mrd. kroner. Regjeringen legger opp til realvekst i frie inntekter på 4 075 mill. kroner, altså like i overkant av intervallet som ble varslet i kommuneproposisjonen. Det tilsvarer en realvekst på 1,2 prosent. Inntektsveksten i 2017 er regnet fra inntektsnivået i 2016 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2016. Det innebærer at oppjusteringen av anslaget for kommunesektorens inntekter i 2016 ikke påvirker nivået på sektorens inntekter i 2017. Veksten i frie inntekter foreslås fordelt med 3 625 mill. kroner til kommunene og 450 mill. kroner til fylkeskommunene. Figuren nedenfor viser utvikling i frie inntekter for kommunesektoren etter at økte utgifter til demografi og pensjon er trukket fra:

Kompensasjon for pris- og lønnsvekst kommer i tillegg til realveksten. Denne pris- og lønnsjusteringen gjøres med utgangspunkt i den såkalte deflatoren, som i 2017 er anslått til 2,5 prosent.

Nasjonalbudsjettet anslår en årslønnsvekst på 2,7 prosent og en økning i konsumprisindeksen på 2,0 prosent i 2017.

Tabellen nedenfor viser anslag på frie inntekter i 2017 for kommunene i Vest-Agder sett i forhold til anslag på regnskap for 2016:

Kommune	Anslag på frie inntekter 2016	Anslag på frie inntekter 2017	Anslag på oppgavekorrigert vekst 2016-2017	Vekst regnskap 2016-2017
	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(prosent)
1001 Kristiansand	4 349 317	4 512 536	161 810	3,7
1002 Mandal	799 661	815 972	15 970	2,0
1003 Farsund	495 066	504 225	8 831	1,8
1004 Flekkefjord	510 234	522 369	11 806	2,3
1014 Vennesla	726 988	746 901	19 267	2,6
1017 Songdalen	332 215	341 655	9 197	2,8
1018 Søgne	542 944	556 253	12 978	2,4
1021 Marnardal	148 070	150 360	2 041	1,4
1026 Åseral	68 490	73 039	4 342	6,3
1027 Audnedal	117 408	119 278	1 583	1,3
1029 Lindesnes	272 662	277 812	4 830	1,8
1032 Lyngdal	440 918	453 366	12 122	2,7
1034 Hægebostad	111 889	113 593	1 522	1,4
1037 Kvinesdal	343 202	349 049	5 631	1,6
1046 Sirdal	134 494	137 908	3 409	2,5
Vest-Agder	9 398 557	9 681 116	277 138	2,9
Landet	4 349 317	4 512 536	161 810	3,7

Anslått vekst for Søgne kommune er 2,4 prosent. Dette innebærer en liten inntektsreduksjon reelt sett siden anslått pris- og lønnsvekst er 2,5 prosent. En viktig del av forklaringen er at anslaget på frie inntekter for 2016 inkluderer et oppjustert skatteanslag som er ettårig.

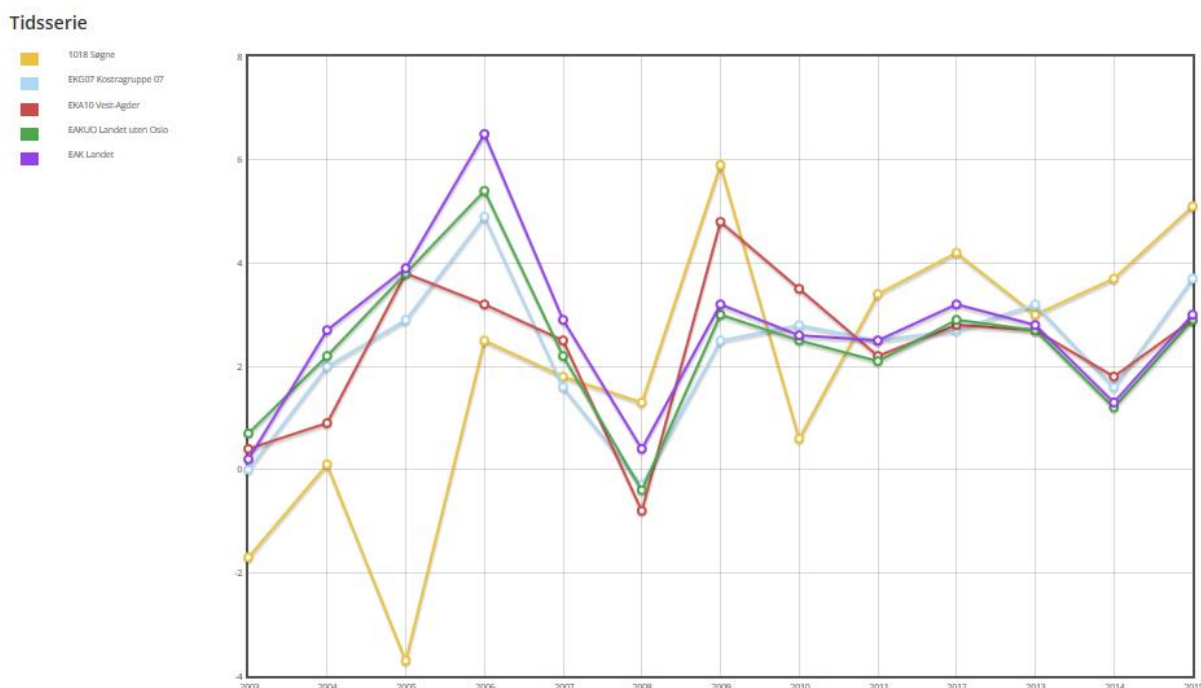
Inntektsveksten for Søgne er lavere enn gjennomsnittet for Vest-Agder og landet som helhet, som har vekst på henholdsvis 2,9 og 3,7 prosent. Dette skyldes at det beregnede utgiftsbehovet har økt mindre i Søgne kommune enn for landet i gjennomsnitt. Veksten påvirkes også av omleggingen av inntektssystemet, blant annet endringen av basistilskudd for ikke å kompensere for såkalt frivillige smådriftsulempet. Dette gjør at store kommuner (som Kristiansand) kommer godt ut, mens mindre kommuner nær større byer (som Søgne) kommer dårlig ut. For Vest-Agder utenom Kristiansand er gjennomsnittlig inntektsvekst 2,3 prosent.

6 Omtale av status og utfordringsbilde overordnet og for sektorene

6.1 Overordnet omtale

Status per 2015

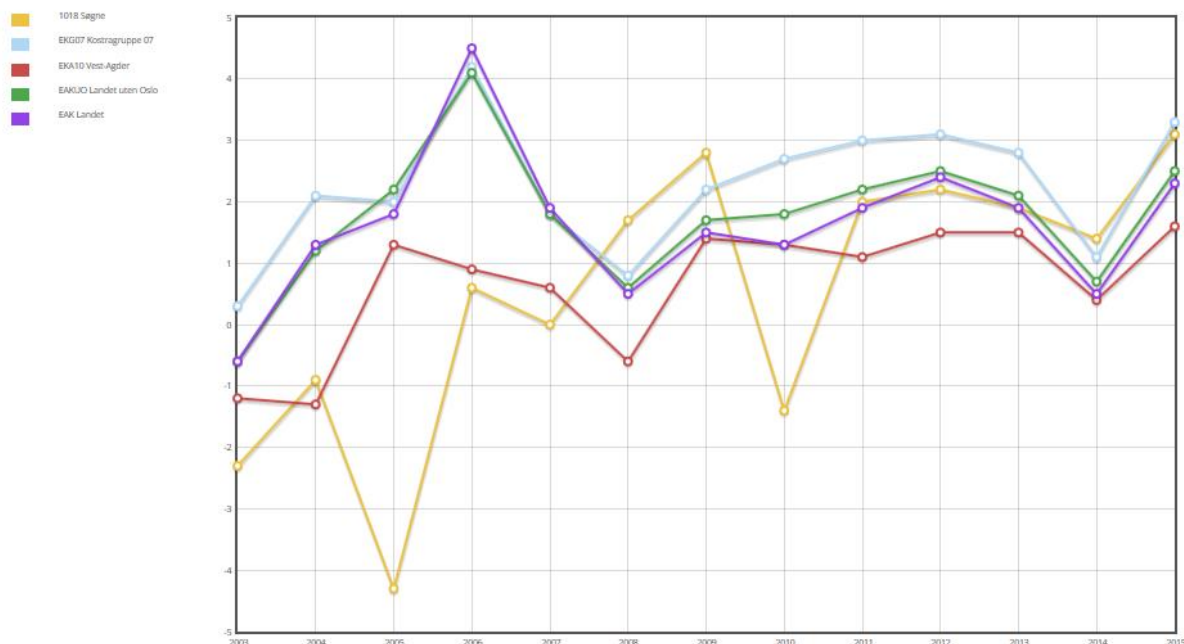
Søgne kommune har hatt gode driftsresultater de siste årene, også i forhold til gjennomsnittet av andre kommuner. Figuren viser netto driftsresultat som andel av brutto driftsinntekter (den gule linjen viser Søgnes resultater):

En viktig forklaring på de gode resultatene de siste årene er høye inntekter på finansområdet. I 2015 økte netto driftsresultat for de fleste norske kommuner, inkludert Søgne, på grunn av høyere skatteinntekter og lavere pensjonsutgifter enn forutsatt.

Brutto driftsresultat har ikke med disse finanspostene, og kan dermed sies å gi et mer reelt bilde av resultatene fra den ordinære driften. Også her lå Søgne godt an i 2015, men mer på linje med andre kommuner og marginalt under gjennomsnittet i kostragruppe 07. Figuren viser brutto driftsresultat som andel av brutto driftsinntekter (den gule linjen viser Søgnes resultater):

Tidsserie

Søgne kommune får lavere overføringer fra staten enn en gjennomsnittlig norsk kommune. Befolkningssammensetningen, særlig færre eldre innbyggere enn gjennomsnittet, gjør at de frie inntektene er 0,9 prosent lavere enn landssnittet. Dette tilsvarer 5,1 mill. kroner. I tillegg trekkes kommunen 15,7 mill. kroner som følge av en høy andel elever i private skoler, fordi den ordinære undervisningen for disse elevene finansieres av staten. Samlet sett får Søgne kommune dermed tilført 3,7 prosent, ca. 21 mill. kroner, mindre fra staten enn gjennomsnittlig kommune. Lavere overføringer fra staten gjør at Søgne kommune gjennomgående har lavere utgifter innenfor de forskjellige tjenestoområdene enn gjennomsnittet.

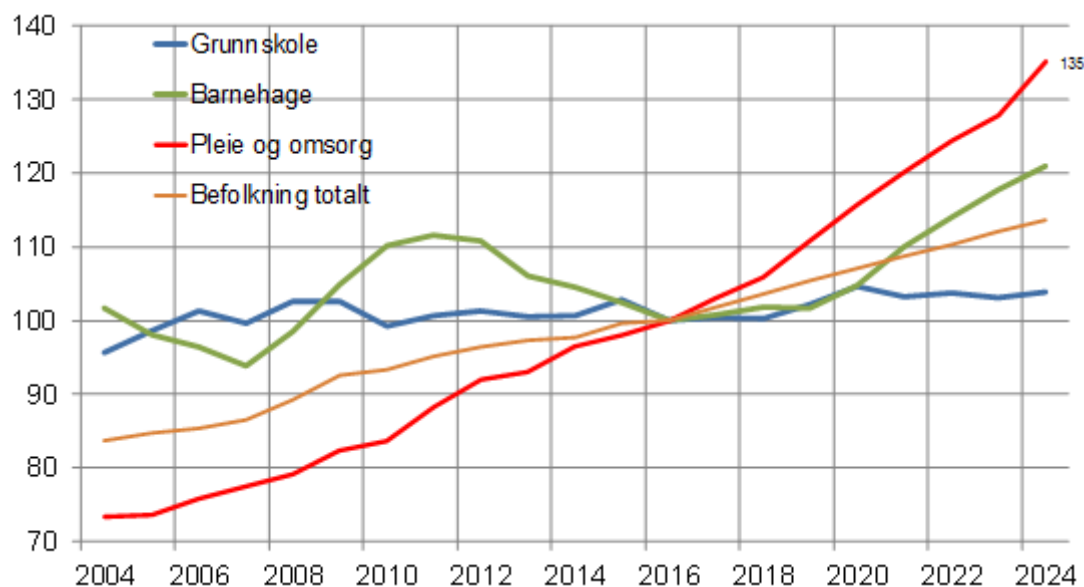
For skolene anslås utgiftene i 2015, justert for befolkningssammensetning og antall privatskoleelever, å ligge noe høyere enn gjennomsnittet for kostragruppen. Innenfor pleie- og omsorg og barnehage tilsier beregningene at Søgne kommunes utgifter er på linje med gjennomsnittet i kostragruppen, men marginalt lavere.

Utvikling i økonomiplanperioden

Statistisk sentralbyrå lager befolkningsframskrivninger hvert annet år, den siste framskrivningen ble gjort i juni 2016. Fra 2016 til 2017 forventes vekst for alle aldersgrupper med unntak av innbyggere i ungdomsskolealder. Fra 2016 til 2020 forventes vekst for alle aldersgrupper, og en samlet befolkningsvekst på 7 prosent. Framskrivningene viser en særlig sterk vekst i eldre aldersgrupper:

	2016	2017	2018	2019	2020	Vekst 2016-17	Vekst 2016-20
Innbyggere 0-5 år	828	838	852	858	884	10	56
Innbyggere 6-12 år	1 099	1 136	1 123	1 148	1 130	37	31
Innbyggere 13-15 år	473	442	453	458	514	-31	41
Innbyggere 16-66 år	7 412	7 548	7 691	7 787	7 843	136	431
Innbyggere 67-79 år	1 080	1 120	1 166	1 205	1 265	40	185
Innbyggere 80-89 år	315	323	329	342	356	8	41
Innbyggere 90 år +	53	55	57	63	67	2	14
Søgne kommune	11 260	11 462	11 671	11 861	12 059	202	799

Basert på forventet befolkningsutvikling har Agenda Kaupang anslått følgende beregnede utgiftsvekst for de største budsjettområdene, hvor 2017 er 100²:

Figuren viser at trykket for økte utgifter i kommende økonomiplanperiode først og fremst vil komme innenfor pleie og omsorg, og at vi her vil se en vekst også utover neste fireårsperiode. Beregnet utgiftsbehov for skolene og barnehagene faller fra 2016 til 2017, og vil deretter ta seg noe opp. For pleie og omsorg, skole og barnehage er vekst i beregnet utgiftsbehov for perioden 2018-2020 lagt inn i økonomiplanen både på inntekts- og utgiftssiden med følgende beløp:

Mill. kr., økning i forhold til 2017	2018	2019	2020
Pleie og omsorg	4,7	11,0	18,4
Skole	0,3	1,3	4,4
Barnehage	0,8	1,3	2,2
SUM	5,8	13,6	25,0

For øvrige områder, herunder teknisk sektor, helse, sosial og administrasjon øker det beregnede utgiftsbehovet i tråd med den generelle befolkningsveksten. Dette er ikke lagt inn på utgiftssiden i økonomiplanen.

² Siden kommunens inntekt i 2017 fastsettes på grunnlag av befolkningstall for 2016 er det ett års forskyvning mellom befolkningsendring og inntektsendring for kommunen.

6.2 Fellestekst helse-, sosial- og omsorgssektoren

Svein Rasset

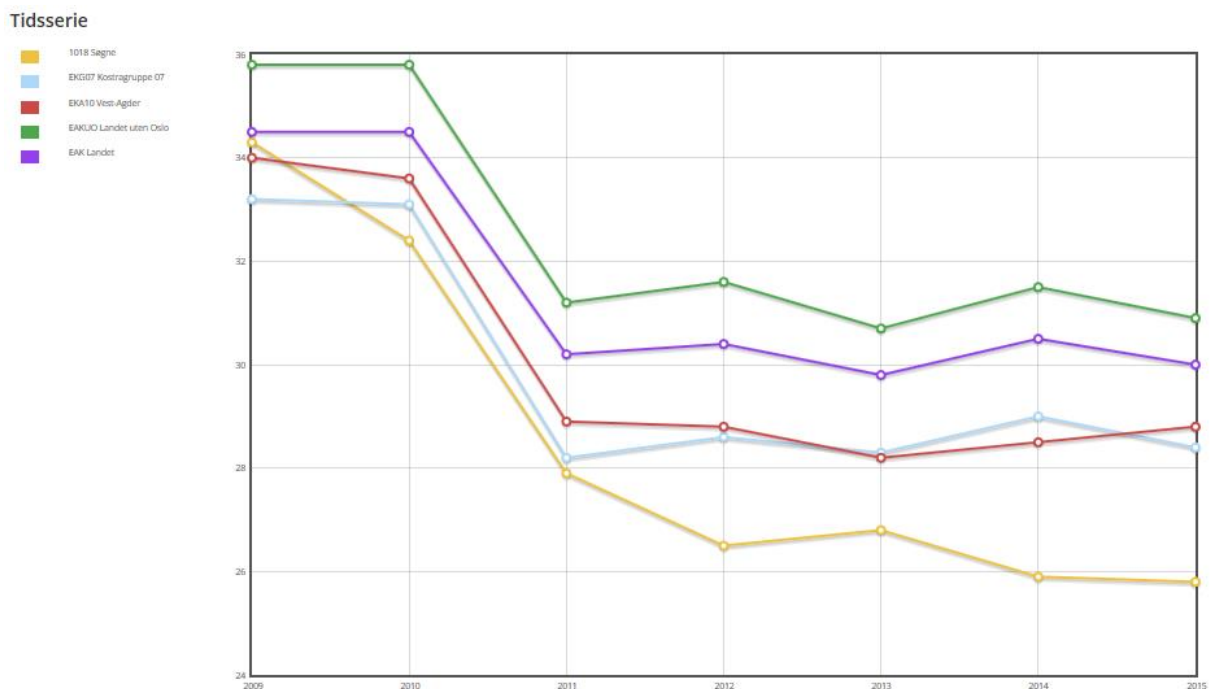
Helse- og omsorgssektoren omfatter enhet for helsetjenester, enhet for hjemmetjenester, enhet for institusjonstjenester, enhet for livsmestring, NAV/sosial og kvalifiseringsenheten. I tillegg kommer forvaltningstjenesten. Sektoren har til sammen 218 årsverk.

Overordnede visjoner/mål for helse, sosial og omsorg

1. Utvikle et tjenestetilbud så helhetlig, fleksibelt og individuelt tilpasset som mulig innenfor gjeldende rammevilkår, både organisatorisk og i samsvar med hovedprinsippet om beste effektive omsorgsnivå.
2. Fokuserer på forebyggende, helsefremmende og rehabiliterende arbeid i kommunen. God helse og bedre livskvalitet søkes oppnådd for den enkelte innbygger.
3. Yte profesjonelle og gode tjenester. Med riktig kompetanse på riktig plass til rett tid.
4. Ha stabilt personell som trives og utvikles i jobben.
5. Tilrettelegge et best mulig grunnlag for politiske beslutninger.

Ressursbruk pleie og omsorg

Figuren nedenfor viser utviklingen i pleie- og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (gul linje viser Søgne):

Fra 2010 til 2011 ble pleie- og omsorgssektorens andel av kommunenes driftsutgifter redusert av tekniske grunner, nærmere bestemt at ansvaret for finansiering av barnehager ble overført til kommunene. Figuren viser imidlertid at Søgne kommune siden 2011 har hatt en lavere vekst i pleie- og omsorgsutgifter enn gjennomsnittskommunen. Fra et nivå på 28 prosent i 2011 utgjorde utgiftene i

omsorgssektoren i 2015 i underkant av 26 prosent av kommunens netto driftsutgifter. For gjennomsnittet av norske kommuner har andelen i samme periode vært omtrent uendret.

At andelen av budsjettet som går til pleie og omsorg er lavere i Søgne kommune enn gjennomsnittet må sees i sammenheng med at kommunen har en yngre befolkning. Justert for befolkningssammensetningen har Agenda Kaupang beregnet at Søgne har utgifter omtrent på nivå med gjennomsnittet av sammenlignbare kommuner i kostragruppe 07 (1 mill. kroner lavere, tilsvarende 0,6 prosent). Antall innbyggere over 80 år forventes å øke med 15 prosent de neste fire årene, dette vil øke pleie- og omsorgssektorens andel av kommunens utgifter i årene som kommer.

Statsbudsjett 2017 – frie midler til kommunen

Det ligger noen endringer i statsbudsjettet og kommuneopplegget som påvirker helse- og omsorg:

- Innenfor økningen av frie inntekter ligger det en forventning om at 100 mill. kroner brukes i tilknytning til opptrappingsplanen for rehabilitering/habilitering. Dette utgjør ca. 200.000 kroner for Søgne.
- Innenfor økningen av frie inntekter ligger det en forventning om at 300 mill. kroner brukes i tilknytning til opptrappingsplanen innen rusområdet. Dette utgjør ca. 600 000 kroner for Søgne. Kan benyttes både til forebyggende arbeid, tidlig innsats og til behandling.
- Innenfor økningen av frie inntekter ligger det en forventning om at 50 mill. kroner brukes i tilknytning til Helsestasjoner/skolehelsetjeneste. Dette utgjør ca. 100 000 kr for vår kommune.
- Det er innført aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år. Som finansiering av tiltaket ligger det 60 mill. kroner i frie inntekter, tilsvarende omtrent 120.000 kroner for Søgne.
- Øyeblikkelig hjelp døgnopphold (ØHD) innen områdene psykisk helse- og rusproblematikk har virkning fra 2017. Som finansiering ligger det ca. 185.000 kroner innenfor frie inntekter for kommunen.

Aktuelle tiltak og planer innen hjemmetjenesten og institusjonstjenesten:

I økonomiplanen for 2016-2019 ble det avsatt midler til bygging av 30 nye omsorgsboliger i løpet av 2017/2018, geografisk tilknyttet Søgne omsorgssenter. Tidligere i år ble det fattet vedtak om å benytte arealer øst for Kleplandsveien til private formål. Dette i kombinasjon med at det ikke vurderes å være et akutt behov for nye omsorgsboliger kommende år, gjør at rådmannen ser det hensiktsmessig å bruke første del av 2017 til videre planlegging av nye boenheter, da helt fram mot 2040.

Det skal lages ny helse- og omsorgsplan, og den planlegges ferdig til politisk behandling innen sommeren 2017. Framdriftsplan knyttet til utvikling av nye boenheter fram mot 2040 vil være en viktig del av denne planen. Det er anslått et totalbehov på ca. 110 nye boenheter i form av omsorgsboliger og institusjonsplasser i denne perioden. I tillegg planlegges det et nytt dagsenter for eldre og demente, og det er ikke arealmessig kapasitet til alt dette i Kleplandsveien.

Med bakgrunn i demografisk utvikling og vurdert dekningsgrad, er det vurdert følgende utviklingsbehov angående omsorgsboliger og institusjonsplasser.

Periode:	Institusjonsplasser	Boliger med tilgang til heldøgns bemanning	Sum – økning totalt antall plasser fra 2016-nivå
Innen 2020	+3	+31	34
2020 - 2025	+21	+ 7	62
2025 - 2030	+21	+ 2	85
2030 - 2035	+13	+ 4	102
2035 - 2040	+ 3	+ 3	108

Kommunale ØHD-plasser innen psykisk helse og rusområdet

Samhandlingsreformen utvides i 2017 til å omfatte områdene psykisk helse- og rus knyttet til øyeblikkelig hjelp døgnopphold (ØHD). Staten signaliserer via veileder og statsbudsjett at omfanget av behov blir begrenset. Lokale vurderinger fra medisinsk hold tilsier det samme. Det er videre slik at dette tilbudet ikke omfatter de med alvorlige og/eller krevende sykdomsbilder. ØDH på dette området trer i kraft først når delavtale er gjort med sykehuset, i samarbeid med de andre kommunene i knutepunktet. En vil også drøfte et eventuelt samarbeid med andre kommuner.

Søgne og Songdalen samarbeider i dag om totalt 4 ØHD-plasser, og Søgnes to plasser er organisatorisk plassert på kortidsavdelingen på Søgne omsorgssenter. Utnyttelsesgrad av plassene i Søgne ligger på ca. 30 %. Sektoren foreslår å organisere utvidet ØDH slik at kommunen benytter de samme plassene på samme sted da avdelingen har aktiv døgnbemanning. Det løses ved at det innledes et aktivt samarbeid mellom aktuelle enheter for oppfølging av pasientene. En slik løsning er ressurseffektiv og bør med godt samarbeid ikke kreve økning i bemanning fra noen av enhetene. Dette er i tråd med signalene fra staten om at omfanget av behov vurderes å være beskjedent parallelt med at rammeoverføringer i statsbudsjettet også er beskjedent.

Alternativ løsning ville vært å etablere flere ØHD-plasser et annet sted. Det mest nærliggende vil da måtte bli Lundeveien 34. Utfordringen med den løsningen er at det genererer betydelige merkostnader for kommunen. Det må etableres ny, aktiv nattvakt på stedet som er operativ hele året. Dette vil utgjøre ca. 1,4 årsverk til en kostnad på ca. 1 mill. kroner, samtidig som finansieringen fra staten er under 0,2 mill. kroner. I tillegg vil omdisponering av leiligheter til ØHD-plasser gi reduksjon i husleieinntekter for kommunen. Ut fra en samlet kost-nyttevurdering anbefales ikke dette alternativet.

Habiliteringstjenester til funksjonshemmede:

Som følge av at det blir flere funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede over 18 år, må habiliteringstjenestene forberede seg på økt behov knyttet til botjenester, universelt tilpassede boliger og dagsenter. I løpet av 2017 og 2018 er det planlagt å etablere 7-8 nye boliger og nytt, større dagsenter i Linnegrøvan 34. Økte ressurser til drift er i økonomiplanen foreslått fra og med 2018. Habiliteringstjenesten har også økende aktivitetsnivå som følge av nye brukere med så omfattende bistandsbehov at de faller inn under kategorien «ressurskrevende brukere», samt økt etterspørsel etter avlastning for barn og unge fra foresatte med særlig tyngende omsorg.

Omsorgstilbud til rusavhengige:

Kommunen har et rusoppfølgingsteam som via enkeltvedtak gir praktisk bistand med utgangspunkt i brukerens bolig og aktivitetstilbud i form av dagtilbud. Dagtilbudet gis i forbindelse med at NAV stiller

krav om aktivitetsplikt til sosialhjelpsmottagere. Det gis da et daglig tilbud om ulike aktiviteter og arbeidstiltak hver ukedag. Rådmannen foreslår 350 000 kroner hvert år til tiltaket.

Tidlig innsats, lavterskeltilbud og forebyggende arbeid i Søgne kommune

Søgne kommune har tilbud på ulike nivåer.

Lavterskeltilbud gir direkte hjelp uten henvisning. Disse tilbudene er som utgangspunkt tilgjengelig for alle kommunens innbyggere, også personer uten betalingsevne. Intensjonen er å komme tidlig inn med gode tiltak, og å være «los» videre i systemet både for brukere, pårørende, nettverk og lokalmiljø. Eksempler på slike tilbud i Søgne kommune er familiesenter, syn/hørselskontakt, trygghetsalarm, fagkoordinatorer innenfor demens, kols, ernæring, demens og kreft, samt arbeid for sosialhjelp og dagaktivitet for rusavhengige.

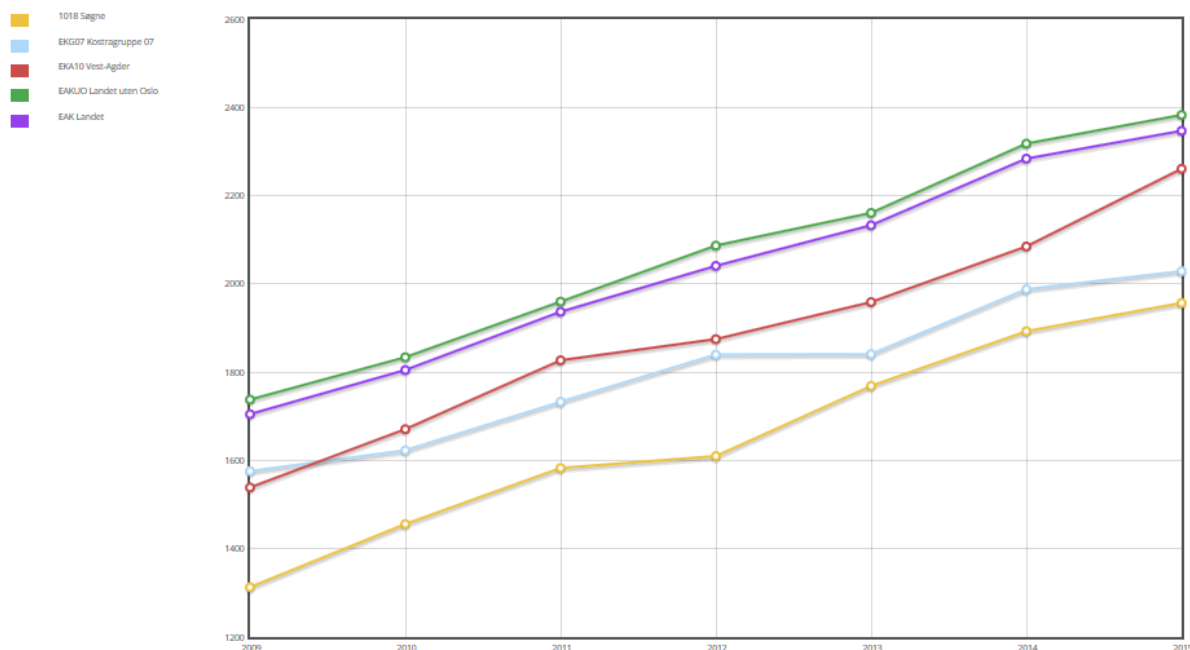
Forebyggende arbeid innebærer tiltak for å styrke helsen og hindre at sykdom eller skade oppstår. Det kan også handle om å stanse sykdomsutvikling og hindre tilbakefall, eller hindre forverring og sikre best mulig liv med den helsesvikten som foreligger. Forebyggende tiltak er også avlastningstilbud for personer med særlig stor omsorgsbyrde og ulike aktivitetstilbud i enhetene.

Tidlig innsats er arbeidet med å identifisere og håndtere et problem på et så tidlig tidspunkt at problemet forsvinner eller blir redusert med begrenset innsats. Eksempler på slike tilbud i Søgne kommune er helsestasjon, hjemmetjenestens arbeid, hverdagsrehabilitering, psykososialt arbeid og middagsombringing. I økonomiplanen er den satsingen som ble gjort på forebyggende arbeid og venstreforskyving av ressurser videreført, slik at de tiltakene som gir kostnadsøkning fra 2016 til 2017 er finansiert i budsjettet. I løpet av 2016 har kommunen etablert et nytt psykososialt team bestående av 5 årsverk miljøterapeuter. Etableringen er en økonomisk spleis mellom sektorene oppvekst og helse. 3 årsverk er finansiert ved å omdisponere eksisterende ressurser i begge sektorer, mens 1,5 årsverk er finansiert innenfor midlene til styrking av det sosiale miljøet i skolene som ble bevilget på felles oppvekst fra 2016

Hverdagsrehabilitering er tiltak rettet mot opplæring av ansatte, slik at de kan bistå brukerne til å bli mest mulig i stand til å klare seg selv hjemme. Tiltaket ble satt i gang fra 2015 og videreført med 1,8 årsverk fra 2016.

Figuren nedenfor viser utviklingen i netto driftsutgifter pr. innbygger kommunehelsetjenesten:

Tidsserie

Denne viser at driftsutgiftene i helseenheten har blitt økt år for år, men at vi fremdeles lå under gjennomsnittet i 2015. Helseenheten var blant enhetene som fikk størst økning i 2016-budsjettet. Enheten fikk i tillegg overført over 1 mill. kroner av mindreforbruket i 2015, slik at utgifter per innbygger vil fortsette å øke i 2016.

Det er fra 1. juli 2016 lagt inn en økning av stilling i forvaltningstjenesten. Økningen skal styrke forvaltningstjenesten som rådgivende instans opp mot helse- og omsorgsenhetene. Tjenesten får også ansvar for gjennomføring av hjemmebesøk for eldre fra 78 år og oppover for å kartlegge og veilede med hensyn til tidlig innsats og forebygging.

Samhandlingsreformen og samhandlingstiltak fra 2016

Utgifter knyttet til utskrivningsklare pasienter og midler til øyeblikkelig hjelp døgntilbud i kommunene videreføres. Det er etablert en felles stillingsressurs på 50 prosent som kreftkoordinator for Søgne og Songdalen kommuner. I tillegg har kommunen egen demenskoordinator på 40 prosent som driver opplæring av ansatte og driver pårørendeskole og kontakt med pårørende og brukere. Det er også ansatt koordinatorstillinger i 20 prosent når det gjelder kols/lungeproblematikk og når det gjelder ernæring.

Det er laget en egen samarbeidsavtale mellom kommunene Søgne og Songdalen om kjøp og salg av korttidsplasser. Avtalen inkluderer også kommunal øyeblikkelig hjelp-plasser (ØHD) innen somatikken. En kommune kan i perioder ha et stort press, mens nabokommunen kan ha ledige plasser.

Samhandlingsreformen knyttet til øyeblikkelig hjelp døgnopphold (ØHD) utvides i 2017 til også å omfatte områdene psykisk helse- og rus. Staten signaliserer via veileder og statsbudsjett at omfanget av dette behovet blir begrenset. Lokale vurderinger fra faglig og medisinsk hold tilsier det samme. Dette tilbudet skal ikke omfatte de med alvorlige og/eller krevende sykdomsbilder. ØDH på dette området trer i kraft først når delavtale er gjort med sykehuset, noe som også drøftes i samarbeid med andre kommuner.

Utnyttelsesgrad av eksisterende ØHD-plasser i Søgne ligger i dag på ca. 30 %. Sektoren foreslår å organisere utvidet ØDH slik at kommunen benytter de samme plassene på korttidsavdelingen på grunn av ledig kapasitet og fordi den har aktiv døgnbemanning. Alternativ løsning ville vært å etablere

de nye ØHD-plasser et annet sted. Det mest nærliggende vil da måtte bli Lundeveien 34. Utfordringen med den løsningen er at det genererer betydelige merkostnader for kommunen. Det må da etableres ny, aktiv nattvakt på stedet som er operativ hele året. Dette vil utgjøre ca. 1,4 årsverk til en kostnad på ca. 1 mill. kroner, samtidig som finansieringen fra staten er under 0,2 mill. kroner. I tillegg vil omdisponering av leiligheter til ØHD-plasser gi reduksjon i husleieinntekter for kommunen.

Utfordringer fra 2017

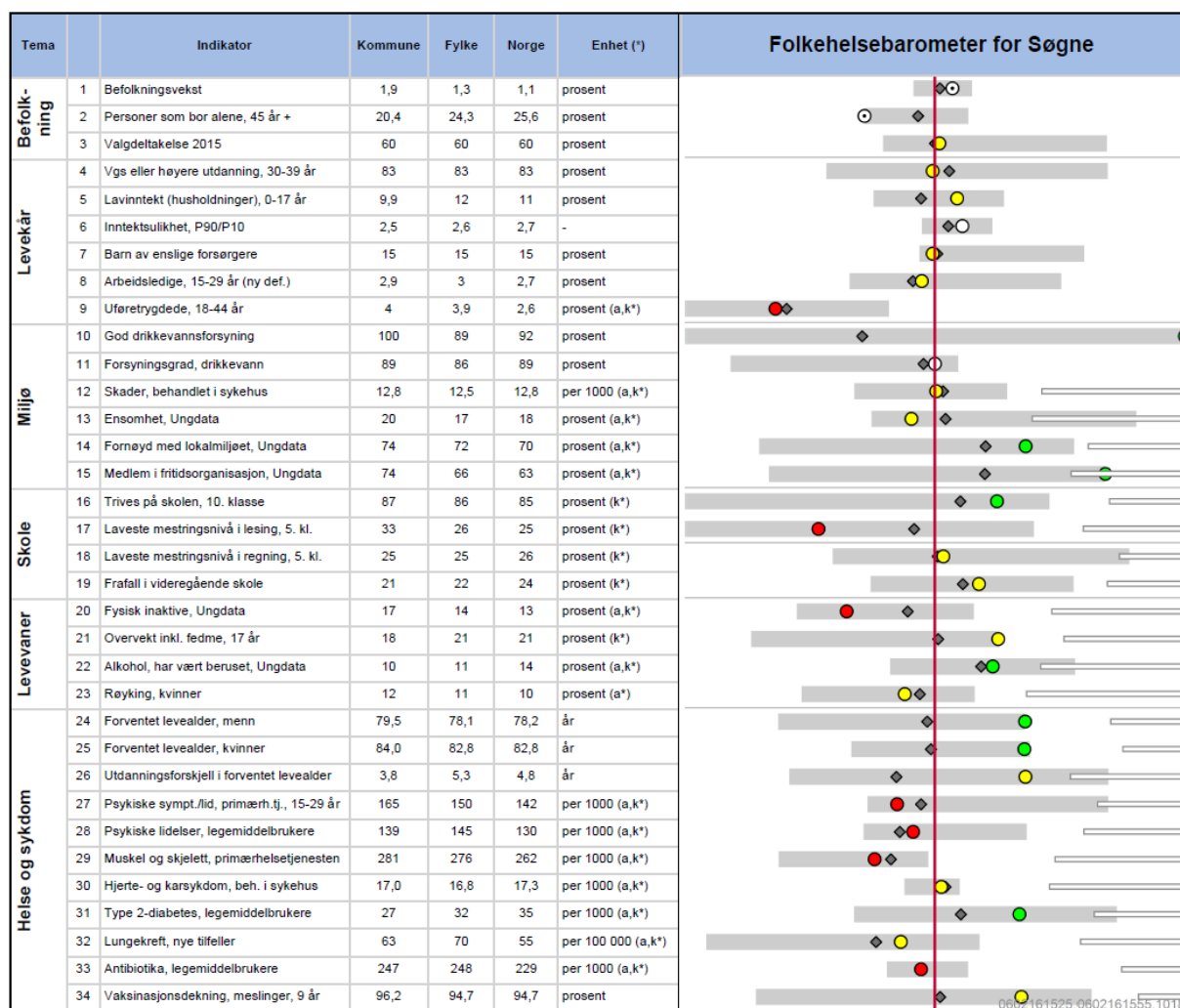
Folkehelseinstituttet har i 2016 utgitt folkehelseprofiler for hver kommune i Norge, og det går an å sammenligne seg med andre kommuner. Profilen fra Søgne viser at vi på mange variabler ligger nær gjennomsnittet, men at vi også skiller oss ut på en del variabler, både positivt og negativt:

Folkehelsebarometer for din kommune

I oversikten nedenfor sammenlignes noen nøkkeltall i kommunen og fylket med landstall. I figuren og i tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulike alders- og kjønns sammensetning sammenlignet med landet. For å se på utvikling over tid, se KommuneHelse statistikkbank, khs.fhi.no. Her finnes også statistikk uten alders- og kjønnsstandardisering. Forskjellen mellom kommunen og landet er testet for statistisk signifikans, se www.fhi.no/folkehelseprofiler

- Kommunen ligger signifikant bedre enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landsnivået
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- ◆ Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

En «grønn» verdi betyr at kommunen ligger bedre enn landet som helhet, likevel kan det innebære en viktig folkehelseutfordring for kommunen da landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter. For å få en mer helhetlig oversikt over utviklingen i kommunen kan du lage diagrammer i KommuneHelse statistikkbank. Les mer på www.fhi.no/folkehelseprofiler og se KommuneHelse statistikkbank, khs.fhi.no.

Søgne kommune har ulike omsorgsutfordringer, ikke minst for brukergruppen under 67 år, og antall psykisk utviklingshemmede fra 16 år forventes å øke med ca. 30 prosent (12 personer) fra 2015 til 2020.

Forslag til økonomiplan som gir økte utgifter i helse-, sosial- og omsorgssektoren i 2017:

NAV/Sosial omprioriterer egne ressurser ved å redusere innsatsen knyttet til prosjektet «På`an igjen» og heller etablere ny 50 % veilederstilling. Begrunnelsen er at «På`an igjen» ikke har hatt ønsket effekt, og at NAV prioriterer tettere oppfølging av blant annet tospråklige som har gjennomført intro-programmet. Sosialutbetalingene lå ca. 0,6 mill. kroner under budsjett ved utgangen av september 2016. Det er knyttet usikkerhet rundt utviklingen i 2017, men det foreslås en nominell videreføring av bevilgingen på 2016-nivå.

Enhet for helsetjenester får helårs effekt av allerede vedtatte endringer som inkluderer økt ressurs helsesøster, jordmor og barneergoterapeut. Det vil si at 2016-budsjettet reelt sett foreslås videreført, i tillegg til at enheten kompenseres for økte utgifter til ny legevaktsavtale og tilskudd til fastlegedriften.

Enhet for institusjonstjenester får videreført økt ressurs til sykepleierbemanning som ble vedtatt i økonomiplanen for 2016-2019. I tillegg får enheten økte ressurser for å dekke drift i helgene i forbindelse med nyetablerte sykehjemsplasser.

Enhet for hjemmetjenester får ressurser til økt innsats opp mot velferdsteknologi. I tillegg ressurser til å styrke den sykepleiefagutviklingen i enheten som ledd i en påbegynt satsing frem mot den kommende eldrebølgen.

Enhet for livsmestring styrkes med ressurser for å gi tjenester til to funksjonshemmede som også blir kategorisert som ressurskrevende brukere. I tillegg gis ressurs for å styrke veiledningsteamet i avdeling for psykisk helsearbeid. Enheten øker også inntektsbudsjettet knyttet til rustilskudd som følge av opptrappingsplanen der.

Grovt sett kan hjemmesykepleien gi tjenester for ¼ av kostnaden ved å betjene samme innbygger i institusjon. Når det gjelder hverdagsrehabilitering har fagmiljøet anslått at kostnadene på sikt vil være 1/6 av den pris det koster å betjene samme innbygger i institusjon. Dersom en klarer å holde igjen på økningen av ressursene til omsorgssektoren, vil det i seg selv være en innstramming når en tar hensyn til behovene i befolkningen som følge av endret demografi, hovedsakelig som følge av flere eldre over 80 år. Den forventede eldrebølgen vil uansett måtte medføre behov for økning i antall årsverk. Dette nødvendiggjør grundig planlegging av hvordan framtiden tjenester organiseres og hvordan kommunen velger å utvikle nye omsorgsboliger og institusjonsplasser slik at utvidelse av antall årsverk skjer slik at omsorgstjenesten kan driftes mest mulig ressurseffektivt.

6.3 Fellestekst oppvekstsektoren

Jon Wergeland

Ansvarsområdet felles oppvekst

Oppvekstområdet ledes av kommunalsjef oppvekst. I kommunalsjefens stab sitter skolefaglig rådgiver. Området består av fire kommunale barnehager, tre barneskoler, to ungdomsskoler, PP-tjeneste, barnevernstjeneste, kultur og ansvar for tilskudd til private barnehager. I tillegg sorterer kriminalitetsforebyggende arbeid (SLT) og trafiksikkerhetsarbeid (0-visjonen) til området.

SLT (Samordning av lokale kriminalitets- og rusforebyggende tiltak) og 0-visjon ble i 2015 organisert til kulturenheten for å bedre muligheten for å arbeide mer direkte med barn og unge. En viktig oppgave er det tverrfaglige lavterskeltiltaket «kjernegruppe» og koordinator bidrar også inn i ansvarsgrupper der det er naturlig. Det viser seg at plasseringen av SLT til kulturområdet ikke hadde ønsket effekt. Derfor legges funksjonen med 50 % stilling, mer direkte under kommunalsjef oppvekst med regelmessige samarbeidsmøter. Arbeidssted er tenkt til psykososialt team, enhet for livsmestring, ettersom koordinator da vil ha en naturlig plass å arbeide ut ifra på skolene. Det kan synes som en viktig årsak til manglende gjennomføringsevne ligger i at SLT hadde en «utenfor posisjon» i forhold til skolene. Dette er, så langt det er mulig å avdekke, den viktigste organisatoriske årsaken til at SLT ikke har kommet i posisjon til å ivareta koordineringsoppgavene fullt ut.

Kulturenheten

Kulturleder har sammen med ansatte ved Søgne gamle prestegård (SGP) etablert et variert og mangfoldig kulturtilbud. Det er stor aktivitet på senteret og det investeres et betydelig engasjement for å gjennomføre planlagte program og forme SGP til en kreativ og god møteplass for kunstnere og andre kulturaktører. Rådmannen foreslår en netto økning på 180 000 kroner for å ivareta den økte aktiviteten. Sentrale personer som servicemedarbeider og kulturleder skal rekrutteres på nytt og det er spesielt viktig å ivareta den positive flyten som ansatte på SGP har skapt de seneste par årene.

Det er satt av 3 mill. kroner i planperioden til rullering av handlingsprogrammet for idrettsanlegg og nærmiljøanlegg. Forslag til prioritering mellom disse fremmes i egen sak, parallelt med økonomiplanen. Samarbeid om et interkommunalt skiskytteranlegg på Sandripheia er ett av forslagene i handlingsprogrammet. Søgnes andel i anlegget på 376 000 kroner synes å være en liten pris i forhold til nytteverdien for kommunens innbyggere.

Avdelingsleder for barne- og ungdomskultur har et overordnet ansvar for barne- og ungdomsarbeidet, samt lede kulturskolen og kulturhuset Open Mind. To ansatte arbeider dedikert med fritidstilbudet til barn og unge og kulturskolen har god stabilitet på undervisningskreftene.

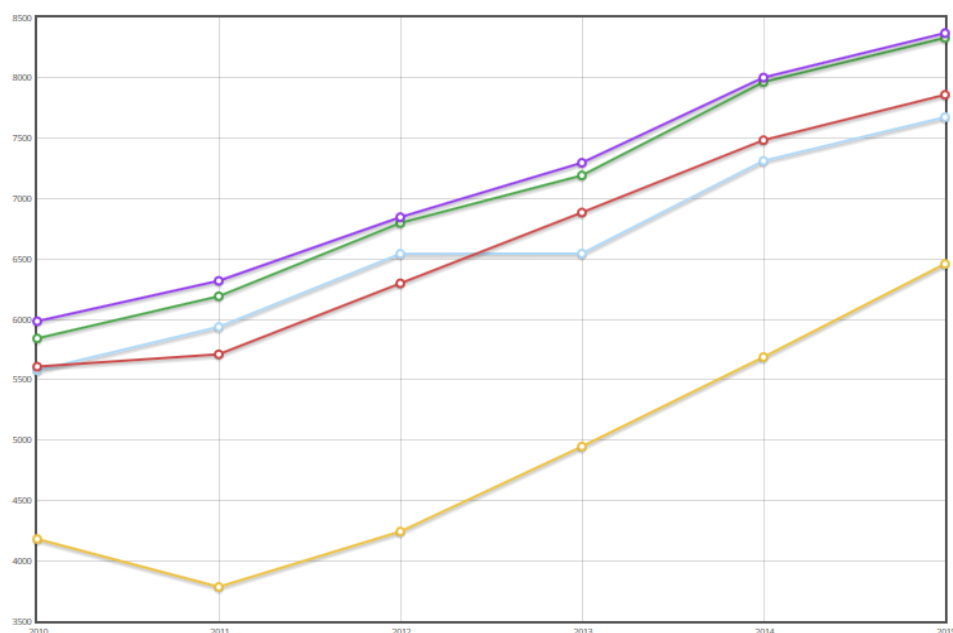
Barne- og ungdomsarbeider er sekretær for Søgne barne- og ungdomsråd (SBUR). Det arbeides for å skape større aktivitet i SBUR og tidlig engasjere rådet i saker som berører barn og unge i saker som skal til politisk behandling.

I 2016 gikk 0-visjonen over til å bli en permanent ordning med en medarbeider i fast stilling. Nullvisjonsprosjektet er et spleiselag mellom kommunene Søgne, Songdalen, Vennesla og Vest-Agder fylkeskommune. Kommunene bidrar med 100 000 kroner hver og fylkeskommunen med 800 000 kroner i 2016. I prosjektperioden har 0-visjonen bidratt til at det er utarbeidet og vedtatt egen Trafikksikkerhetsplan for alle de tre kommunene.

Barnevern

Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten:

Tidsserie

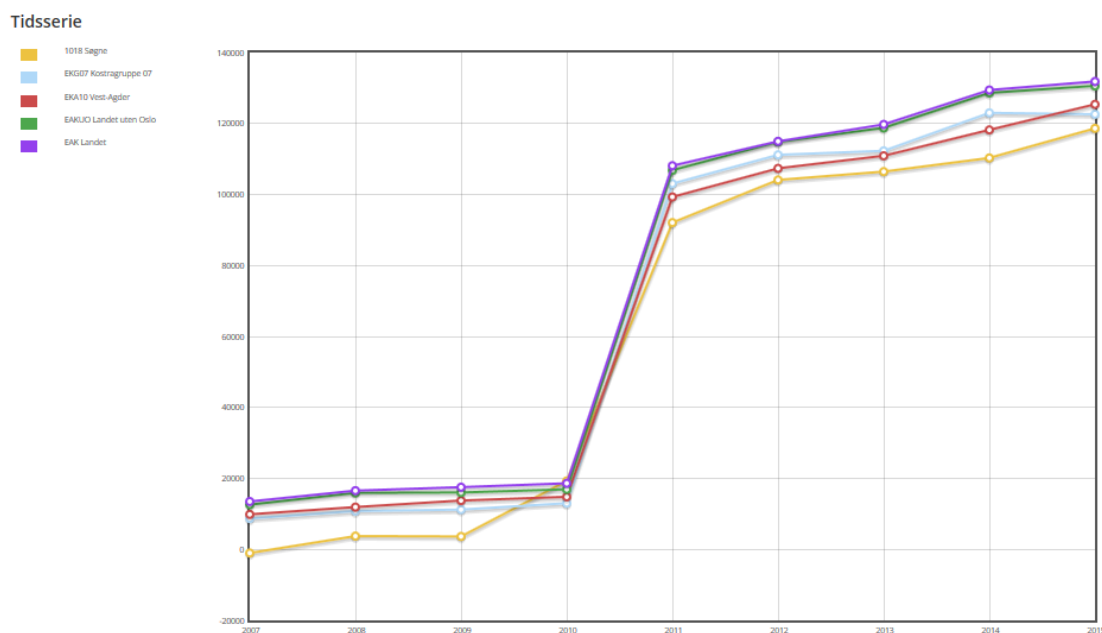
Utgiftene til barnevernstjenesten i Søgne har økt med 70 prosent fra 2011 til 2015. Økte utgifter til barnevern er imidlertid en nasjonal utvikling, slik at Søgne fortsatt har lave utgifter på området sammenlignet med andre kommuner. Fra 1.januar 2016 har vi deltatt i nytt vertskommunesamarbeid om barnevern og det er arbeidet hardt for å sikre faglig kvalitet på tilbudet – også i etableringsperioden. Merforbruk 2016 og økt budsjettbehov 2017 er i hovedsak knyttet til barnevernstiltak utenfor hjemmet. I det nye barnevernet er det tilgang til egen tiltaks- og oppfølgingsavdeling. Evaluering av det nye samarbeidet vil spesielt vurdere hvor sterkt vi klarer å vri tjenesten fra å gi tiltak utenfor hjemmet til gode hjelpetiltak i hjemmet, blant annet ved å benytte tiltaksavdelingen. Dette vil også kunne begrense utgiftsveksten vi har sett i barnevernet de senere år.

Av barn 0-17 år er det 4,4 % som mottar hjelpe- eller omsorgstiltak fra barnevernet. Det er 21 barn fra Søgne som er plassert i fosterhjem og vi har 30 barn fra andre kommuner som er plassert i fosterhjem i kommunen.

Barnehage

Utgiftene til barnehage per barn i aldersgruppen 1-5 år er noe lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen:

Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager:

Dette skyldes delvis at andelen barn som går i barnehage er noe lavere enn gjennomsnittet. Men selv om en justerer for dette drives de kommunale barnehagene effektivt.

Kommunen har per i dag myndighetsoppgaver for 4 kommunale og 10 private barnehager som har tilbud til barn i alderen 0-5 år.

Full barnehagedekning

Søgne kommune har de to siste årene hatt akkurat tilstrekkelig kapasitet på barnehageplasser. Alle med rett til barnehageplass er gitt et tilbud, men kapasiteten til å ta imot tilflytting og nye barn er lav. Derfor arbeides det med å dimensjonere barnehagetilbudet til å møte en fremtidig vekst. Dette er en krevende øvelse ettersom overkapasitet gjør at flere barn uten rett tilbys plass, som igjen gir økte utgifter for kommunen. Store svingninger i antall barn gjør også planleggingen vanskelig. Dette forsterkes av at befolkningsframskrivingene de senere årene har vist seg å være upresise, samtidig som kommunen har en ganske stor andel private barnehageplasser. Det vises her til barnehagebehovsplan 2016-2024, som ble behandlet av Kommunestyret i september 2016 (sak 69/16). I tråd med barnehagebehovsplanen foreslås det i denne økonomiplanen bygging av en ny kommunal barnehage i tilknytning til Leire-/Kjellandsheia.

Tilsyn og godkjenning av barnehager

Enhet for barnehager har ansvar for tilsyn med alle barnehager i kommunen og for godkjenning av nye barnehager. Det gjøres ved webtilsyn og stedlig tilsyn.

Kompetanseutvikling

Enhet for barnehage har ansvar for kompetanseutvikling av ansatte i både kommunale og private barnehager. Det er frivillig for de private å delta, men det jobbes aktivt for at alle skal være med. Kommunen søker midler fra fylkesmannen til slik kompetanseutvikling og per i dag deltar to kommunalt ansatte og to ansatte i private barnehager på ulike typer utdanningsprogram. De kommunale og de store private barnehagene er med i satsningen «Inkluderende læringsmiljø» og viktig kompetanseheving skjer gjennom kursing og kultur bygging som skjer gjennom denne satsningen.

Barn med spesielle behov/minoritetsspråklige barn

Det brukes fortsatt store ressurser til barn i barnehage som har rett til spesialpedagogisk hjelp etter opplæringslova. Tabellen under viser at det i Søgne tildeles et betydelig høyere timeantall pr barn enn det som er vanlig i andre kommuner. Samtidig ser en at det er et lavere antall barn som får spesialpedagogisk hjelp i barnehagen enn gjennomsnittet for kommunegruppen og landet.

Det er igangsatt et arbeid der PPT og barnehageenheten vil systematisere og rydde i forhold til hva som er et rett omfang av ressurser og hva som skal tildeles etter ulike lovverk – opplæringslova eller barnehageloven. Dette arbeidet vil bære frukter i løpet av 2016, og vi har da som mål å ligge på nivå med sammenlignbare kommuner.

	2011	2012	2013	2014*	Kostragr. 07	Landet
Driftsutgifter styrkede tiltak pr barn som får ekstra ressurs	86 000	136 000	106 000	76 105	57 000	55 000
Andel barn som får ekstra ressurs etter opplæringsloven	10,6	9,4	10,2	12,8	13,7	18,3

* Ikke direkte sammenlignbart med tidligere år pga endret datainnsamling

Åros barnehage er valgt ut til å være en kompetansebarnehage. Det ser ut til å fungere bra, spesielt fordi det bygges kompetanse blant de ansatte. Åros barnehage ble opprinnelig planlagt som en slik barnehage da den ble bygd.

Finansiering av ikke-kommunale barnehager/barnehageplasser i andre kommuner

Kommunen har finansieringsansvar for de private barnehagene. De skal få utbetalt tilsvarende det en barnehageplass koster i de kommunale barnehagene. Fra 2015 er det gjort en omlegging av beregningsmetoden, ved at en skal ta utgangspunkt i siste avsluttede regnskap justert for pris- og lønnsvekst. Det er også gjort endringer knyttet til pensjonsberegningene. Kommunen har brukt oppdatert forskrift for å beregne satsen for 2017.

Andre utfordringer framover

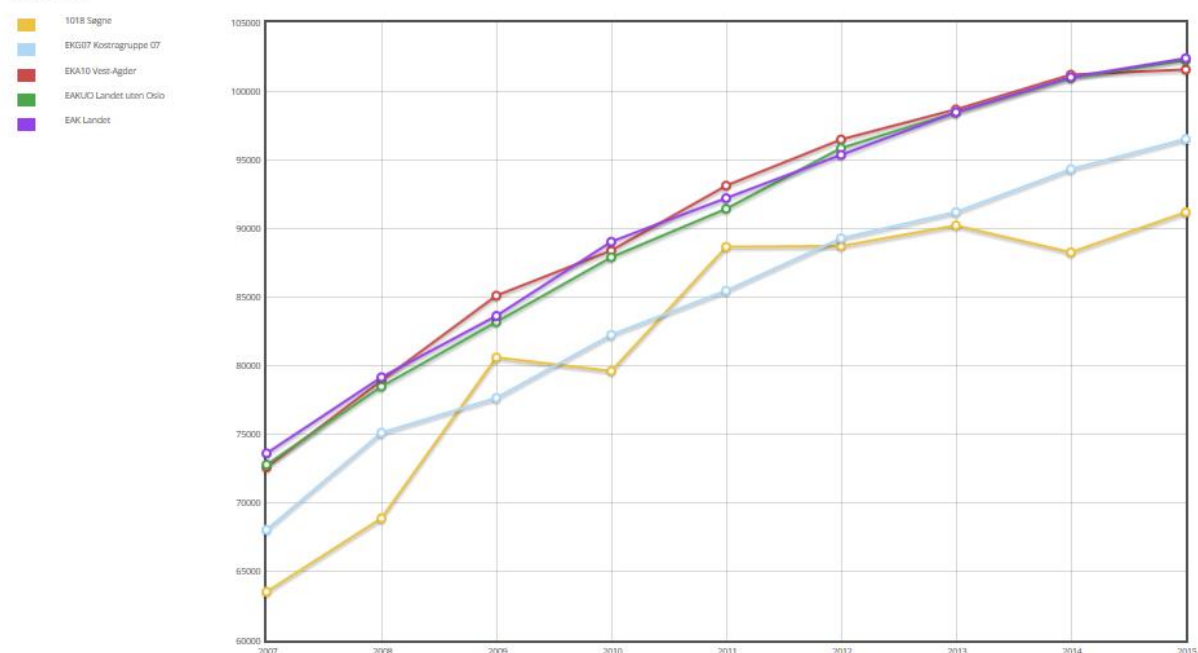
Det er høyt sykefravær blant de ansatte i barnehagene. Her har en ikke funnet gode løsninger. Hjemmetjenesten er i gang med et prosjekt for å redusere sykefraværet for gravide ansatte. Dette er et prosjekt barnehageenheten håper kan bære frukter og kunne følges opp ute i barnehagene.

Grunnskole

Utgifter per innbygger i skolealder var i 2015 noe lavere enn i kommunegruppen:

Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år:

Tidsserie

Kostra tallene er imidlertid ikke justert for andel barn i friskoler. Totalt trekkes 15 mill. kroner fra kommunens inntekter siden Søgne har en stor andel barn utenfor de kommunale skolene. Dette gjør at den reelle kostnaden i Søgne er noe høyere enn gjennomsnittet for kostragruppe 07.

Felles skole

Her ligger i hovedsak lovpålagte oppgaver innen grunnskoleområdet som ikke skal være en del av driftsbudsjettet til skolene. I tillegg ligger midler kommunen får eller søker om fra staten i forbindelse med ulike statlige satsinger eller kommunale midler til ulike formål. Hovedposten omfatter:

- Skoleskyss
- Særskilt norskopplæring og tospråklig fagopplæring
- Kjøp og salg av skoleplass i andre kommuner og i friskoler
- Etterutdanning- og videreutdanning
- Felles pedagogisk utviklingsarbeid

Skoleskyss

Skoleskyss er en betydelig utgift for kommunen og 17,2 prosent av elevene har skoleskyss i inneværende skoleår. Det brukes 2 812 kroner per elev i skolepliktig alder (2015). Snittet for kommunegruppe 7 er 2 590 kroner, mens snittet for Vest-Agder er 2 307 kroner og for landet 2 077 kroner.

Særskilt norskopplæring og tospråklig fagopplæring

Det er inneværende skoleår 45 elever som får særskilt norskopplæring. Denne organiseres og ivaretas gjennom nærscoleprinsippet på barneskolene etter at avtalen med mottaksskolen i Kristiansand opphørte i januar 2016. På ungdomstrinnet blir opplæringen gjennomført ved Tangvall skole.

Kjøp og salg av skoleplass i andre kommuner og i privatskoler

Søgne kommune har 11 gjesteelever fra andre kommuner i sine skoler, og 12 elever fra vår kommune bor i fosterhjem og har sin skolegang i andre kommuner. Kommunen har utover ansvaret for kjøp av skoleplass etter en grunnsats, plikt til å betale for all spesialundervisning for elever i andre kommuner.

Søgne har også en høy andel barn i friskoler. 88 prosent av kommunens innbyggere mellom 6 og 15 år går i kommunal grunnskole, mens snittet for Kostragruppe 7 er 96 prosent. Siden kommunen ikke har ansvar for den ordinære undervisningen av elever i private skoler trekkes kommunen 15,7 mill. kroner i frie inntekter i 2017. Kommunen har likevel plikt til å betale for spesialundervisning og transport for disse elevene.

Etter- og videreutdanning

Kommunen har ansvar for at lærere har riktig formell kompetanse for å undervise og at det tilbys etterutdanning, slik at de får faglig og metodisk oppdatering. Statlig del finansiering gjør det rimelig for kommunen å bygge formell kompetanse som må være på plass innen 2025. Det er i 2016 anskaffet eget digitalt verktøy for å sikre god oversikt over fremtidig behov for formalkompetanse på den enkelte skole. Økonomi til å tilby videreutdanning er halvert i 2017.

Søgne har inneværende skoleår elleve lærere som deltar på videreutdanning. Av dem tar 6 videreutdanning i matematikk. To tar videreutdanning i norsk/ lesing og 2 tar formell utdanning i musikk. To avdelingsledere deltar på rektorutdanning ved UiA.

Rektorene har deltatt i lederopplæring i samarbeid med de andre kommunene i Knutepunkt Sørlandet og en bruker kvalitetsutviklingssystemet Kommunepuls. Opplegget har hovedfokus på systematisk arbeid for å oppnå gode resultater både i forhold til læringsmiljø og læringsresultater. Kommunen deltar også i ordning med eksternt vurdering som organiseres via pedagogisk senter. Hver skole blir vurdert hvert femte år. Lunde skole ble vurdert i 2015 og i november 2016 skal eksterne fagpersoner vurdere hvor langt Tangvall skole har kommet med å skape et inkluderende læringsmiljø for alle elevene.

Pedagogisk utviklingsarbeid

I samarbeid med de andre kommunene i Knutepunkt Sørlandet deltar PPT, skolene og barnehagene i satsingen «Inkluderende læringsmiljø». Denne satsingen startet opp våren 2014, og målet er at alle barn og unge opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer deres trygghet, helse, trivsel og læring. Bakgrunnen for satsningen er ønsket om at barnehage og skole skal sikre inkludering og et inkluderende læringsmiljø for alle barn og unge. Gjennom kontinuerlig fokus på utviklingstiltak og pedagogisk refleksjon vil en fremme barn og unge sosialt og faglig læringsutbytte i et inkluderende fellesskap og redusere omfanget av segregerende tiltak.

På oppvekstkontoret har skolefaglig rådgiver som hovedoppgave å bistå skolene i sitt pedagogiske utviklingsarbeid som har som formål å øke elevenes læringsutbytte, skape gode læringsmiljø og legge grunnlag for at elever fra Søgne gjennomfører videregående skole. Felles pedagogisk utviklingsplan følges opp gjennom systematisk styringsdialog med alle skolene der også rådmannen deltar.

I arbeidet med å utvikle et godt læringsmiljø, er felles psykososial handlingsplan et godt redskap i både barnehager og skoler. Den revideres og behandles årlig i rektormøtet. Det rapporteres årlig på arbeidet med læringsmiljø, læringsresultater og gjennomføring i form av tilstandsrapporten som legges frem til politisk behandling.

Det er innført valgfag i ungdomsskolen fra 8. trinn og tilbys nå på alle trinn i ungdomsskolen. Denne undervisningsformen krever mer ressurser enn teoretisk undervisning ettersom klassene er mindre og undervisningsmetodene er mer praktiske. Begge ungdomsskolene tilbyr også arbeidslivsfag som alternativ til andre fremmedspråk.

Forslag i budsjettet for 2017

Hovedutfordringen i 2017 er å videreføre prioriteringer som ble gjort til budsjett 2016. Nye samarbeidsformer og økt samhandling mellom de ulike kommunale tjenestene står høyt på dagsorden. Det siktes mot å bygge lag rundt barnet, der riktig kompetanse settes inn på riktig tid. Tverrfaglig kompetanse som er tilgjengelig og i bruk i barnehager og skoler er viktig for å fremme god psykisk helse, øke trivsel og positivt sosialt samspill. Tverrfaglig samarbeid i barnehagen øker muligheten for tidlig å oppdage barn som har vansker og kunne iverksette målrettede tiltak. Dette vil kunne redusere livsvansker og sosiale utfordringer som kan være ødeleggende for læringsarbeidet som foregår i både barnehage og skole. I 2016 er det prioritert ressurser til psykososialt team slik at det er en hel stilling med sosial- og helsefaglig kompetanse tilgjengelig på hver skole.

Arbeidet mot mobbing er også helt sentralt for å lykkes med å forebygge psykiske lidelser. Både elevombud og beredskapsteam har kommet godt i gang med å levere ut fra sine mandat.

Oppvekstsektoren, særlig skolene og barnehagene har stor betydning for kommunens samlede økonomi. Tidligere har tildelte midler blitt fordelt til skolene ut fra en fast fordelingsmodell. Gjennom 2016 har det blitt arbeidet frem en budsjetteringsmodell for skolene. Modellen er tenkt å gi større forutsigbarhet og en riktig budsjettering ut fra reelt antall elever og klasser det kommende skoleår. Den faktiske fordelingen mellom skolene i 2016 er grunnlaget for modellen og profilen ivaretar en styrket innsats tidlig i skoleløpet. Gjennom frie inntekter fra staten mottar vi i 2017 ca. 300 000 til å styrke tidlig innsats.

Skolenes samlede budsjetttramme er reelt sett redusert med drøyt 2 mill. kroner fra 2016-2017 på grunn av nedgang i elevtall med påfølgende reduksjon i antall klasser. Spesielt ungdomsskolene får redusert aktivitet og derved reduserte budsjetter i 2017.

Utfordringer framover

Generelt i Norge er det en utfordring at for mange elever ikke har utbytte av det ordinære opplæringstilbudet og har derfor rett til spesialundervisning. I Søgne som i landet for øvrig, har det vært fokus på dette over flere år, og vi har klart å snu trenden noe. Det har i 2015 vært færre barn som gis spesialundervisning, men vi bruker mer ressurser på den lavere andelen som får slikt tilbud. Hvor godt den enkelte skole lykkes i å ivareta flest mulig elever innenfor ordinær opplæring varierer fra år til år, og det er noe variasjoner skolene i mellom. Arbeidet med å inkludere elevene best mulig og sørge for at det ordinære opplæringstilbudet er godt nok tilpasset den enkelte elev, vil være en hovedsatsing

i årene framover. Dette fordi forskning viser at det gir best resultatet for de aller fleste elevene. Den interkommunale satsningen «Inkluderende læringsmiljø» er uvurderlig drahjelp i dette arbeidet.

En ny kombinert videregående skole er vedtatt bygd og vurderes samlokalisert med ny ungdomsskole på Tangvall. Etter vedtaket har det vært jobbet med å avklare rom- og arealbehov i både kommune og fylkeskommune. En samlokalisering av ungdoms- og videregående skoler vil gi store fordeler både når det gjelder sambruksmuligheter og kostnadsgevinster. Målsetningen med arbeidet er at begge skoleslagene skal få bedre og mer fremtidsrettede skoleanlegg enn om de bygges hver for seg på Tangvall. Det vurderes å samlokalisere både PPT, kultur/ fritid, kvalifiseringsenhet og skolehelsetjeneste i eller like ved det nye skolesenteret.

Det ble i 2013 laget en skolebehovsplan som viser hvilke behov kommunen har for utvidelse og opprustning av skolebygg. Tidligere gjennomganger av skolenes behov for opprustning dokumenterer et investeringsbehov på rundt 20 millioner kroner. Særlig Nygård skole med kompetanseavdelingen trenger investeringer for å være et funksjonelt og godt skolebygg. Det er satt i gang et arbeid for å beskrive løsninger og beregne kostnader for å gjøre skolen. Utvidelsen av Lunde skole er utelatt fra beregningene ettersom den er kostnadsberegnet i eget investeringsregnskap. Det samme gjelder investeringer i ny ungdomsskole på Tangvall.

6.4 Fellestekst teknisk sektor

Torkjell Tofte

Teknisk sektor ledes av kommunalsjef teknisk og består av arealenheten, eiendomsenheten og ingeniørvesenet. Sektoren har ansvar for planlegging, bygningsmiljø, grønne verdier, drift og vedlikehold av kommunale bygg, kommunalteknikk/infrastruktur og utbyggingspolitikk. Teknisk sektoren har til sammen 73 årsverk.

Hovedoppgaver innen teknisk sektor:

- Drift, investering og vedlikehold av kommunale bygg, veger, vannverk, avløp, grøntområder/skjærgårdspark, drift idrettsanlegg og renovasjon (ivaretas av Avfall Sør).
- Delings- og byggesaksbehandling, arealplaner, jord- og skogsbruk, vilt- og fiskeforvaltning.
- Forurensnings- og utslippssaker, miljøvernssaker.
- Planlegging, drift og forvaltning av kommunens fysiske miljø, med estetiske, tekniske og funksjonelle problemstillinger i fokus.
- Landmåling, forvaltning og drift av kommunens kartverk, eiendomskart, eiendomsregisteret og annen geografisk informasjon.
- Brannvern, branntilsyn (ivaretas av KBR).

Plan- og miljøutvalget er hovedutvalget for sektoren, formannskapet tar seg av kommuneplan/kommunedelplaner og kommunens rolle som grunneier.

Volumvekst

Søgne kommune har historisk vært en kommune i vekst. Oppgavene innenfor teknisk område vokser parallelt med folketallet. Økt innbyggertall medfører større volum i tekniske tjenester som følge av større behov planlegging og drift av nye utbyggingsområder, kommunal infrastruktur og økning i kommunal bygningsmasse.

Nåverdien av den kommunale bygningsmassen er i størrelsesorden 1,5 milliarder kroner. Antall kvadratmeter bygg som skal drives og vedlikeholdes øker, og det krever mer ressurser til drift og vedlikehold. I tillegg krever nye bygg ekstra ressurser til alarmer og serviceavtaler på avanserte

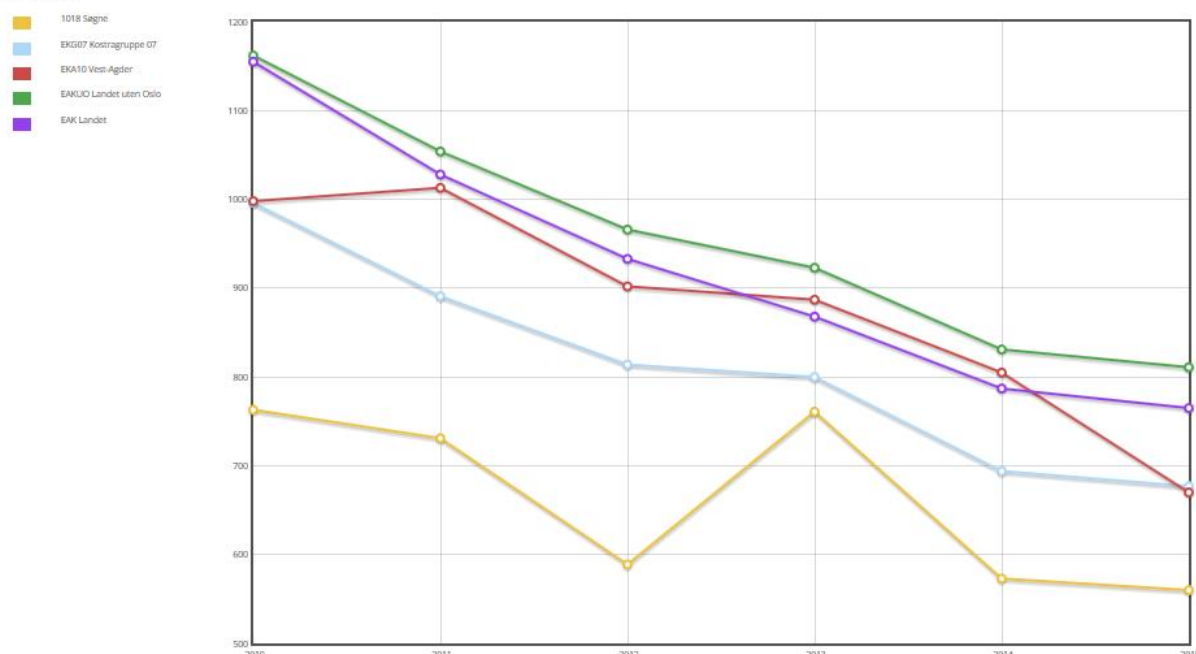
varme- og ventilasjonsanlegg. Dette krever at kommunen både har godt kvalifiserte medarbeidere og midler til drift. Kommunestyrets vedtak av ny vedlikeholdsstrategi for bygg i 2012 og innføring av nytt FDV-system har ført til mer systematisk innsats på driften av kommunens bygningsmasse og bedre prioritering av vedlikeholdet. Økte bevilgninger på drifts- og investeringssiden bidrar også til bedre oppfølging på eiendomssiden.

Tilrettelegging og drift av friområder, turstier, skjærgårdspark og idrettsanlegg har økt kraftig det siste tiåret. Driften av disse områdene har delvis vært finansiert gjennom utbyggingen av nye områder. Det er fortsatt store planer om nye områder som skal tilrettelegges. Driften innenfor grønt- og idrettssektoren er en del av kommunens innsats for folkehelsen.

Effektivitet

Energibruken i kommunale bygg viser at kommunen er energieffektiv. Fortsatt satsing på ENØK-tiltak vil kreve at vi hever kompetansen på arbeidsstokken. Kommunen kjøper strøm for ca. 6 millioner kroner pr år. 5 prosent reduksjon i strømutgiftene utgjør 300 000 kroner. Figuren nedenfor viser kommunens energikostnader per innbygger sammenlignet med andre kommuner (gul linje viser Søgne):

Tidsserie

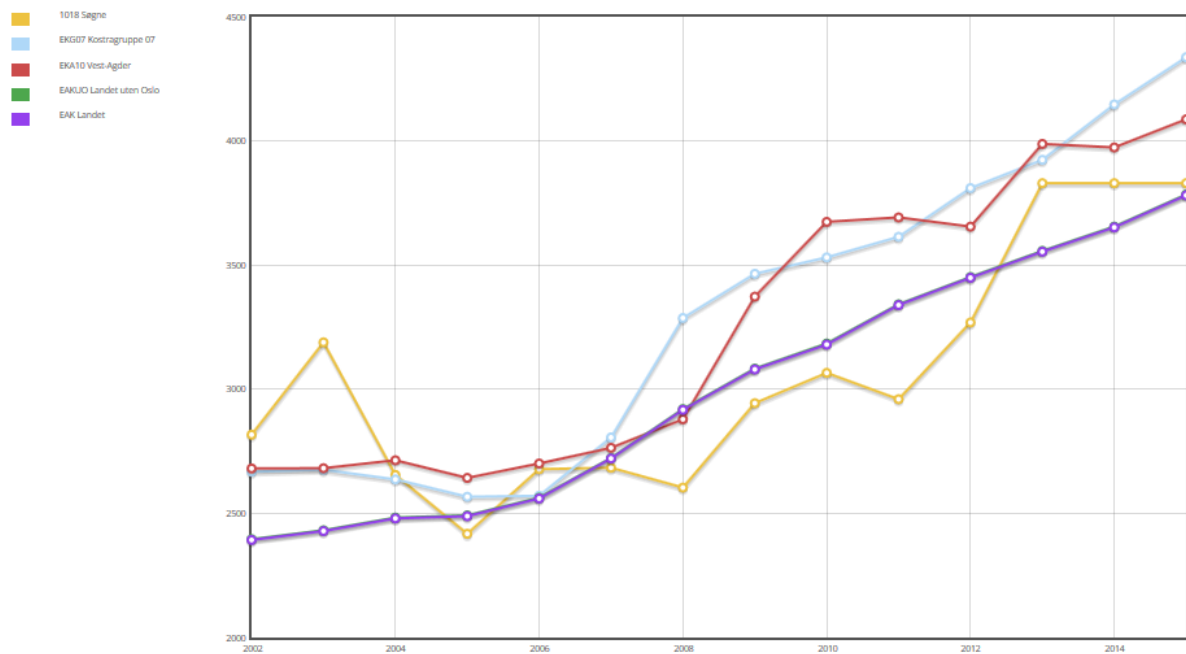

Sammenligning av utgifter innenfor VAR-området med andre kommuner i landet, viser at Søgne driver effektivt og at abonnentene får gode tjenester. Søgne kommune har utviklet seg til en mellomstor kommune i norsk sammenheng, og innenfor flere områder kreves økt bemanning for videre utvikling.

Figurene nedenfor viser utvikling og nivå for noen sentrale kommunale avgifter i 2016 (Søgne gul linje).

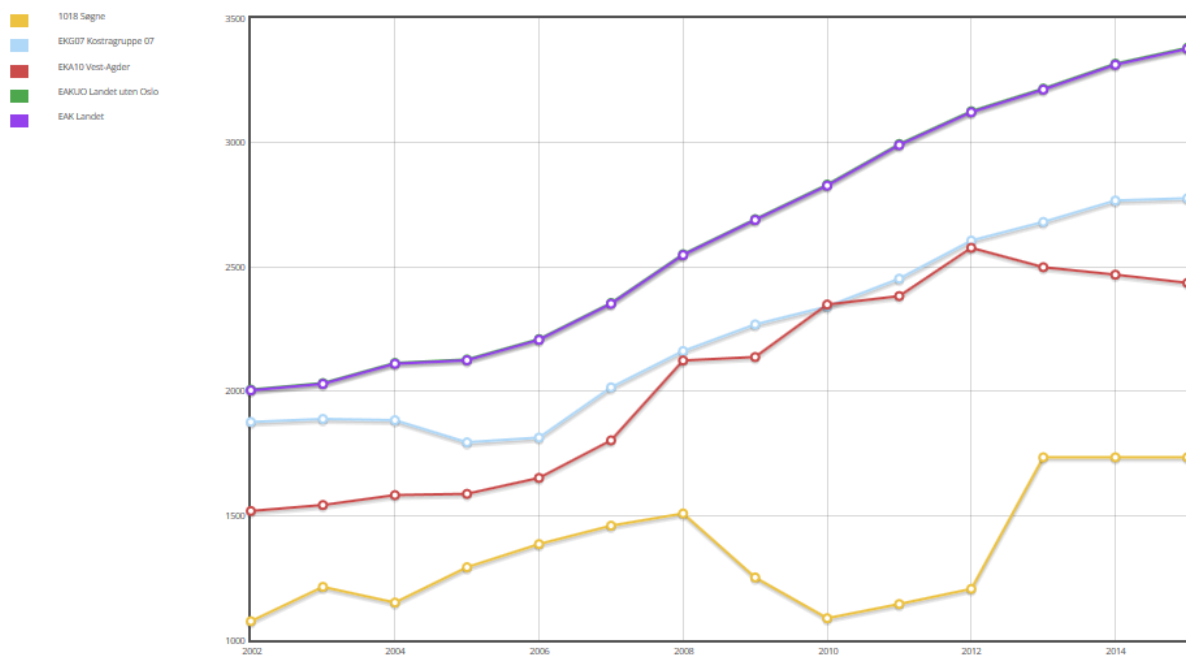
Årsgebyr for avløpstjenesten (ekskl. mva.):

Tidsserie

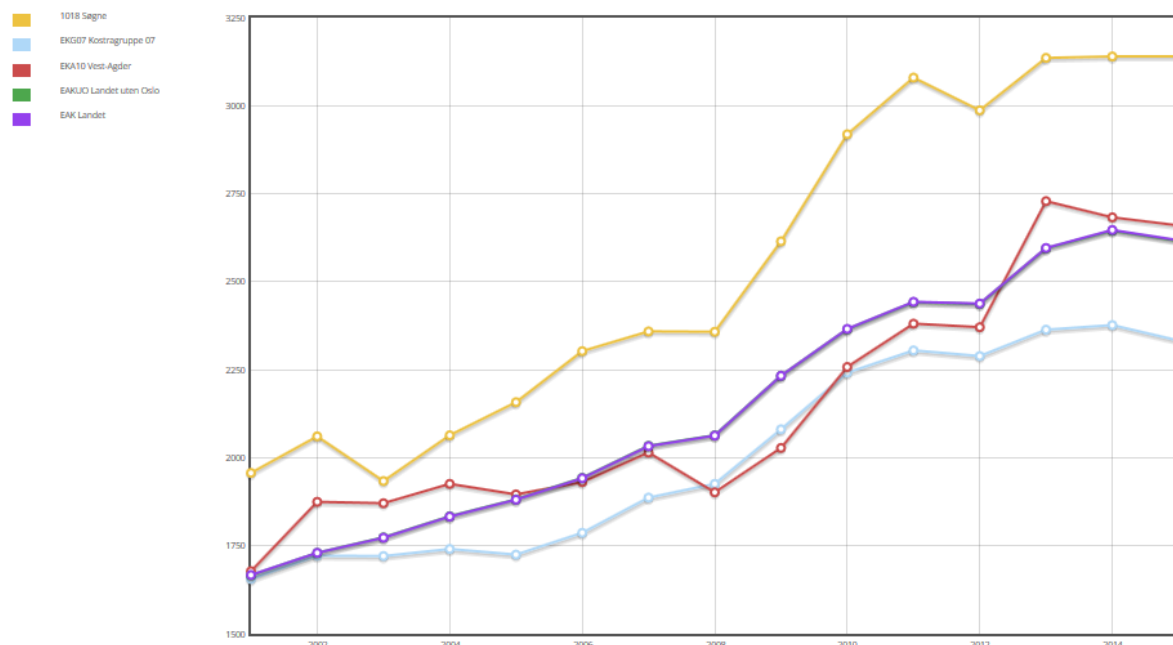
Årsgebyr for vannforsyning (ekskl. mva.):

Tidsserie

Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva.:

Tidsserie

Kjøp av tjenester

Innenfor teknisk område kjøper kommunen mange tjenester både for driftsoppgaver og for gjennomføring av investeringer. Kjøp av tjenester krever at kommunen har "kjøperkompetanse" blant egne ansatte eller at dette leies inn. Krav om anbud for "småinnkjøp" er en utfordring fordi arbeidsinnsatsen med å administrere anbud og kontrakter for småinnkjøp ikke står i forhold til verdien av innkjøpene. Det arbeides derfor med økt bruk av rammeavtaler på enkelte fagområder.

Utfordringer framover

Kommunen har pågående flere store planprosesser som kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, reguleringsplan for E-39, flere store reguleringsplaner på Tangvall og regulering og utbygging av Leire- / Kjellandsheia.

Hovedgrep i økonomiplanen

Blant forslagene som foreslås for teknisk sektor er følgende:

- Gebyrinntektene under Arealenheten foreslås økt med 500 000 kroner. Dette er en videreføring av økonomiplanen for 2016 der det i budsjettet for 2017 ble lagt opp til økte inntekter som følge av økt saksmengde i forbindelse med utbygging av Leire-/Kjellandsheia. Dersom saksmengden ikke øker vil enheten arbeide med kostnadssparende tiltak for å sikre budsjettbalanse.
- Eiendomsenheten tilføres 300 000 kroner som følge av helårsvirkning for stilling til prosjektoppfølgning som følge av fremtidige utbygginger innenfor skole- og helsesektoren. Videre tilføres enheten midler som følge av økt bygningsmasse ved at Lunde skole ferdigstilles i løpet av 2017.
- Midlene til oppgradering og vedlikehold videreføres, men forskyves delvis fra investering til drift gjennom økonomiplanperioden. For at slike utgifter skal kunne føres som investeringer er det krav til at tiltaket fører bygningen til en høyere standard eller til en annen funksjonalitet eller endret bruksområde. På sikt legges det til grunn at arbeidet i større grad vil være rent vedlikehold.

- Kommunen budsjetterer med 3 300 000 kroner i inntekter fra regjeringens tilskuddspakke til vedlikehold og rehabilitering i kommuner på Sørlandet og Vestlandet. Disse fordeles med 2 800 000 kroner til eiendomsenheten og 500 000 kroner til ingeniørvesenet.
- Ingeniørvesenets selvkostområder skal over tid gå i null og baseres på gjeldende investeringsplan for vann og avløp. På driftssiden foreslås midler til etablering av FDV-system for grønt, idrett og vei. Det legges ikke opp til økning av gebyrene i småbåthavna i Solta for 2017.
- Budsjettet til KBR økes med 160 000 kroner for å dekke lønns- og prisvekst.

Alle foreslåtte endringer i driftsbudsjettet er omtalt i kapittel 8, mens investeringsbudsjettet er nærmere beskrevet i kapittel 9.

6.5 Fellestekst sentraladministrasjonen

Med sentraladministrasjonen menes i denne sammenheng administrasjonsavdelingen, rådmannskontoret og økonomiavdelingen. Administrasjonsavdelingen og rådmannskontoret har 29,3 årsverk, mens økonomiavdelingen har 7 årsverk.

Administrasjonsavdelingen har ansvar for en rekke fagområder, herunder personal, lønn, arkiv, IKT, politisk sekretariat, servicetorg og bibliotek. Økonomiavdelingen har ansvar for å koordinere budsjettarbeidet, økonomistyring, regnskapsrapportering og innkreving av skatt og kommunale avgifter. Nærmere beskrivelse av arbeidsoppgavene finnes i del 2 av økonomiplanen (kapittel 14).

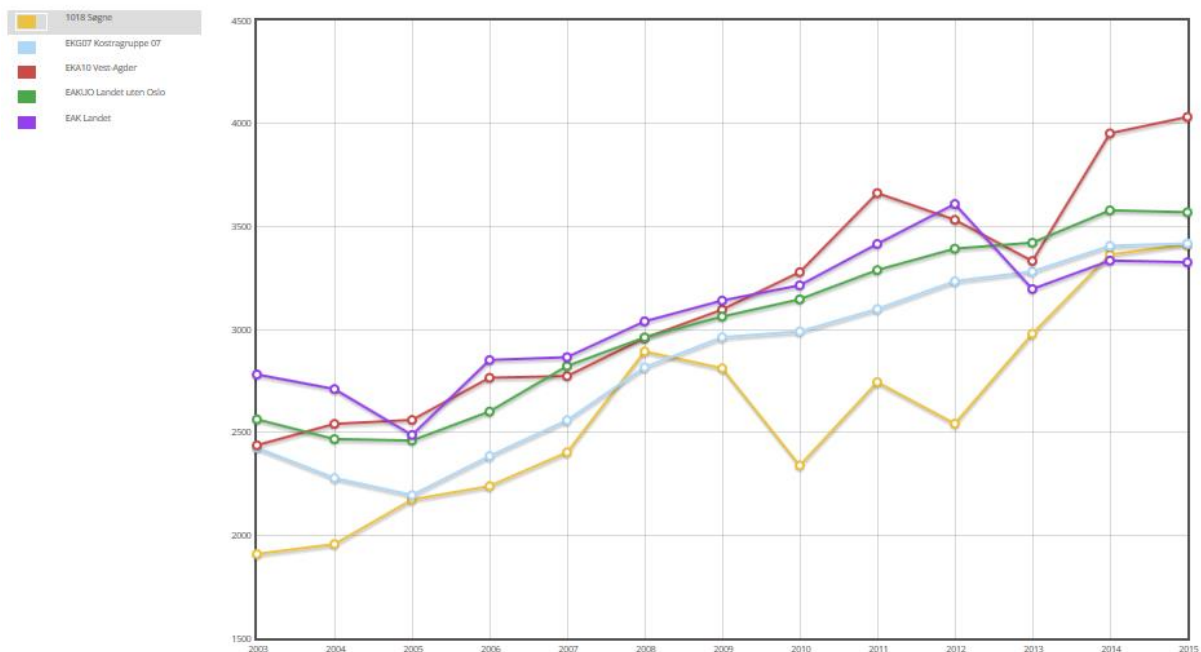
Status

Våren 2016 ble det gjennomført brukerundersøkelser også for de interne tjenestene. Resultatet av de interne brukerundersøkelsene viser gode resultater over ambisjonsnivået på alle kritiske suksessfaktorer både for Administrasjonsavdelingen og Økonomiavdelingen. Resultatene er gjengitt i del 2 av økonomiplanen.

I 2015 ble det gjennomført medarbeiderundersøkelser, som viser at de ansatte er godt fornøyde. Både for Administrasjonsavdelingen og Økonomiavdeling var resultatene på samtlige måleindikatorer bedre enn kommunens målsetning og på linje med eller bedre enn landssnittet.

I henhold til Kostra-tall for 2015 er Søgne kommunes brutto driftsutgifter til administrasjon per innbygger (funksjon 120) på nivå med gjennomsnittet av sammenlignbare kommuner i kostragruppe 07, og noe lavere enn landet utenom Oslo:

Tidsserie

Utfordringer

Selv om administrasjon ikke er knyttet like sterkt til demografiutviklingen som for eksempel pleie- og omsorg eller barnehage, gir en jevn befolkningsvekst også økt press på administrasjon.

De fleste områdene under Administrasjonsavdelingen og Økonomiavdelingen er i stadig utvikling. For eksempel stiller organisasjonen i langt større grad enn tidligere krav til heldøgnsdrift av IKT-systemer, og det er høye krav til oppetid. Det gjennomføres også mer eller mindre kontinuerlige endringer som på sikt enten skal forenkle hverdagen for innbyggerne og næringsdrivende, gi effektivisering for kommunen eller begge deler. Det legges også vekt på utvikling innenfor kommunen. Dette krever motiverte og kompetente medarbeidere, og også at avdelingene har tilstrekkelig kapasitet.

I Økonomiplanen foreslås det i hovedsak å videreføre driften på dagens nivå. Sett bort fra pris- og lønnsvekst foreslås rammen for Administrasjonsavdelingen og Økonomiavdelingen økt med til sammen 645 000 kroner. Dette gjelder økte utgifter til IKT-drift og gjennomføring av stortingsvalget i 2017. I tillegg er lagt inn helårsvirkning av bemanningsendringer vedtatt i 2016. Nærmere omtale av enkelttiltak finnes i kapittel 8.

7 Hovedtall i budsjett 2017 og økonomiplan 2017-2020

7.1 Innledning

Hovedtallene i driftsbudsjettet i forslag til økonomiplan presenteres i budsjettskjema 1A og budsjettskjema 1B i kapittel 8. Disse tabellene gir ikke et fullt bilde av kommunenes totale inntekter og utgifter og brutto og netto driftsresultat. Denne informasjonen synliggjøres i tabellene nedenfor.

Rådmannens forslag er basert på Regjeringens forslag til statsbudsjett. Konsekvenser av eventuelle endringer i Stortingets budsjettvedtak er ikke innarbeidet. For alle tabeller gjelder at negative tall er inntekter og positive tall er utgifter.

Budsjettskjema 1A – drift, gruppert

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
<i>I 1000 kroner</i>	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Frie disponible inntekter	-536 668	-557 594	-578 479	-588 204	-597 389	-606 924
Driftsinntekter enhetene	-187 650	-127 788	-137 600	-134 200	-134 200	-135 700
Sum driftsinntekter	-724 318	-685 382	-716 079	-722 404	-731 589	-742 624
Sum driftsutgifter	672 868	652 882	683 479	687 204	695 689	706 024
Sum avskrivninger	28 488	26 000	29 000	30 000	31 000	34 000
Brutto driftsresultat	-22 962	-6 500	-3 600	-5 200	-4 900	-2 600
Netto kapitalutgifter	14 238	21 000	21 900	23 900	28 900	33 900
Avskrivninger	-28 488	-26 000	-29 000	-30 000	-31 000	-34 000
Netto driftsresultat	-37 212	-11 500	-10 700	-11 300	-7 000	-2 700
Netto avsetninger	-92	0	0	0	0	0
Til finansiering av investeringer	6950	11 500	10 700	11 300	7 000	2 700
Over-/underskudd	-30 354	0	0	0	0	0

Frie disponible driftsinntekter

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
<i>I 1000 kroner</i>	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skatt på inntekt og formue	-258 365	-278 600	-289 800	-292 600	-295 500	-298 400
Rammetilskudd	-257 328	-257 900	-267 200	-274 200	-280 300	-286 700
Sum frie inntekter	-515 693	-536 500	-557 000	-566 800	-575 800	-585 100
Skatt på eiendom	-18 100	-18 200	-18 400	-18 600	-18 800	-19 000
Kompensasjonstilskudd sykehjem	-2 063	-2 044	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Rentekompensasjon skolebygg	-473	-450	-729	-754	-739	-774
Investeringskomp. Reform 97	-290	-350	-300	0	0	0
Rentekompensasjon kirkebygg	-49	-50	-50	-50	-50	-50
Sum frie disponible inntekter	-536 668	-557 594	-578 479	-588 204	-597 389	-606 924

7.2 Skatt og rammetilskudd

Kommunens inntektsanslag for perioden 2017-2020 er budsjettert i tråd med anslag fra KS sin prognosemodell, som er basert på Regjeringens forslag til statsbudsjett. Fra 2018-2020 er det lagt inn en årlig realvekst i frie inntekter for kommunene på samme nivå som i 2017 (3,625 mrd. kroner). Dette inkluderer økte demografikostnader, som KS har anslått til 2,5-3,0 mrd. kroner per år i perioden. Det er også lagt inn befolkningsframskrivninger (SSBs hovedalternativ) og en forventet økning av antall psykisk utviklingshemmede over 16 år. Samlet sett budsjetteres det i 2017 med rammetilskudd og skatteinntekter på inntekt og formue på 557 mill. kroner. Dette er en økning på om lag 20 mill. kroner fra opprinnelig budsjett 2016. I de påfølgende årene er de frie inntektene forutsatt å øke med 9-10 mill. kroner per år. Dette er i 2017-priser, slik at kompensasjon for lønns- og prisvekst vil komme i tillegg.

Det foreslås ikke endringer i eiendomsskatten. Inntektsanslaget på 18,4 mill. kroner i 2017 er basert på forventede inntekter i 2016 og en videreføring av gjeldende innretning, herunder sats på 2 promille, en reduksjonsfaktor på 15 prosent og minstefradrag på 800 000 kroner. Utover i perioden er det lagt til grunn en årlig inntektsvekst på 200 000 kroner. Dette skyldes ikke endring i innretning eller satser, men en forutsetning om flere skatteobjekter.

7.3 Kompensasjonstilskudd fra staten til dekning av kapitalutgifter

R - 97 – kompensasjon renter og avdrag

Staten kompenserer for renter og avdrag på investeringer som kommunene hadde i forbindelse med R-97 (grunnskolereform). Ordningen avvikles fra 2018.

Kompensasjonstilskudd omsorgsboliger og sykehjem

I forbindelse med eldresatsingen ble det innført en delvis kompensasjon til kommunene for rente- og avdragsutgifter som kommunene hadde i forbindelse med bygging av boliger og sykehjemsplasser. Beregningsgrunnlaget er basert på serielån med 30 års løpetid og den til enhver tid gjeldende korte renten i Husbanken. Det er budsjettert med årlige inntekter på ca. 2 mill. kroner. Budsjettet er forutsatt videreført på omtrent samme nivå som i 2015, men er redusert noe som følge av lavere rentenivå (tilskuddet er foreløpig ikke utbetalt i 2016).

Investeringer i skolebygg – kompensasjon for renteutgifter

Staten kompenserer for renteutgifter til investeringer for opprustning av skolebygg innenfor gitte rammer. Inntekten i 2016 er knyttet til byggingen av Tinnstjønn skole. Fra 2017 er det budsjettert med at vi også vil motta rentekompensasjon for deler av utbyggingen på Lunde skole. Husbanken har godkjent prosjektet for rentekompensasjon, og søknad om utbetaling er under arbeid.

7.4 Driftsinntekter og driftsutgifter i enhetene

Kommunens avgifter, salgs- og leieinntekter og tilskudd utover det som er nevnt ovenfor budsjetteres direkte i enhetene. Dette inkluderer flere store inntekstposter, som integreringstilskudd og tilskudd for ressurskrevende brukere. Driftsinntektene i enhetene er budsjettert å øke med 9,8 mill. kroner fra 2016 til 2017, tilsvarende 8 prosent. Dette inkluderer blant annet engangstilskudd på 3,3 mill. kroner til vedlikehold under Ingeniørvesenet og Eiendomsenheten, som tas ut igjen fra 2018.

Kommunens totale driftsutgifter foreslås økt med 30 mill. kroner fra budsjettet for 2016 til 2017. Av dette gjelder ca. 14 mill. kroner økte lønns- og pensjonskostnader, samt kompensasjon for generell prisstigning. 3,3 mill. kroner er engangsmidler til ekstraordinært vedlikehold, mens ca. 13 mill. kroner gjelder andre budsjettøkninger.

I resten av økonomiplanperioden vil beregnet utgiftsbehov både innenfor oppvekst og pleie og omsorg. Basert på SSB sin befolkningsframskrivning og kriteriene i inntektssystemet vil utgiftene øke som følger i forhold til 2017:

Mill. kr.	2018	2019	2020
Pleie og omsorg	4,7	11,0	18,4
Skole	0,3	1,3	4,4
Barnehage	0,8	1,3	2,2
SUM	5,8	13,6	25,0

Vekst i beregnet utgiftsbehov på disse områdene er lagt inn som driftsutgifter i økonomiplanen. Det er ikke gitt at enhetene vil bli fullt ut kompensert for økt beregnet utgiftsbehov, men framskrivingene er tatt med fordi dette vurderes å gi det mest realistiske bildet for 2018-2020. Det er ikke lagt inn avsetning for økt utgiftsbehov på andre områder, som teknisk sektor og administrasjon, selv om også disse områdene vil få økt beregnet utgiftsbehov i tråd med økte innbyggertall.

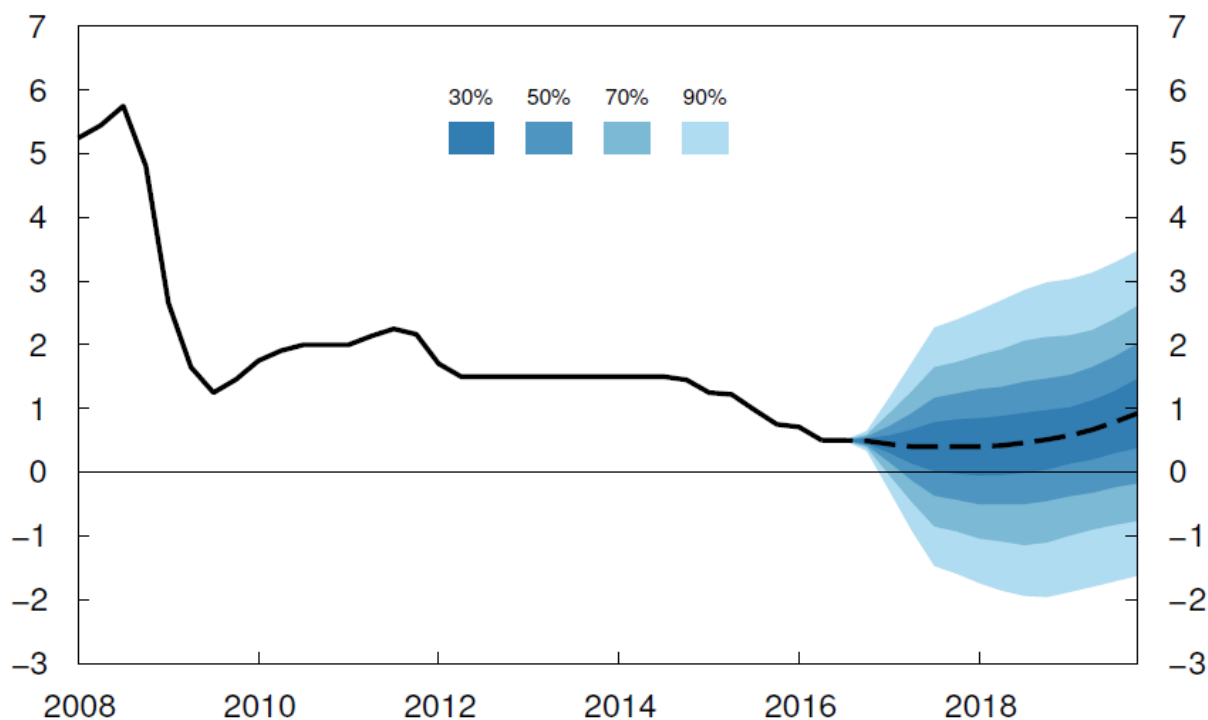
For nærmere oversikt over endringer i enhetenes rammer vises det til rådmannens prioriteringer i kapittel 8.

7.5 Utgifter til renter og avdrag

Søgne kommune hadde fra januar til september i inneværende år en gjennomsnittlig lånerente på 2,4 prosent, en nedgang på 0,2 prosentpoeng fra samme periode i 2015.

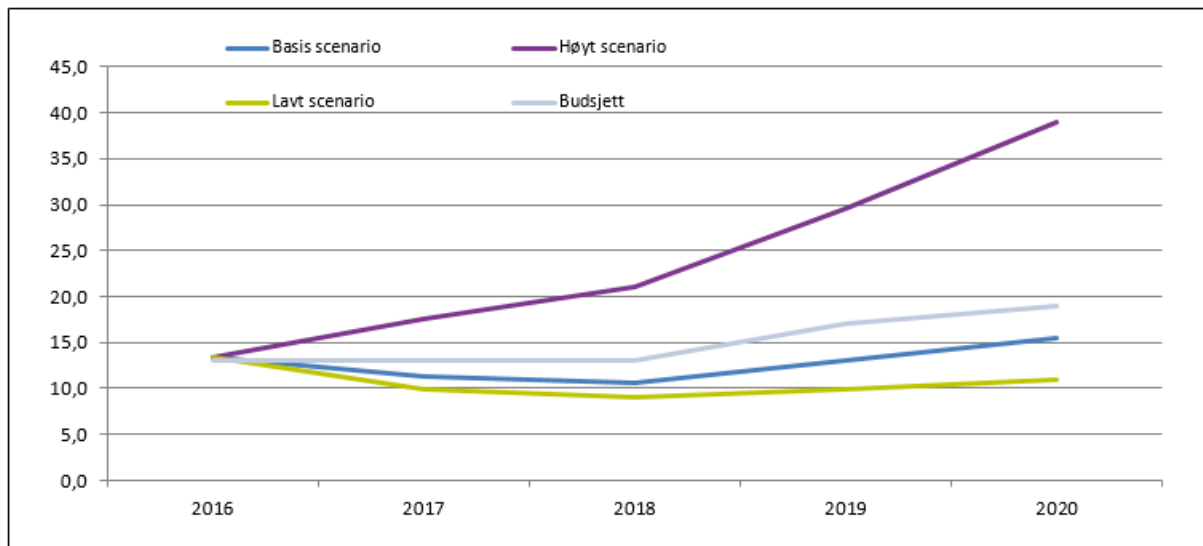
Markedet forventer lave rentenivåer også i årene som kommer. Det er imidlertid usikkerhet rundt rentenivået, særlig på lengre sikt. Dette illustreres av den såkalte renteviften til Norges Bank, som viser forventet renteutvikling framover innenfor forskjellige sannsynlighetsintervaller:

Figur 2.4a Anslag på styringsrenten i referansebanen med sannsynlighetsfordeling.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019²⁾

Kommunen har engasjert Gabler AS som ekstern rådgiver på gjeldssiden. Kommunen får utarbeidet renteprognoser for økonomiplanperioden. For å reflektere usikkerheten beregnes flere alternativer, med et lavt scenario, et basisscenario og et høyt scenario.

Det foreslås at renteutgiftene budsjetteres i tråd med Gablers såkalte basisscenario, men med et visst påslag på gjeld med flytende rente, særlig fra 2017. Budsjetterte renteutgifter blir da også i tråd med Kommunalbankens renteprognoser. Dette gir en gjennomsnittrente i hele økonomiplanperioden på 2,3 prosent, 0,1 prosentpoeng lavere enn hittil i 2016. Denne renteforutsetningen gir en rentekostnad på om lag 13 mill. kroner i 2017, på samme nivå som i 2016-budsjettet. Renteutgiftene øker betydelig fra 2019 som følge av store investeringer i 2019 og 2020.

Rådmannens forslag forutsetter fortsatt lave rentenivåer i perioden. Dette er i tråd med markedsforventningene per i dag, men det kan ikke utelukkes betydelig høyere renter. Hvis rentenivået for Søgne kommune i 2017 skulle bli som i Gablers høye scenario vil det gi utgifter på 4,5 mill. kroner mer enn budsjettert. Usikkerheten øker ut i tid, og forskjellen mellom budsjetterte renter og det høye scenariet er i 2020 hele 20 mill. kroner.

Tallene ovenfor inkluderer ikke renteutgifter knyttet til startlån. Det er budsjettert med 2 mill. kroner både i renteinntekter og renteinntekter knyttet til disse, slik at budsjetterte renteutgifter inkludert startlån er på 15 mill. kroner.

55 prosent av kommunens låneportefølje hadde flytende rente per 30. september 2016. Andelen av låneporteføljen med fast rente skal i henhold til finansreglement være minimum 25 prosent.

Rådmannen foreslår at kommunen fortsetter å betale avdrag i tråd med forventet avskrivning på anleggsmidlene. Dette gir høyere avdrag enn det lovmessige minimumskravet, som i 2015 var i underkant av 20 mill. kroner. En fornuftig nedbetalingsprofil på kommunens lån er på lengre sikt en forutsetning for en sunn økonomisk situasjon, både når det gjelder drift og muligheten til å løfte nye investeringer. I 2016 vil avskrivningene bli 29,1 mill. kroner. Dette innebærer budsjetterte avdrag på 29 mill. kroner i 2017, en økning på 3 mill. kroner fra 2016 og 1 mill. kroner i forhold til gjeldende økonomiplan.

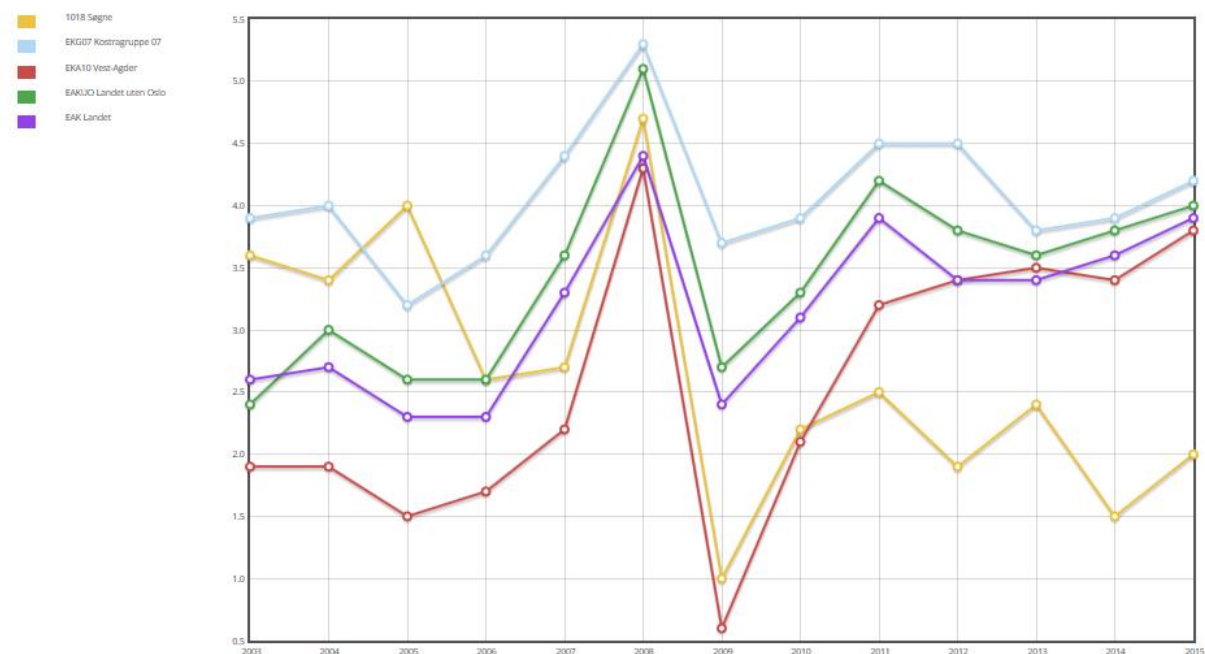
Det foreslås en videre økning i avdragsbetalingene fra 2018 som følge av foreslåtte investeringer. I 2020 er det delvis, men ikke fullt ut, tatt høyde for økte avskrivninger som følge av nytt skolesenter og nye omsorgsboliger. Disse to prosjektene avskrives over henholdsvis 40 og 50 år, og vil med dagens investeringsrammer øke årlige avskrivninger med 7 mill. kroner per år.

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
I 1000 kroner	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Renteutgifter	17 472	15 000	15 000	15 000	19 000	21 000
Avdrag	25 000	26 000	29 000	30 000	31 000	34 000
Sum brutto finansutgifter	42 472	41 000	44 000	45 000	50 000	55 000
Avkastning finansfond	-7 791	-6 000	-7 100	-7 100	-7 100	-7 100
Utbytteinntekter	-12 889	-10 500	-9 500	-9 500	-9 500	-9 500
Renteinntekter	-7 386	-3500	-4500	-4500	-4500	-4500
Netto finansutgifter	14 406	21 000	22 900	23 900	28 900	33 900
I % av driftsinntekter	2,0 %	3,1 %	3,2 %	3,3 %	4,0 %	4,6 %

Fra 2017 til 2020 er det budsjettert med at netto finansutgifter vil spise en stadig større del av driftsinntektene som følge av økte låneopptak.

Figuren nedenfor viser netto finans og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter for Søgne kommune (gul linje) sammenlignet med kostragruppe 07, Vest-Agder og landet. Figuren viser at Søgne per i dag bruker en liten andel av inntektene til å dekke kapitalutgifter sammenlignet med gjennomsnittet av andre kommuner. Grunnen til at Søgne skiller seg fra mange andre kommuner er utbytte fra Agder Energi og avkastningen fra Søgne kommunes forvaltningsfond, samtidig som gjeldsgraden har ligget lavere enn gjennomsnittet. Med den budsjetterte økningen av kapitalutgifter vil Søgne i 2020 ligge høyere enn gjennomsnittet i kostragruppe 07 gjorde i 2015.

Tidsserie

7.6 Finansinntekter

Utbytte

For Agder Energi legger rådmannen til grunn den utbyttepolitikken som ble vedtatt på eiermøtet i mai 2015. Siden utbyttet for 2017 nå baseres på resultatet fra 2015 vet vi hva utbyttet blir, forutsatt at det fastsettes i tråd med den langsiktige utbyttepolitikken. Resultatet i 2015 var på 746 mill. kroner, som

gir et utbytte for Søgne på ca. 9,6 mill. kroner. Dette er en reduksjon på ca. 0,9 mill. kroner i forhold til budsjettet for 2016. Når budsjettert utbytteinntekt likevel ikke er redusert forutsetter det utbytte fra andre selskaper hvor Søgne kommune er inne på eiersiden. Dette kan for eksempel være Avfall Sør og Torvmoen AS, men her ligger det betydelig usikkerhet.

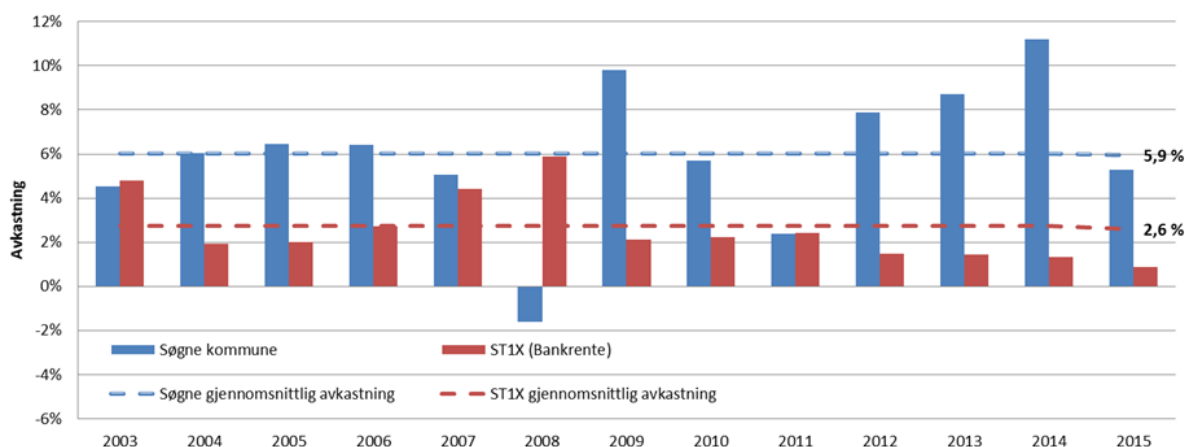
Utbyttet for 2018-2020 vil bli fastsatt ut fra årsresultater i perioden 2016-2018. Disse vil være usikre, men det forutsettes budsjettmessig at utbytterne fra Agder Energi videreføres omtrent på samme nivå som i 2017. I resten av økonomiplanperioden er det ikke budsjettert med utbytte fra andre selskaper.

Utvikling Søgne kommunes forvaltningsfond

Søgne kommunes forvaltningsfond ble etablert da Søgne kommune solgte aksjer i Agder Energi. Fondet var opprinnelig på 100 mill. kroner. Forvaltning har som formål å sikre en langsiktig avkastning som kan bidra til å gi innbyggerne et godt tjenestetilbud. Det styres etter en investeringshorisont på mer enn 5 år, samtidig som en søker en rimelig årlig bokført avkastning.

Ved utgangen av september 2016 var fondskapitalen ca. 165 mill. kroner. Fondskapital utover 100 mill. kroner er allerede inntektsført og disponert i tidligere budsjetter, og er å anse som en form for driftslikviditet.

Fondsmidlene er plassert i norske og internasjonale aksjer og rentepapirer i tråd med kommunens finansreglement. Den historiske avkastningen sett opp mot en gjennomsnittlig bankrente vises i figuren nedenfor:

Figuren viser at avkastningen kan svinge mye fra år til år. Over tid har imidlertid avkastningen vært svært god, og vesentlig bedre enn en ville fått ved bankinnskudd eller ved å redusere lånegjeld. For å gjøre kommunen i stand til å håndtere disse svingningene sier finansreglementet at kommunen skal ha et bufferfond, og at dette som hovedregel minimum skal utgjøre to ganger årlig budsjettert normalavkastning. Det er ikke skilt ut et eget bufferfond i Søgne kommune, slik at dette er en del av disposisjonsfondet.

Tidligere år er det budsjettert med en avkastning i underkant av 4 prosent. På bakgrunn av oppdatert anslag fra rådgiverne budsjetteres det i 2017 med en avkastning på 7,1 mill. kroner, tilsvarende 4,3 prosent av fondkapitalen per september 2016. Dette er en økning på 1,1 mill. kroner fra 2016.

Renteinntekter

Det foreslås budsjettert med årlige renteinntekter på 2,5 mill. kroner på kommunens innskudd gjennom planperioden. Dette er en økning på 1 mill. kroner fra budsjettet for 2016. Dette begrunnes med at kommunens fond har vokst, noe som gir økte renteinntekter. Samtidig har vi sett at renteinntektene de siste årene har blitt høyere enn budsjettert, blant annet på grunn av ubrukte lånemidler. I tillegg

foreslås det å budsjettere både renteinntekter og renteutgifter knyttet til kommunens startlån med 2 mill. kroner. Samlede renteinntekter vil da utgjøre 4,5 mill. kroner.

7.7 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser hva kommunen har igjen av driftsinntekter etter at driftsutgifter og netto-kapitalutgifter er dekket, dvs. hva som er igjen til egenfinansiering av investeringer og til avsetninger. Netto driftsresultat er helt sentralt for kommunens økonomiske handlefrihet.

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
I 1000 kroner	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Netto driftsresultat	-37 212	-10 350	-10 700	-11 300	-7 000	-2 700
Netto resultatgrad	5,1 %	1,5 %	1,5 %	1,6 %	1,0 %	0,4 %

Økningen fra opprinnelig budsjett 2016 til 2017 er i tråd med den vedtatte økonomiplanen for 2016-2019. Resultatet utgjør 1,5 prosent av brutto driftsinntekter, mens nasjonale anbefalinger tilsier et resultat på minimum 1,75 prosent. For å nå dette måtte resultatet vært økt med 2 mill. kroner.

Videre i økonomiplanperioden er kapitalutgiftene økt som følge av planlagte investeringer. I tillegg er det budsjettert med økte driftsutgifter for pleie og omsorg, skole og barnehage tilsvarende økt beregnet utgiftsbehov. Hvis veksten i frie inntekter videreføres på samme nivå som i 2017 vil ikke det være nok til å dekke både økte kapitalkostnader og full kompensasjon til enhetene for økt utgiftsbehov. Som et resultat av dette reduseres netto driftsresultat, særlig i 2019 og 2020. Hvis en skal klare å opprettholde netto driftsresultat på et bærekraftig nivå opp mot nasjonale anbefalinger, og samtidig håndtere økt gjeld, må det stilles store krav til kostnadseffektiv drift i kommende år.

Disponering av netto driftsresultat

	2017	2018	2019	2020
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0
Overføring til investeringsregns	10 700	11 300	7 000	2 700

Netto driftsresultat foreslås i sin helhet overført til investeringsregnskapet. Rådmannens forslag innebærer overføringer på totalt 31,7 mill. kroner fra drifts- til investeringsregnskapet i perioden 2017 til 2020.

Rådmannen foreslår verken å avsette til disposisjonsfondet fra drift eller å finansiere driftsutgifter gjennom disposisjonsfondet. Ved å øke driftsnivået i 2017 gjennom bruk av disposisjonsfond ville utfordringene blitt enda større når økte og rente- og avdragsutgifter slår inn for fullt. I stedet foreslår rådmannen å bruke 30 mill. kroner fra disposisjonsfondet for å finansiere investeringer, og dermed redusere låneopptaket. Dette omtales nærmere i kapittel 9.

7.8 Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser differansen mellom brutto driftsinntekter og brutto driftsutgifter. I indikatoren brutto driftsresultat gir avskrivningene resultateffekt, og kan følgelig brukes for sammenligning med det resultatorienterte regnskapssystemet, som primært brukes i privat næringsliv. Kapitalinntekter- og utgifter inngår ikke i brutto driftsresultat, slik at dette resultatet gir et godt bilde av kommunens ordinære drift.

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
I 1000 kroner	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brutto driftsresultat	-9 775	-3 950	-3 600	-5 200	-4 900	-2 600
I prosent av brutto driftsinnt.	1,3 %	0,6 %	0,5 %	0,7 %	0,7 %	0,4 %

Med store investeringer gjennom perioden måtte brutto driftsresultat vært betydelig styrket hvis netto driftsresultat skulle vært opprettholdt på samme nivå. Selv om dette ikke er innarbeidet i gjeldende økonomiplan bør det fokuseres på å holde igjen på økninger av driftsutgiftene.

7.9 Forutsetninger for øvrig i økonomiplanen

Lønnsoppgjør

I statsbudsjettet er det anslått en lønnsvekst i 2017 på 2,7 prosent. Lønnsoverhenget fra 2016 til 2017 er beregnet til 0,9 prosent. Det er avsatt en sentral lønnsnett på 8,2 mill. kroner for å dekke neste års lønnsoppgjør, i tråd med dette. Helårvirkningen av lønnsoppgjøret i 2016 er budsjettet på enhetene.

Prisvekst

Enhetene foreslås kompensert for prisvekst med 2,5 prosent på nærmere spesifiserte driftsposter, samme sats som den såkalte deflatoren. Enkelte utgiftsposter hvor det foreligger bedre anslag på prisveksten er justert særskilt.

Når det gjelder prisen på kommunale varer og tjenester vises det til egen sak for kommunale gebyrer. Der hvor inntektsendringer ikke er omtalt spesifikt legges det til grunn en inntektsvekst på 2,5 prosent, i tråd med deflatoren. For oppmåling legges det til grunn selvkost i henhold til avtale med Songdalen.

Pensjonspremie

Pensjonspremien er budsjettet på de ulike enhetene, og baserer seg på beregnede prosentvise trekk fra KLP og SPK. Prosentvis pensjonstrekk er redusert fra 2016 til 2017. Dette frigjør ca. 2,4 mill. kroner, som øker handlingsrommet for resten av budsjettet.

Premieavviket beregnes som differansen mellom det kommunen faktisk betaler i pensjonspremie i løpet av året og en aktuarberegnet pensjonskostnad. Dette er forutsatt å gå i null over tid, og er ikke budsjettet.

7.10 Oversikt over fond

Forskriftene for kommunale- og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper definerer begreper som ubundne- eller bundne driftsfond og ubundne- eller bundne kapitalfond i stedet for «overførte bevilgninger». Det ubundne fondet i driftsregnskapet har fått betegnelsen disposisjonsfond.

Til disposisjonsfond avsettes «frie kommunale midler», dvs. at det ikke foreligger noe krav om bestemt bruk av midlene hjemlet i lov, forskrift, eller fra giveren. Avsetning til bundne fond foretas av midler som kommunen ikke kan disponere fritt.

Søgne kommunes fond har utviklet seg som følger:

(tall i 1000 kroner)

	2013	2014	2015
Ubundne investeringsfond	128 722	132 047	113 965
Bundne investeringsfond	7 072	8 374	35 590
Bundne driftsfond	10 575	15 454	17 595
Disposisjonsfond	51 888	67 309	84 788

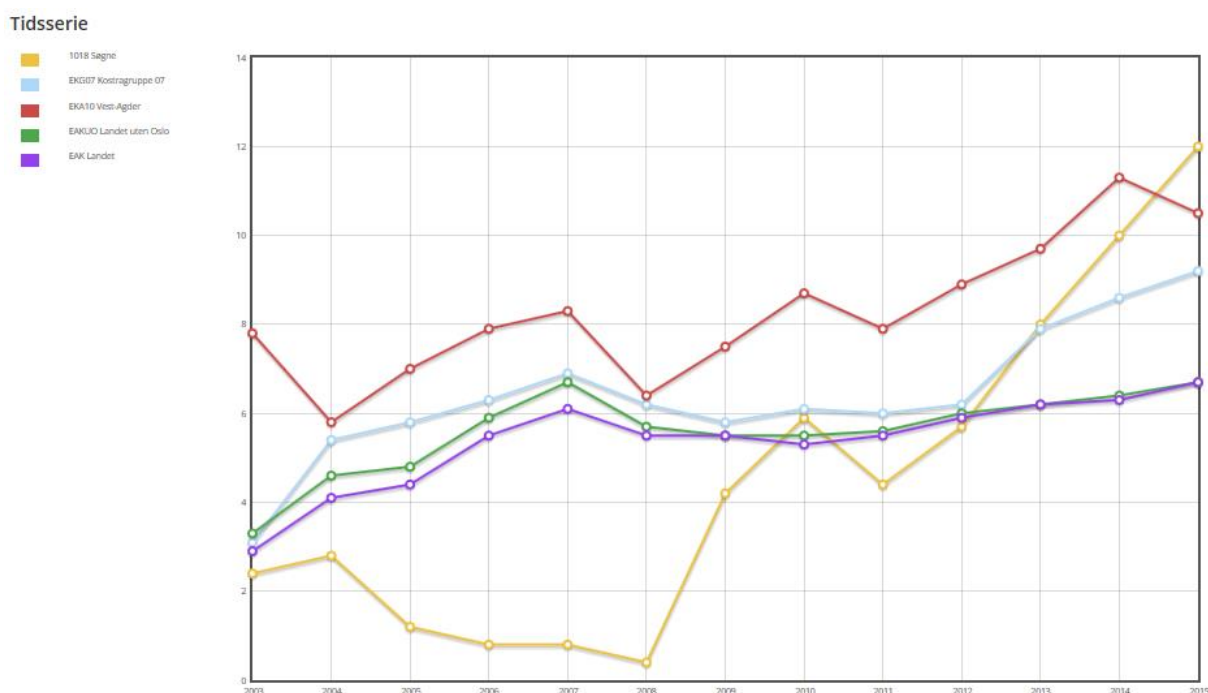
Kommunestyret avsatte våren 2016 ca. 25 mill. kroner til disposisjonsfondet i forbindelse med

behandlingen av årsmeldingen for 2015. Etter dette er disposisjonsfondet på ca. 110 mill. kroner. Basert på 2. tertialrapport forventes det at en kan gjøre nye avsetninger til fondet fra driftsresultatet for 2016.

Disposisjonsfondet skal være en buffer for å håndtere uforutsette svingninger i utgifter og inntekter. Deler av fondet er også bundet opp:

- Kommunen har betydelige oppsamlede pensjonsforpliktelser. Premieavviket utgjorde ca. 16 mill. kroner ved inngangen til 2016.
- Finansreglementet sier at kommunen skal ha et bufferfond knyttet til finansplasseringer, og at dette som hovedregel skal utgjøre minimum to ganger årlig budsjettert normalavkastning. Dette tilsvarer 14 mill. kroner.

Figuren nedenfor viser at disposisjonsfond som andel av brutto driftsinntekter per 31.12.2015:

Det er positivt at disposisjonsfondet har økt de siste årene. Dette innebærer at kommunen har en buffer for å møte uforutsette utgifter eller sviktende inntekter, som for eksempel økt rentenivå eller lave utbytter fra Agder Energi.

Rådmannen vurderer likevel at fondet nå har nådd en størrelse hvor det er forsvarlig å bruke deler av dette for å redusere nye låneopptak, og foreslår derfor å bruke 30 mill. kroner fra disposisjonsfondet som finansiering av neste års investeringer. Disposisjonsfondet bør ikke brukes til å øke driftsutgiftene. Dette vil i så fall øke utfordringene ytterligere når rente- og avdragskostnadene øker noen år fram i tid som følge av store planlagte investeringer.

8 Rådmannens prioriteringer – driftsbudsjettet

Budsjettskjema 1A

	Opprinnelig budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2016	2017	2018	2019	2020
Skatt på inntekt og formue	-278 600	-289 800	-292 600	-295 500	-298 400
Ordinært rammetilskudd	-257 900	-267 200	-274 200	-280 300	-286 700
Skatt på eiendom	-18 200	-18 400	-18 600	-18 800	-19 000
Andre generelle statstilskudd	-2 894	-3 079	-2 804	-2 789	-2 824
4.1 Kompensasjonstilskudd sykehjem/omsorgsboliger	-2 044	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
4.2 Rentekompensasjon skoleanlegg	-450	-729	-754	-739	-774
4.3 Rentekompensasjon kirkebygg	-50	-50	-50	-50	-50
4.4 Investeringskompensasjon reform 97	-350	-300	0	0	0
Sum frie disponible inntekter	-557 594	-578 479	-588 204	-597 389	-606 924
Renteinntekter og utbytte	-20 000	-22 100	-21 100	-21 100	-21 100
6.1 Utbytteinntekter	-10 500	-10 500	-9 500	-9 500	-9 500
6.2 Avkastning Søgne kommunes forvaltningsfond	-6 000	-7 100	-7 100	-7 100	-7 100
6.3 Renteinntekter overskuddslikviditet/startlån	-3 500	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Renteutg., provisjoner og andre finansutg.	15 000	15 000	15 000	19 000	21 000
Avdrag på lån	26 000	29 000	30 000	31 000	34 000
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0
Overført til investeringsbudsjettet	10 350	10 700	11 300	7 000	2 700
Til fordeling drift	-526 244	-545 879	-553 004	-561 489	-570 324
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	526 244	545 879	553 004	561 489	570 324
Merforbruk (+) / Mindreforbruk (-)	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B

	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2016	2017	2018	2019	2020
Administrasjonsavdelingen	28 933	31 724	31 359	31 724	31 359
PP-Tjeneste	4 924	5 221	5 221	5 221	5 221
NAV/Sosial	15 667	18 109	18 109	18 109	18 109
Barnehager	76 295	78 447	79 247	79 747	80 647
Kvalifiseringsenheten	-1 153	-3 977	-3 977	-3 977	-3 977
Nygård skole	32 799	34 033	34 583	34 133	33 583
Lunde skole	23 518	24 423	24 423	24 423	24 423
Langenes skole	19 931	20 022	20 022	20 022	20 022
Barnevern	16 609	19 977	19 977	19 977	19 977
Tangvall skole	18 357	18 046	18 046	18 046	18 046
Tinntjønn skole	18 295	17 509	17 509	17 509	17 509
Helsetjenester	25 946	27 797	28 397	28 647	28 647
Institusjonstjenester	46 399	47 752	47 752	47 752	48 502
Hjemmetjenester	44 109	46 380	48 110	49 530	49 530
Enhet for livsmestring	64 852	70 687	73 687	73 687	73 687
Kultur	9 524	9 805	9 805	9 805	9 805
Ingeniørvesenet, eks VAR området	10 449	9 527	9 527	9 477	9 477
Ingeniørvesenet, var området	-5 035	-5 734	-5 734	-5 734	-5 734
Arealenheten	7 334	6 998	6 498	5 998	5 998
KBR	7 521	7 681	7 681	7 681	7 681
Eiendomsenhet	23 221	23 165	24 225	25 225	25 225
Felles omsorg	-9 743	-10 183	-10 133	-5 133	-133
Felles oppvekst	15 240	13 866	14 066	15 066	18 166
Felles teknisk	200	200	200	200	200
Øvrige ansvar sentraladministrasjonen	32 052	34 404	34 404	34 354	34 354
Samlede midler fordelt til drift	526 244	545 879	553 004	561 489	570 324

8.1 Innledning

Dette kapittelet gjennomgår driftsbudsjettet for hver enkelt enhet. Som hovedregel er budsjetttrammene videreført fra 2016, og tabellene viser hvilke endringer i forhold til dette. I økonomiplanen for 2016-2019 ble det vedtatt flere stillinger som får helårseffekt i 2017. En del av det økte handlingsrommet i 2017 har gått til å følge opp slike vedtak. Dette er som hovedregel innarbeidet i enhetenes lønnsbudsjetter, og ikke skilt ut som egne tiltak.

Tidligere år har det vært ulik praksis for budsjettering av lærlinger, noen lærlingeplasser har ligget inne i lønnsbudsjettet, mens andre ikke har det. Kommunen har pr i dag ca. 20 lærlinger, og har et mål om å øke til 3 lærlinger per 1 000 innbyggere. Det jobbes målrettet mot å øke antall lærlinger, men det bør være en enhetlig praksis for budsjettering, og en har valgt ikke å budsjettere lønnsmidler til lærlingene. Dette er ut fra en vurdering av at lærlingene bidrar til verdiskapningen i enhetene, og samlet sett ikke er en kostnad. Dette gjør at enkelte enheter har fått redusert sine lønnsbudsjetter noe. Det åpnes imidlertid for unntak for små enheter med lite fleksibilitet knyttet til bemanningen, og PPT har derfor fått lønnsmidler for lærling inn i budsjettet.

8.2 Administrasjonsavdelingen

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Medarbeiderne i administrasjonsavdelingen har som sin viktigste arbeidsoppgave å tilby gode administrative støttetjenester til tjenesteenhetene og å bidra til effektiv drift, i tillegg til en del publikumstjenester.
- For å utføre disse oppgavene på en best mulig måte er det nødvendig med tilstrekkelig bemanning, kompetanseutvikling av medarbeiderne og teknologi som bidrar til at administrative arbeidsprosesser effektiviseres.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Administrasjonsavdelingen	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	28 933	28 933	28 933	28 933
Lønnsendring	1 951	1 951	1 951	1 951
Generell prisvekst	195	195	195	195
Valg	365		365	
Driftsbudsjett IKT	280	280	280	280
Administrasjonsavdelingen - ny nettoramme	31 724	31 359	31 724	31 359

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. I tillegg til ordinær lønnsvekst er det lagt inn lønnsmidler til ny avdelingsleder i administrasjonsavdelingen og til elevombud.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Valg

Det foreslås 365 000 kroner for å gjennomføre valg i 2017 og 2019. Tidligere har det vært budsjettert med 200 000 kroner til gjennomføring av valg. Beløpet har ikke vært justert for pris og lønnsvekst de senere år. I tillegg har en sett at utgiftene har økt som følge av forhåndsstemming, både på grunn av

flere forhåndsstemmer og at det er innført krav til to stemmemottakere. Fra og med stortingsvalget 2017 skal det benyttes elektronisk manntall, også på valgdagen. I korte trekk betyr det at valgridene ikke behøver å organiseres alfabetisk, men velger kan gå til hvilken som helst ledig stemmemottager. Dette vil bety mindre kø og bedre flyt i valglokalet. For å sikre en trygg gjennomføring av valget er det nødvendig å kjøpe inn diverse datautstyr, programvare og annen elektronisk infrastruktur. I tillegg er det behov for økt kursing av stemmestyrene.

Driftsbudsjett IKT

Driftsbudsjettet til IKT består i vesentlig grad av kontraktsfestede avtaler på tjenester og utstyr som alle enheter benytter. Investeringer i IKT er ofte nye tjenester, og ikke erstatning for gamle løsninger, noe som også utløser behov for økte driftsmidler. Den foreslåtte økningen knytter seg blant annet til endrede lisensavtaler med Microsoft, ny plattform for økonomisystemet, videooverføring og lagring av politiske møter, elektroniske løsninger for utgående post (KS svar ut), intranett og økt behov for lagring og backup.

8.1 PPT

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Skape en forutsigbar og god logopedtjeneste i PPT, for de barn og unge som har behov etter Opplæringsloven § 5-1 og barnehagelovens § 19.
- Endre fokuset fra enkeltindividet over mot mer systemtenkning og bedre inkludering av alle barn og unge.
- Bidra til bedre psykisk helse for barn og unge i barnehagen og skolen.
- Arbeide for bedre systematisk kompetanseutvikling i PP-tjenesten.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

PP-tjenesten	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	4 924	4 924	4 924	4 924
Lønnsendring	479	479	479	479
Generell prisvekst	18	18	18	18
Økt overføring fra Songdalen	-200	-200	-200	-200
PP-tjenesten - ny nettoramme	5 221	5 221	5 221	5 221

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. Andre driftsutgifter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Økt overføring fra Songdalen

Siden de budsjetterte utgiftene til PPT øker med 497 000 kroner, og Songdalen dekker en andel av utgiftene, vil overføringene fra Songdalen kommune også øke noe.

8.2 Barnehage

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer.

- Nok barnehageplasser til alle som fyller 1 år innen oktober. Ved oppstart av barnehageåret 2016/17 har alle med rett til plass fått tilbud. Vi har få ledige plasser til eventuelle nye søkere som kommer i løpet av året. Tilgang til barnehageplass knyttes til det å være en attraktiv kommune å bo i, flytte til og en faktor for å oppnå positiv næringsutvikling i kommunen.
- Det har skjedd store endringer på barnehagefeltet de siste årene. Utvidet åpningstid, større barnegrupper og økte krav til kvalitet. Lite har skjedd med rammene våre i form av bemanning, ledelsesressurs og arbeidstidsbestemmelser. Vi venter på ny Rammeplan for barnehager som vil tydeliggjøre barnehagens innhold og oppgaver ytterligere.

Vi er nå inne i trinn 2 av satsningen Inkluderende Læringsmiljø. Vi har hatt et stort kompetanseløft basert på ny forskning, teori og føringer for barnehagene. Vi har forankret målsetningen: Barn og unge opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer deres trygghet, helse, trivsel og læring. Vi har også fått opplæring i metoder og verktøy som skal brukes i barnehagene for å sikre pedagogisk refleksjon og utvikling av barnehagene i arbeidet mot å være lærende organisasjoner. Barnehagene som deltar i satsningen er tydelige på at de trenger tid til interne prosesser for å kunne implementere ny kunnskap slik at det blir en naturlig del av hverdagen vår. Dette er krevende i forhold til de strukturelle rammene våre i forhold til bemanning, turnus, felles møtetid kun på kveldstid. Denne utfordringen er hovedårsaken til at vi ber om å skjermes for generelle kutt.

- Utvikling av læringsmiljøene på uteområdene til de kommunale barnehagene. Vi er i gang med prosjekt for å forbedre uteområdene. I 2016 ble det bevilget 1,5 millioner til dette arbeidet. Planleggingen av arbeidet er godt i gang, men vi ser at vi vil kunne trenger ytterligere midler for å kunne realiserer tiltakene som vil bli forestått. På den bakgrunn har rådmannen foreslått økte midler til uteområder i investeringsbudsjettet. Vi må også se på mulighetene for å utvide uteområdene, da det er oppdaget at de uteområdene barnehagene har til disposisjon er for små.

Utearealene til barnehagene skal gi alle barn gode muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter. Lekemiljø som innbyr til fysisk aktivitet og lek, krever god planlegging og variert utforming. Barnehagebarn er i gjennomsnitt 70 % ute vår, sommer og høst. I vintermånedene 30 %. Store deler av denne tiden er innenfor gjerdene fordi personalressursene er knappe.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Barnehage	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	76 295	76 295	76 295	76 295
Lønnsendring	1 471	1 471	1 471	1 471
Generell prisvekst	91	91	91	91
Økt foreldrebetaling (økt makspris)	-220	-220	-220	-220
Utvidelse redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid	400	400	400	400
Helårseffekt vedtatt utvidelse (drift utenom lønn kommunale barnehager)	60	60	60	60
Økte satser private barnehager	500	500	500	500
Avvikling kommunal kontantstøtte, helårseffekt	-150	-150	-150	-150
Anslått beregnet utgiftsbehov ift. 2017		800	1 300	2 200
Barnehage - ny nettoramme	78 447	79 247	79 747	80 647

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. I tillegg til ordinær lønnsvekst er det lagt inn lønnsmidler til to pedagogiske ledere i Åros og Sjøstjerna barnehage på grunn av vedtatt økning av plasser ved disse barnehagene. Andre driftsutgifter justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Når det gjelder foreldrebetaling er maksprisen er i statsbudsjettet foreslått økt fra 2 655 kroner til 2 730 kroner. Dette er innarbeidet, og gir en inntektsøkning på om lag 220 000 kroner.

Redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid husholdninger med lavere inntekter

Redusert foreldrebetaling går ut på at ingen skal betale mer enn 6 prosent av den samlede inntekten til husholdningen sin til barnehagen. Videre er det gratis kjernetid for 3-, 4- og 5-åringer og barn med utsatt skolestart som bor i husholdninger med lav inntekt. Disse har rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage pr uke. Inntil 1. august 2016 var denne retten bare for 4- og 5-åringene. Rettene til redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid gjelder både for kommunale og private barnehager. Det er kommunen som har ansvaret for å behandle søknadene om redusert foreldrebetaling og refundere inntektstapet til de private barnehagene. Det anslås at dette totalt vil koste 1,3 mill. kroner for Søgne kommune i 2017, en økning på 400 000 kroner forhold til budsjettet for 2016.

Økt tilskudd til private barnehager

Forskrift om likeverdig behandling av ikke-kommunale barnehager ved tildeling av offentlig tilskudd ble endret fra 1. januar 2015. Tilskuddet skal nå basere seg på siste avsluttede kommuneregnskap i stedet for budsjett (for 2017 brukes regnskapet for 2015 justert for pris- og lønnsvekst).

Dette blir videreført i den nye finansieringsordningen som trer i kraft 1. januar 2016. Det gjøres imidlertid endringer i pensjonsforutsetningene i beregningen, slik at kommunens pensjonsutgifter ikke skal være med i beregningen av driftstilskuddet til private barnehager. Kommunen skal i stedet legge på et prosentpåslag på 13 prosent av brutto lønnsutgifter i kommunens egne ordinære barnehager. Fra 2016 har minimumsfinansieringen vært 100 prosent. Satsene for kapitaltilskudd og tilskudd til familiebarnehager følger de nasjonale satsene.

Satsene for driftstilskudd til ordinære private barnehager for 2017 er ut fra forskriftene beregnet slik som vist i tabellen under. I saksframlegget ber rådmannen om fullmakt til å fastsette satser for finansiering av ikke-kommunale barnehager i tråd med Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager. Dette innebærer utbetaling til de private barnehagene basert på følgende satser:

	Nasjonale satser	Søgne kommune
Ordinære barnehager, små barn (drift)	199 800	184 801
Ordinære barnehager, store barn (drift)	96 300	87 778
Ordinære barnehager, kapital, til og med 2008	8 600	8 600
Ordinære barnehager, kapital, 2009-2011	14 400	14 400
Ordinære barnehager, kapital, 2012-2014	16 800	16 800
Ordinære barnehager, kapital, 2015-2017	20 900	20 900
Familiebarnehager, små barn (drift)	156 100	156 100
Familiebarnehager, store barn (drift)	118 900	118 900
Familiebarnehager, kapital	13 100	13 100

Forutsatt disse satsene og gjennomsnittlig antall barn i private barnehager i 2016 vil tilskuddet til private barnehager i 2016 bli om lag 0,5 mill. kroner høyere enn i budsjett 2016.

Avvikling kommunal kontantstøtte, helårseffekt

Den kommunale kontantstøtten ble avvirket i budsjettet for 2016, men på grunn av vedtak som var gitt inn i 2016 vil man i 2017 ha en helårseffekt av dette tiltaket på 150 000 kroner.

Anslått beregnet utgiftsbehov ift. 2017

Befolkningsframskrivninger (SSBs hovedalternativ) tilsier at antall barn i barnehagealder vil øke kommende år:

Pr. 1.1	2017	2018	2019	2020
Innbyggere 0-5 år	838	852	858	884

Dette vil også øke beregnet utgiftsbehov for enheten i perioden 2018-2020 i forhold til 2017. For å ta høyde for dette budsjettmessig er effekten lagt inn for økonomiplanperioden. Dette er en teknisk framskrivning basert på SSBs befolkningstall og kostnadsnøkkelen i inntektssystemet. Hva faktisk behov vil bli må vurderes nærmere i kommende år, særlig med tanke på forslag i investeringsbudsjettet om å bygge en ny kommunal barnehage.

8.3 Barnevernstjenesten

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Barnevern	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	16 609	16 609	16 609	16 609
Administrasjon	724	724	724	724
Tiltak utenfor hjemmet	2 647	2 647	2 647	2 647
Tiltak i hjemmet	-3	-3	-3	-3
Barnevern - ny nettoramme	19 977	19 977	19 977	19 977

1. januar 2016 ble det etablert en ny interkommunal barnevernstjeneste, hvor Kristiansand, Lillesand og Birkenes deltar sammen med Søgne og Songdalen.

Tjenesten har gitt tilbakemelding på at budsjettet for 2016 ikke har vært realistisk i forhold til forbruk, spesielt for tiltak utenfor hjemmet. For budsjettåret 2017 har en tatt utgangspunkt i regnskapet for 2016 og justert for lønns- og prisvekst på 2,5 prosent. Det er også lagt inn forventede inntekter fra Bufetat basert på regnskap 2016.

8.4 Nygård skole og kompetanseavdeling

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Skolen opplever fortsatt et økt antall elever som ikke opplever en god skolehverdag, og det er spesielt utagerende elever som utfordrer siden de skremmer og kan være en trussel for de øvrige elevene. Det er nå ansatt miljøterapeuter ved skolene og dette vil styrke skolens kompetanse og mulighet for å tilrettelegge og møte disse elevene på en bedre måte. Ressursene som går med til å hjelpe elevene som strever og skape trygget for resten av elevgruppa vil likevel være en utfordring fram til en ser effekt av tiltaket med miljøterapeut.
- Elever med annen språkbakgrunn enn norsk skal gå på nærskolen, og mange av de elevene som kommer har liten eller ingen språkkompetanse i norsk. Dette skaper utfordringer i forhold til voksentetthet og kompetanse. I tillegg til behov for opplæring i norsk, har enkelte av disse

elevene også traumer som krever spesiell kompetanse.

- Skolen har ikke sett seg råd til å prioritere å bruke penger til fornying av inventar de senere årene. Rammen har blitt brukt til voksentetthet. Dette har medført et etterslep og stort behov for fornying av møbler og inventar spesielt for de ansatte. Klasserom har fått et betydelig løft etter ekstrabevilgningen i 2016.
- Skolens bygningsmasse har behov for renovering både utvendig og innvendig, samt noe ombygging. Spesielt nevnes:
 - o Lydforhold knyttet til undervisningsrom i Gamlebygget og SFO-lokalene.
 - o Garderobe- og toalettsituasjonen for ansatte er mangelfull. Den er uendret de siste 20 årene til tross for at antall ansatte er mer enn doblet.
 - o Elevenes toalettforhold er utrygge. Det er fortsatt båser der det er mulig å kikke både under og over. Svært mange skoler i regionen har bygd om toalettene slik at hvert toalett er helt avskjermet med tette vegger og tett dør.
 - o Skolen, og Kompetanseavdelingen spesielt, oppfyller ikke kravene til universell utforming. Det er behov for eksempel automatiske døråpnere/lukkere.
 - o Skolen har ingen ledige undervisningsrom grunnet elevtallsøkning de senere årene, og har ikke egne møterom.
Det er derfor behov for utvidelse for å få flere undervisningsrom både til store og små grupper, samt møterom for møter med samarbeidspartnere som ABUP, HABU, mfl.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Nygård skole	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	32 799	32 799	32 799	32 799
Endring som følge av budsjettmodell	1 096	1 096	1 096	1 096
Satsing på økt lærertetthet 1.-4. trinn	430	430	430	430
Statstilskudd økt lærertetthet 1.-4. trinn	-430	-430	-430	-430
Ekstra elever i Kompetanseavdelingen	450	1 000	550	
Overført til enhet for livsmestring	-312	-312	-312	-312
Nygård skole - ny nettoramme	34 033	34 583	34 133	33 583

Endring som følge av budsjettmodell

Til og med 2016 har totalrammen til skolene blitt fordelt etter en fordelingsmodell, dvs. at man har fordelt vedtatt totalramme mellom skolene avhengig av ulike faktorer, som antall elever, klasser osv.

En har nå utviklet en budsjetteringsmodell som er brukt i budsjettforslaget for 2017. Modellen er utarbeidet blant annet basert på tilsvarende modeller i Kristiansand og Lillesand kommune. Hovedtrekkene i modellen er at hver skole får et fast grunnbeløp (3,6 mill. kroner) som er tenkt å dekke kostnader som kommer uavhengig av størrelsen på skolen, slik som ledelse og kontoransatte. Videre budsjetteres det med et fast beløp pr klasse (0,9 mill. kroner). Dette er tenkt å dekke minimum en lærer i alle timer. I tillegg gis det et beløp pr elev, her skilles mellom barneskoleelever (ca. 20.000 kr) og ungdomsskoleelever (ca. 36.000 kr). Grunnen til at beløpet er høyere for ungdomsskoleelever er blant annet at timetallet for disse er høyere enn i barneskolen. Ved fastsettelse av satsene har en tatt utgangspunkt i skolenes budsjettamme i 2016-budsjettet, inkludert 0,5 mill. kroner til økt lærertetthet som ble vedtatt i tillegg til rådmannens forslag.

Fordelen med en budsjetteringsmodell er den gir større forutsigbarhet, og at det er lettere å se hvilke konsekvenser en endring i elev- og klassetall vil få for den enkelte skole. Det justeres for pris- og lønnsvekst i modellen.

Satsing på økt lærertetthet 1.-4. trinn/statstilskudd økt lærertetthet 1.-4. trinn

I statsbudsjettet gis det et øremerket tilskudd til å øke lærertettheten i 1.-4. trinn. Det er forutsatt at Søgne kommune får ca. 1,3 mill. kroner og at dette fordeles mellom barneskolene.

Ekstra elever i Kompetanseavdelingen

Fra høsten 2017 vil det etter anbefaling fra PPT blitt gitt undervisningstilbud til 2-3 nye elever i Kompetanseavdelingen ved skolen. Disse elevene er bosatt i Søgne og det foreslås på den bakgrunn å øke budsjettet.

Overført til enhet for livsmestring

I forbindelse med etablering av psykososialteam bidrar hver av barneskolene med midler til 0,5 årsverk, disse er lagt inn i lønnsbudsjettet til enhet for livsmestring.

8.5 Lunde skole

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Store ombygginger og utbygninger på skolen gir utfordringer, også i forhold til inventar og annet utstyr.
- Skolen opplever å få inn et stadig økende antall barn som trenger noe mer enn skolen kan gi innenfor sitt opprinnelige mandat. Det er snakk om særskilt utagerende elever eller særskilt innadvendte barn og det er ofte fulgt av psykiske lidelser. Disse trenger mer, eksempler på dette kan være mer miljøterapeut inn i skolen, som vi nå har fått en av, eller en alternativ opplæringsarena en eller flere dager i uka for å oppleve mestring og tilhørighet og for å bli satt i stand til å ta til seg læring.
- Å beholde de ressurser som er satt av til funksjoner på bibliotek, IT, sosiallærer og spespedveileder. Disse funksjonene er uhyre viktige i læringsprosessene på skolen. Disse ble kuttet noe i 2014 og må ikke kuttet ytterligere.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Lunde skole	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	23 518	23 518	23 518	23 518
Endring som følge av budsjettmodell	1 217	1 217	1 217	1 217
Satsing på økt lærertetthet 1.-4. trinn	490	490	490	490
Statstilskudd økt lærertetthet 1.-4. trinn	-490	-490	-490	-490
Overført til enhet for livsmestring	-312	-312	-312	-312
Lunde skole - ny nettoramme	24 423	24 423	24 423	24 423

Endring som følge av budsjettmodell

Til og med 2016 har totalrammen til skolene blitt fordelt etter en fordelingsmodell, dvs. at man har fordelt vedtatt totalramme mellom skolene avhengig av ulike faktorer, som antall elever, klasser osv.

En har nå utviklet en budsjetteringsmodell som er brukt i budsjettforslaget for 2017. Modellen er utarbeidet blant annet basert på tilsvarende modeller i Kristiansand og Lillesand kommune. Hovedtrekkene i modellen er at hver skole får et fast grunnbeløp (3,6 mill. kroner) som er tenkt å dekke kostnader som kommer uavhengige av størrelsen på skolen, slik som ledelse og kontoransatte. Videre budsjetteres det med et fast beløp pr klasse (0,9 mill. kroner). Dette er tenkt å dekke minimum

en lærer i alle timer. I tillegg gis det et beløp pr elev, her skilles mellom barneskoleelever (ca. 20.000 kr) og ungdomsskoleelever (ca. 36.000 kr). Grunnen til at beløpet er høyere for ungdomsskoleelever er blant annet at timetallet for disse er høyere enn i barneskolen. Ved fastsettelse av satsene har en tatt utgangspunkt i skolenes budsjetttramme i 2016-budsjettet, inkludert 0,5 mill. kroner til økt lærertetthet som ble vedtatt i tillegg til rådmannens forslag.

Fordelen med en budsjetteringsmodell er den gir større forutsigbarhet, og at det er lettere å se hvilke konsekvenser en endring i elev- og klassetall vil få for den enkelte skole. Det justeres for pris- og lønnsvekst i modellen.

Satsing på økt lærertetthet 1.-4. trinn/statstilskudd økt lærertetthet 1.-4. trinn

I statsbudsjettet gis det et øremerket tilskudd til å øke lærertettheten i 1.-4. trinn. Det er forutsatt at Søgne kommune får ca. 1,3 mill. kroner og at dette fordeles mellom barneskolene.

Overført til enhet for livsmestring

I forbindelse med etablering av psykososialteam bidrar hver av barneskolene med midler til 0,5 årsverk, disse er lagt inn i lønnsbudsjettet til enhet for livsmestring.

8.6 Langenes skole

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- De siste årene har vi hatt en økning av minoritetsspråklige elever. Ny ankomende elever begynner direkte på nærskolen. Mange elever har ingen eller svært begrensede ferdigheter i norsk. Disse elevene trenger tett oppfølging i den første perioden. Skolen må legge til rette for god språkopplæring, noe som krever kompetanse og ekstra ressurser. I tillegg er det behov for morsmålslærere.
- Rekruttere nye gode lærere når ansatte hos oss går av med pensjon.
- Skolebøker på alle trinn i nesten alle fag må snart skiftes ut både på grunn av slitasje, men også i forhold til endringer av kompetansemål i de ulike læreplanene. I tillegg ser en behov for flere lisenser i forhold til digitale verktøy.
- Langenes skole har synkende elevtall. Ny tekning i forhold til organisering av elevgruppene. Dette gir oss også muligheten til å tenke nytt i forhold til organisering av ei læringsøkt. På enkelte trinn kun en klasse. Utfordring at enkelte klasserom er for små. Store klasser må fordeles på to rom.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Langenes skole	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	19 931	19 931	19 931	19 931
Endring som følge av budsjettmodell	403	403	403	403
Satsing på økt lærertetthet 1.-4. trinn	400	400	400	400
Statstilskudd økt lærertetthet 1.-4. trinn	-400	-400	-400	-400
Overført til enhet for livsmestring	-312	-312	-312	-312
Langenes skole - ny nettoramme	20 022	20 022	20 022	20 022

Endring som følge av budsjettmodell

Til og med 2016 har totalrammen til skolene blitt fordelt etter en fordelingsmodell, dvs. at man har fordelt vedtatt totalramme mellom skolene avhengig av ulike faktorer, som antall elever, klasser osv.

En har nå utviklet en budsjetteringsmodell som er brukt i budsjettforslaget for 2017. Modellen er utarbeidet blant annet basert på tilsvarende modeller i Kristiansand og Lillesand kommune. Hovedtrekkene i modellen er at hver skole får et fast grunnbeløp (3,6 mill. kroner) som er tenkt å dekke kostnader som kommer uavhengig av størrelsen på skolen, slik som ledelse og kontoransatte. Videre budsjetteres det med et fast beløp pr klasse (0,9 mill. kroner). Dette er tenkt å dekke minimum en lærer i alle timer. I tillegg gis det et beløp pr elev, her skilles mellom barneskoleelever (ca. 20.000 kr) og ungdomsskoleelever (ca. 36.000 kr). Grunnen til at beløpet er høyere for ungdomsskoleelever er blant annet at timetallet for disse er høyere enn i barneskolen. Ved fastsettelse av satsene har en tatt utgangspunkt i skolenes budsjetttramme i 2016-budsjettet, inkludert 0,5 mill. kroner til økt lærertetthet som ble vedtatt i tillegg til rådmannens forslag.

Fordelen med en budsjetteringsmodell er den gir større forutsigbarhet, og at det er lettere å se hvilke konsekvenser en endring i elev- og klassetall vil få for den enkelte skole. Det justeres for pris- og lønnsvekst i modellen.

Satsing på økt lærertetthet 1.-4. trinn/statstilskudd økt lærertetthet 1.-4. trinn

I statsbudsjettet gis det et øremerket tilskudd til å øke lærertettheten i 1.-4. trinn. Det er forutsatt at Søgne kommune får ca. 1,3 mill. kroner og at dette fordeles mellom barneskolene.

Overført til enhet for livsmestring

I forbindelse med etablering av psykososialteam bidrar hver av barneskolene med midler til 0,5 årsverk, disse er lagt inn i lønnsbudsjettet til enhet for livsmestring.

8.7 Tangvall skole

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Tangvall skole er en skole der vekt på elevenes opplevde sosiale- og faglige inkludering og utvikling står i sentrum. Tangvall skole har innføringsklasse der det pr i dag er to elever. Elevene snakker samme språk, men har ulike skolebakgrunn og ulike negative erfaringer. Hvis det ankommer flere elever med ulik språklig, skolefaglig og kulturell bakgrunn, og også gjerne tilhørende ulike alderstrinn, vil skolen kunne få utfordringer med å tilby denne elevgruppen et godt og inkluderende læringsmiljø der elevene i stadig økt grad deltar i klasse på sitt trinn. Det er viktig at skolen da har rom for å kunne tilsette lærer/assistent som snakker og forstår elevens språk godt. Søgne kommune har anledning til å la den enkelte elev gå i innføringsklasse inntil to år. Etter det skal de følge opprinnelig trinn/klasse. Elevene skal da også ha vurdering (karakter) i alle fag (kan søke fritak fra vurdering i norsk sidemål). Kommunens mangel på tospråklige lærere og morsmålslærere vil kanskje kunne oppleves som mangel for elevene på sikt.
- Når det gjelder elevene fra kompetanseavdelingen ved Nygård skole dekkes utgifter til lønn og administrasjon av lærere og assistenter av Nygård skole. Mer indirekte kostnader knyttet til samarbeidstid, noe utstyr og drift faller naturlig på Tangvall skole.
- Tangvall skole bruker tolærer-system. Det betyr at spesialundervisning i all hovedsak gis ved bruk av to-lærer i fagene norsk, matematikk og engelsk (ved vedtak). Det som utfordrer dette noe er at det for flere elever i sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten anbefales spesialundervisning ved bruk av små grupper eller enetimer. Det medfører at skolen, for ikke å fravike sakkyndig vurdering i særlig grad, må legge til rette for samtidig bruk av to-lærer og gruppe/enetimer i enkelte klasser/fag. Skolen opplever at det fra foresatte forventes at anbefalt omfang og organisering gitt i sakkyndig vurdering gjennomføres som anbefalt.

- Skolen har elever som forserer i matematikk. Det fungerer godt, og er ønskelig skal kunne videreføres.
- Skole tilbyr i dag delte grupper i noen fag, bl.a. i K&H, M&H, det er viktig at denne muligheten opprettholdes da det gjerne er nettopp i praktiske fag at elever som kanskje strever noe faglig har mulighet for å oppleve mestring og få en god vurdering.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Tangvall skole	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	18 357	18 357	18 357	18 357
Endring som følge av budsjettmodell	-311	-311	-311	-311
Tangvall skole - ny nettoramme	18 046	18 046	18 046	18 046

Endring som følge av budsjettmodell

Til og med 2016 har totalrammen til skolene blitt fordelt etter en fordelingsmodell, dvs. at man har fordelt vedtatt totalramme mellom skolene avhengig av ulike faktorer, som antall elever, klasser osv.

En har nå utviklet en budsjetteringsmodell som er brukt i budsjettforslaget for 2017. Modellen er utarbeidet blant annet basert på tilsvarende modeller i Kristiansand og Lillesand kommune. Hovedtrekkene i modellen er at hver skole får et fast grunnbeløp (3,6 mill. kroner) som er tenkt å dekke kostnader som kommer uavhengige av størrelsen på skolen, slik som ledelse og kontoransatte. Videre budsjetteres det med et fast beløp pr klasse (0,9 mill. kroner). Dette er tenkt å dekke minimum en lærer i alle timer. I tillegg gis det et beløp pr elev, her skilles mellom barneskoleelever (ca. 20.000 kr) og ungdomsskoleelever (ca. 36.000 kr). Grunnen til at beløpet er høyere for ungdomsskoleelever er blant annet at timetallet for disse er høyere enn i barneskolen. Ved fastsettelse av satsene har en tatt utgangspunkt i skolenes budsjetttramme i 2016-budsjettet, inkludert 0,5 mill. kroner til økt lærertetthet som ble vedtatt i tillegg til rådmannens forslag.

Fordelen med en budsjetteringsmodell er den gir større forutsigbarhet, og at det er lettere å se hvilke konsekvenser en endring i elev- og klassetall vil få for den enkelte skole. Det justeres for pris- og lønnsvekst i modellen. Tangvall skole får en lavere ramme i 2017 enn i 2016 på grunn av færre elever.

8.8 Tinntjønn skole

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Våre største muligheter ligger i å kunne inkludere alle elever, spesielt de med adferds- og lærevansker, inn i læringsmiljøet.
- Vi kan ikke vedta puberteten nedlagt. Selv om det satses på tidlig innsats må ikke ungdomsskolene miste muligheten for å sette inn tiltak. Vi ser en tendens til at elever som har store vansker faglig og sosialt har søkt seg over til Tinntjønn skole. Dette er få elever, men meget ressurskrevende. Inntrykket er at det tidligere var en tendens til at elever med store vansker gikk til private skoler og SMI-skolen, kan nå det virke som om dette har snudd. Dette gjør det krevende å gi et godt pedagogisk tilbud innenfor skolens rammer.
- I følge prognosene fra SSB vil det de neste årene bli et lavere antall elever på ungdomsskolene enn det har vært de siste årene, noe som vil redusere spillerommet vi har for gode tiltak. Gode

tiltak for å hjelpe elever vil koste. Vi ser at vi har klart å inkludere og skape veldig gode relasjoner mellom elever.

- Reduserte budsjettrammer vil være krevende for skolen å håndtere selv om elevtallet reduseres og skolen har en klasse mindre neste budsjettår. For å håndtere dette må det vurderes om vi må prioritere mellom tiltak som har vært positive og berikende i opplæringstilbudet vi har på Tinntjønn, som; å fjerne muligheten til forsering med sterke elever, begrense 2-lærersystem for å inkludere elever i klassen, eller redusere på praktisk undervisning i eksempelvis delingstimer, valgfag og arbeidslivsfaget. Vi vil også måtte se på om noen midler kan spares med annen bemanning i funksjoner som sosiallærer, rådgiver eller eventuelt ledere og assistenter/fagarbeider.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Tinntjønn skole	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	18 295	18 295	18 295	18 295
Endring som følge av budsjettmodell	-786	-786	-786	-786
Tinntjønn skole - ny nettoramme	17 509	17 509	17 509	17 509

Endring som følge av budsjettmodell

Til og med 2016 har totalrammen til skolene blitt fordelt etter en fordelingsmodell, dvs. at man har fordelt vedtatt totalramme mellom skolene avhengig av ulike faktorer, som antall elever, klasser osv.

En har nå utviklet en budsjetteringsmodell som er brukt i budsjettforslaget for 2017. Modellen er utarbeidet blant annet basert på tilsvarende modeller i Kristiansand og Lillesand kommune. Hovedtrekkene i modellen er at hver skole får et fast grunnbeløp (3,6 mill. kroner) som er tenkt å dekke kostnader som kommer uavhengig av størrelsen på skolen, slik som ledelse og kontoransatte. Videre budsjetteres det med et fast beløp pr klasse (0,9 mill. kroner). Dette er tenkt å dekke minimum en lærer i alle timer. I tillegg gis det et beløp pr elev, her skilles mellom barneskoleelever (ca. 20.000 kr) og ungdomsskoleelever (ca. 36.000 kr). Grunnen til at beløpet er høyere for ungdomsskoleelever er blant annet at timetallet for disse er høyere enn i barneskolen. Ved fastsettelse av satsene har en tatt utgangspunkt i skolenes budsjettamme i 2016-budsjettet, inkludert 0,5 mill. kroner til økt lærertetthet som ble vedtatt i tillegg til rådmannens forslag.

Fordelen med en budsjetteringsmodell er den gir større forutsigbarhet, og at det er lettere å se hvilke konsekvenser en endring i elev- og klassetall vil få for den enkelte skole. Det justeres for pris- og lønnsvekst i modellen. Tinntjønn skole får en lavere ramme i 2017 enn i 2016 på grunn av færre elever, i tillegg til at skolen har en klasse mindre fra høsten 2016.

8.9 Kulturenheten

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Flytting av bygdetunet på Lunde til Søgnetunet
- Økt aktivitet på kultursenteret Søgne gamle prestegård
- Organiseringen av barne- og ungdomsarbeidet

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Kulturenheten	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	9 524	9 524	9 524	9 524
Lønnsendring	66	66	66	66
Generell prisvekst og interne overføringer	75	75	75	75
Økte inntekter (gebyrer, brukerbetalingar etc.)	-40	-40	-40	-40
Økte ressurser kulturtilbud	330	330	330	330
Inntektsfinansiering økt stillingsressurs	-150	-150	-150	-150
Kulturenheten - ny nettoramme	9 805	9 805	9 805	9 805

Lønnsendring/Generell prisvekst og interne overføringer/Økte inntekter

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. Andre driftsutgifter og inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Økte ressurser kulturtilbud / Inntektsfinansiering av økt stillingsressurs

De siste årene har aktiviteten på kultursenteret Søgne gamle prestegård økt. Flere frivillige lag og foreninger bruker prestegården til møter og arrangementer, det er høyere utstillingsfrekvens i galleri Fjøsset og det er flere konserter og åpne arrangement. Det vil si at det er et bedre og mer variert tilbud til kommunens innbyggere. Det er også flere inntektsgivende kurs- og konferanser og private selskap som benytter seg av kultursenteret. Det er utfordrende å holde dette høye aktivitetsnivået med de ansatte ressursene vi har tilgjengelig. Det foreslås på den bakgrunn å legge inn 330 000 kroner til økt stillingsressurs knyttet til Søgne Gamle Prestegård. Deler av kostnaden finansieres ved økte inntekter (ca. 150 000 kroner), slik at nettokostnaden er anslått til 180 000 kroner.

8.10 Felles oppvekst

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Utfordring/mulighet 1. Tverrfaglig innsats og «venstreforskyving». «Venstreforskyving» er en grunnleggende premiss for Samhandlingsreformen som tydeliggjør kommunens ansvar for å skape positive lokale levekår som er helsefremmende, forebyggende mot uønsket utvikling eller sykdom hos enkeltpersoner. Tidlig innsats står høyt på dagsorden i Søgne og vi er godt i gang med å gjøre nødvendige allokeringer for å gjøre en tydelig forskyving «mot venstre» - forstått enten som forebygging av sykdom eller riktig innsats tidlig i livsløpet. Omstillingskostnadene ligger hovedsakelig i at det må prioriteres i arbeidsoppgaver i barnehage/ skole og innenfor helse. Enhet for livsmestring har sammen med skoler og felles oppvekst allokert ressurser inneværende budsjettår for å få etablert fem årsverk miljøterapeuter i skolene. Det har også blitt definert nye tverrfaglige samarbeidsarenaer både i barnehagene, skolene for å legge til rette for styrket tverrfaglig samarbeid. Slike omstillinger er krevende, fordrer tydelig ledelse og må gis tid til å finne den mest effektive måten å samarbeide på.
- Utfordring/mulighet 2. Lærende organisasjon. Mennesket lærer best sammen med andre. Det moralske imperativ for barnehage og skole er at opplæring skal utvikle kunnskap og kompetanse uavhengig av kjønn, etnisk eller sosiodemografisk bakgrunn. Alle kan lære. Både barn og voksne. Nyere skoleforskning viser at skolens resultater i stor grad henger sammen med om ledelsen klarer å skape sammenheng, tilhørighet og entusiasme. Effektiv ledelse sprer lederoppgaver ut i organisasjonen og gir ansatte mulighet for eierskap til kvalitets- og utviklingsprosesser. Satsningen «Inkluderende læringsmiljø» gir organisasjonen god drahjelp til å lede kvalitetsarbeid i hele opplæringsløpet. Fokus på tilhørighet og en hverdag som fremmer trygghet, helse, trivsel og læring, øker muligheten til å redusere omfanget av segregerende tiltak. Tilrettelegging for felles systematisk pedagogisk refleksjon blant ansatte

er etablert og arbeides med i alle skoler og barnehager. PPT deltar sammen med de ansatte i enhetene. Høsten 16 søkes det om statlige midler sammen med fire andre nabokommuner, for å videreføre satsningen.

- Utfordring/mulighet 3. Stor andel elever i private skoler. Flere barn i Søgne velger bort den offentlige skolen sammenlignet med andre kommuner (12% i Søgne mot et landssnitt på 5%). Noen velger en privat skole av religiøse eller pedagogiske årsaker. Andre søker private løsninger fordi de ikke er fornøyd med tilbudet i den offentlige skolen. I den grad vi lykkes med mulighet 1 og 2 skaper vi også rom for at flere velger opplæring på sin nærscole. Siste år registrerer vi en økning av elever i den offentlige skolen, men dette kan også være en tilfeldig variasjon.
- Utfordring/ mulighet 4. Ny ungdomsskole samlokalisert med vgs på Tangvall. Nytt skolesenter på Tangvall er en usedvanlig viktig mulighet for opplæringstilbudet i Søgne. En felles brukergruppe fra kommune og fylkeskommune er i arbeid for å utarbeide forslag til rom og funksjonsprogram som legges frem til politisk behandling i desember 16.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Felles oppvekst	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	15 240	15 240	15 240	15 240
Lønnsendring	-1 033	-1 033	-1 033	-1 033
Generell prisvekst og tekniske endringer	1 018	1 018	1 018	1 018
Overføringer til enhet for livsmestring (psykososialt team) og administrasjonsavdelingen (elevombud)	-1 339	-1 339	-1 339	-1 339
Økte utgifter til skoleskyss	300	300	300	300
Videreutdanning for lærere	180	180	180	180
Konsulenttjenester ny ungdomsskole Tangvall		-100	-100	-100
Overført til skolene, styrket lærertetthet	-500	-500	-500	-500
Beregnet utgiftsbehov skole ift. 2017		300	1 300	4 400
Felles oppvekst - ny nettoramme	13 866	14 066	15 066	18 166

Pris- og lønnsvekst/Interne overføringer

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. Andre driftsutgifter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet. Grunnen til at lønnsbudsjettet reduseres er at to læringer tas ut av lønnsbudsjettet, jf. omtale under punkt 8.1, i tillegg til at ca. 300 000 kroner knyttet til svømmeopplæring flyttes fra lønn til drift.

Overføringer til enhet for livsmestring og administrasjonsavdelingen

I forbindelse med etablering av psykososialteam bidrar felles oppvekst med midler til 1,5 årsverk, disse er lagt inn i lønnsbudsjettet til enhet for Livsmestring.

Budsjettmidler til elevombudet er i 2016 lagt under felles oppvekst, men ombudet er organisatorisk lagt under administrasjonsavdelingen. Budsjettmidler for elevombudet foreslås derfor flyttet til administrasjonsavdelingen.

Økte utgifter til skoleskyss

Skoleskyss er en betydelig og økende utgift for kommunen. Ansvar for skyss er lovregulert og vanskelig å påvirke. Antall elever på private skoler og trafikkfarlig skolevei bidrar til å øke utgiftsposten. Det foreslås å øke denne posten med 300 000 kroner i 2017.

Videreutdanning for lærere

Riktig kompetanse for undervisning i skolen er en stor statlig satsning. Nasjonale krav til studiepoeng for å undervise i ulike fag har vært vanlig i ungdomsskolene. Nye føringer gir tilsvarende lovpålagte formalkrav også i barneskolen. Det er skissert en overgangsperiode på ti år for å få på plass tilstrekkelig formell kompetanse i utpekte fag på hver skole. Det er viktig for Søgne å benytte seg av et statlig insentiv som per i dag legger godt til rette for videreutdanning. Kompetanseutvikling ved PPT går under tilsvarende ordning. Bevilgningen er beregnet ut fra at det til enhver tid er fire lærere på videreutdanning med kommunal egenandel (45 000,- pr år). I tillegg til disse kommer fagfordypning i realfag, som p.t. er fullfinansiert av staten og evt. lærere som ønsker å benytte stipendordning. Ordningen er godt innarbeidet ved skolene og gir begrensede driftsmessige konsekvenser utover noe mer vikarbruk.

Konsulenttjenester nye ungdomsskole Tangvall

For å holde parallell fremdrift med fylkeskommunens beslutningsprosesser og etablere en fremtidsrettet undervisning i tilpassede bygningsmessige forhold, er det behov for prosessveiledning og for å forankre og tydeliggjøre nye undervisningsprinsipper i ungdomsskolen. Det ble avsatt 100 000 kroner til dette i 2016 som foreslås videreført i 2017. Beløpet er tatt ut fra 2018.

Overført til skolene, styrket lærertetthet, budsjett 2016

I budsjettet for 2016 vedtok kommunestyret å styrke lærertettheten i skolene og bevilget 0,5 mill. kroner ekstra til dette. Disse midlene er nå flyttet fra felles oppvekst og bidratt til skolene.

Beregnet utgiftsbehov skole ift. 2017

Befolkningsframskrivninger (SSBs hovedalternativ) tilsier at antall innbyggere i skolealder vil øke gjennom økonomiplanperioden:

Pr. 1.1	2017	2018	2019	2020
Innbyggere 6-12 år	1 136	1 123	1 148	1 130
Innbyggere 13-15 år	442	453	458	514

Dette vil også øke beregnet utgiftsbehov for skolene i perioden 2018-2020 i forhold til 2017. For å ta høyde for dette budsjettmessig er effekten lagt inn for økonomiplanperioden. Dette er en teknisk framskrivning basert på SSBs befolkningstall og kostnadsnøkkelen i inntektssystemet. Hva faktisk behov vil bli og fordeling mellom skolene må vurderes nærmere i kommende år. Selv om utgiftsbehovet for skolene vil øke samlet sett kan bevilgningene til enkeltskoler bli redusert.

8.11 NAV/Sosial

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- **Flyktninger over til NAV etter endt Intro-program.**
NAV har gjennom de siste tre årene hatt store utfordringer knyttet til tospråklige ved at det har vært en stor og urovekkende økning av antall flyktninger som passiviseres på sosialhjelp etter endt intro-program. I perioden 2014-2016 (pr. 1. mai) har 30 brukere avsluttet intro programmet og 27 av de har kommet over til NAV. Innen utgangen av 2016 vil NAV jobbe med 39 tospråklige vi skal ha ut i jobb. Dette skaper et press i kontoret og krever ressurser til oppfølging vi ikke har pr. idag. Dette er tunge brukere det ikke er lett å formidle direkte ut i arbeid, blant annet på grunn av dårlige norskkunnskaper. Vi savner en mye større arbeidsinnretting av intro-programmet mens brukerne går på skolen.
- **Utbetalinger av sosialhjelp.**

Vi har hatt og har en stor utfordring med sosialhjelpsutbetalingene. Vi har nå i de seneste månedene hatt en veldig god kontroll på hvem mottakere av sosialhjelp er og vi fører en månedlig oversikt over hvor mottakerne er i prosessen; dvs er de mottakere av full sosialhjelp eller supplering, venter de på kurs eller jobber for lite osv. Dette er en kontroll vi ikke tidligere har hatt. Vi har også innrettet kontoret med at noen jobber med oppfølging av aktivitet og noen driver saksbehandling. Dette har vært svært nyttig. Sosialhjelpen en uforutsigbar ytelse det er vanskelig å forutsi og den skaper til tider store utfordringer i kontoret.

- **Nødboliger i kommunen.** Kommunen har i dag fire brakker på Klepland og de er som oftest bebodd. Vi har til enhver tid behov for 2-3 boenheter i forbindelse med nødboliger. Vi har gjennom sommeren hatt nødbolig i Kleplandsveien. Det er nå bestemt at Kleplandsveien bygges om til to boliger som kan stå som nødbolig. Dette vil være til stor hjelp for oss da vi slipper dyr innkvartering hos private aktører.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Nav/Sosial	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	15 667	15 667	15 667	15 667
Lønnsendring	166	166	166	166
Generell prisvekst	51	51	51	51
Fjerning av interne overføringer (teknisk endring)	2 250	2 250	2 250	2 250
Veilederstilling	275	275	275	275
Redusere På'an igjen	-300	-300	-300	-300
Nav/sosial - ny nettoramme	18 109	18 109	18 109	18 109

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Utgiftene til sosialhjelp foreslås ikke prisjustert, men videreført med samme beløp som i 2016. Dette vurderes som realistisk ut fra utgiftene så langt i 2016, men dette er et område med stor usikkerhet.

Fjerning av interne overføringer (teknisk endring)

Dette er en teknisk endring som ikke påvirker totalrammen. Beløpet er en overføring fra Kvalifiseringsenheten, som mottar hele integreringstilskuddet, som skal dekke sosialutbetaling til flyktninger. Tidligere år har denne justeringen vært gjort som en intern overføring i budsjettåret, men på grunn av nye regler gjøres nå overføringen fra opprinnelig budsjett.

Veilederstilling / Avvikle på'an igjen

NAV har gjennom flere år hatt et tiltak gjennom Kvalifiseringsenheten med en utgift på 300 000 kroner per år som har finansiert en halv stilling. NAV ønsker en sterkere kontroll på dette arbeidet og ønsker å bruke midlene i egen enhet gjennom økte ressurser til en veilederstilling.

8.12 Kvalifiseringsenheten

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

Søgne kommune skal ifølge vedtak bosette 55 flyktninger i 2017. Kvalifiseringsenheten har nylig ansatt ny programrådgiver fra januar 2017 for å ivareta et økt antall flyktninger. Etter dette har kommunen mottatt nytt anmodningsbrev fra UDI hvor antallet er redusert til 40 personer. Det må nå

vrderes om enheten har økonomi til å bruke den ekstra ressursen for å øke kvaliteten i Introduksjonsprogrammet eller om personen skal nyttiggjøres andre plasser i kommunen.

Den store økningen i bosetting i Søgne kommune i 2016 og 2017 er en utfordring for hele kommunen. Flyktningeplanen er forankret i alle kommunale enheter og alle enheter har nå påtatt seg et medansvar for å lykkes med integreringen. Det jobbes derfor bredt i kommunen med tiltak beskrevet i denne planen.

Utfordring 1: Arbeidsmarkedet og tilgang på ufaglærte arbeidsplasser

Tiltak for å møte utfordringene:

- Flere flyktninger må oppmuntres til å ta utdanning, spesielt fagutdanning, for å kunne komme inn på arbeidsmarkedet.
- Skaffe en «pool» av bedrifter / kommunale enheter som kan tilby «faste» praksisplasser (samarbeid med næringsforeninger).
- Vi må jobbe med holdningene til flyktningene i forhold til det å jobbe ved siden av studier for å finansiere studieløp (deltidsjobber kveld/helg)
- Vurdere å ha kortere åpningstider på kontoret for å gi programrådgiverne mer ro i sitt arbeid til å konsentrere mer på kjerneaktivitetene
- Vurdere endringer i organiseringen av avdelingen for å optimalisere og bruke ressursene best innad i avdelingen

Utfordring 2: Norskferdigheter til flyktninger

Tiltak for å møte utfordringene:

- Vi må ha tettere samarbeid og oppfølging med Birkelid læringssenter for å sikre kvaliteten og norsknivået til flyktningene
- Sikre gode praksisplasser, helst praksisplasser som kan være relevante i forhold til fremtidig jobbønske
- Alle har en norsk flyktningevenn samt en «erfaren» innvandrersom «fadder»
- Det bør vurderes å opprette «leksehjelp» for flyktningene
- Flyktninger som har lav progresjon i norskferdighetene testes tidlig i forhold til om de har læreversker og om hvordan de lærer best.
- Jobbe bevisst med å få flyktningene til å delta i fritidsaktiviteter arrangert av etnisk norske.

Utfordring 3: Sprengt kapasitet på voksenopplæringen ved kvalifiseringsbasen

Kvalifiseringsbasen, som tilbyr videreutdanning for voksne, har i år igjen økt elev-antallet (90). Både klasseromkapasitet og utnyttelsen av personalet er nå «sprengt». Vi er en liten skole som ønsker å ha en tett oppfølging av elevene våre. En voksende andel flyktninger ved studiene tilsier at vi får noen «nye» utfordringer. Det er utfordringer rundt nivået på norsken, rundt egen psykiske helse og kulturforskjeller mellom elevene som kan være utfordrende å håndtere.

Tiltak for å møte utfordringene:

- En kontorlag-lærling begynte i august for å avhjelpe den merkantile driften
- Det er igangsatt et prosjekt «norsk i helsefag» for skoleåret 2016 / 2017 for å styrke norskkompetansen for de som tar helsefag
- For å styrke arbeidet rundt flyktningene og andre som har utfordringer i livet har vi tatt imot en sosionom-student som går 3 året på sosionom-studiet
- Gjøre en studie av mulige lokaler i nærområdet til Søgne gamle prestegård
- Kostnadsberegne hva en utvidelse av studiene vil koste og se på inntekspotensialet
- Se på muligheten for å øke elevbetaling for å sikre en mer forutsigbar inntekt

Utfordring 4: Avvikling av På'an igjen

Det foreslås å avvikle støtten til prosjektet På'an igjen fra 2017. Dette gir Kvalifiseringsenheten mulighet til å bruke de frigitte ressursene på andre uløste oppgaver i enheten. Mulige bruksområder vil i all hovedsak gjelde flyktningsarbeidet, det er der behovet er størst.

Tiltak vil være innenfor norskopplæring, arbeidspraksisplasser og deltidsjobber og å hjelpe flyktningene inn i de organiserte aktivitetene som allerede finnes for etnisk norske (samarbeid med frivilligheten) samt i de aktivitetene som er startet spesielt for flyktninger

Muligheter:

- Omdisponere ressurser i enheten til å gi mer målrettede tiltak der behovet er størst
- Starte undervisning i norsk- og samfunnsfag tilpasset introduksjons-programmet
- Starte konsentrert grunnskole for voksne
- Utvide fagkretsen det kan tas videregående opplæring på, f eks renholdsfag

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Kvalifiseringsenheten	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	-1 153	-1 153	-1 153	-1 153
Lønnsendring	361	361	361	361
Generell prisvekst	138	138	138	138
Generell inntekstvekst	-568	-568	-568	-568
Flytting til andre enheter (teknisk endring)	-2 755	-2 755	-2 755	-2 755
Kvalifiseringsenheten - ny nettoramme	-3 977	-3 977	-3 977	-3 977

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet. For kvalifiseringsenheten er det også forutsatt at økte utgifter som følge av lønns- og prisjustering på 2,5 prosent dekkes gjennom økte tilskudd. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Flytting til andre enheter (teknisk endring)

De andre endringene er tekniske endringer som ikke påvirker enhetens handlingsrom. Reelt sett foreslås det altså Kvalifiseringsenhetens ramme videreføres uendret fra 2016 til 2017. Dette innebærer at økte utgifter til flyktninger ift. opprinnelig budsjett 2016 finansieres gjennom økte tilskudd.

Integreringstilskuddet mottas i sin helhet av Kvalifiseringsenheten. Siden disse inntektene også skal dekke utgifter i andre enheter overføres noen av midlene. Dette har tidligere vært gjort gjennom interne overføringer i løpet av budsjettåret. På grunn av nytt regelverk gjøres nå denne overføringen fra opprinnelig budsjett. Størstedelen av overføringen går til NAV, mens 0,3 mill. kroner går til Helseenheten.

8.13 Helsetjenester

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- **Kapasitetsmangel innenfor barnefysio- og barneergoterapi.** Helseenheten opplever så stor pågang på bruk av tjenestene at kvaliteten på tjenestene som leveres ikke er som vi ønsker, og mange oppgaver som vi ser burde bli tatt fatt i blir ikke utført. Spesielt er det slik innenfor barnefysioterapi og barneergoterapi. Hvis vi tenker at problemstillingene innenfor de to fagfeltene kan inndeles i «grønne», «gule» og «røde» etter alvorlighetsgrad, er situasjonen i dag at det nesten utelukkende jobbes i det røde feltet som vil si barna med store behov for rehabiliteringshjelp. Dette betyr at arbeid med å fange opp problemer tidlig ikke blir utført, forebyggende tiltak blir ikke iverksatt, problemstillinger i «gul» og «grønn» sone (treningshjelpemidler faller i grønn sone) må regne med lang ventetid og barnefysio-/barneergoterapeut har ikke tid til deltagelse i de tverrfaglige teamene (TFT) som nå bygges opp i skolen eller i «Kvellogruppene» som eksisterer i barnehagesektoren.
- **Bygge samhandlingskultur i hele kommunen.** Å bygge en kultur i alle enheter i Søgne som handler om at ansatte og ledere tenker langt utenfor sin egen «bås» og at det samhandles helt uavhengig av organisasjonskartet. Målet bør være at vi samhandler og deler informasjon som om vi var ansatt i samme avdeling/enhet, når vi ser at det er det beste for brukeren. Dette krever gode rutiner for innhenting av samtykke til deling av informasjon samt trygging på hvilke muligheter taushetsplikten gir for deling av informasjon. Men det krever fremfor alt at vi sammen må bygge en ny kultur.
- **Vi er i starten av eldrebølgen.** Eldrebølgen rammer Søgne mer enn den norske gjennomsnittskommunen og vil kreve økte ressurser fra lege, fysio- og ergoterapeut.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Enhet for helsetjenester	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	25 946	25 946	25 946	25 946
Lønnsendring	1 355	1 355	1 355	1 355
Generell prisvekst/tekniske endringer	-44	-44	-44	-44
Barneergoterapeut, videreføring av økt ressurs	250	250	250	250
Ny legevaktsavtale	700	700	700	700
Økt per. capitatilskudd til fastlegene	190	190	190	190
Økt stilling lege			250	250
Statlig tilskudd helsestasjons- og skolehelsetjenesten	-600			
Enhet for helsetjenester - ny nettoramme	27 797	28 397	28 647	28 647

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Helseenhetens lønnsbudsjett inneholder også helårseffekten av nye stillinger som ble vedtatt ifm. 2016-budsjettet. Dette gjelder helsesøster, jordmor og styrking av familiesenteret. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Tekniske endringer

Tekniske endringer er poster som ikke påvirker enhetens handlingsrom reelt sett. Dette er delvis midler som er flyttet fra driftsbudsjettet til lønnsbudsjettet og delvis overføring fra andre enheter.

Barneergoterapeut

Det foreslås økte ressurser til barneergoterapeut med bakgrunn i politisk vedtak i første halvår 2016.

Legevakt

Ny legevaktsavtale som er gjort med Kristiansand kommune med varighet fra 1. januar 2016 samt ny undertegnet avtale om daglegevakt som er gjort med Søgne legesenter med oppstart fra 1. januar 2017 medfører en utgiftsøkning på 700 000 kroner. Det er ny akuttmedisinforskrift samt sentralt avtaleverk med legeföreningen som ligger bak.

Pr. capitatilskudd fastlegene

Pr. capitatilskuddet til fastlegene må økes i takt med befolkningsøkningen og i takt med prisøkningen pr. capita. For 2017 anslås økningen til 190 000 kroner.

Økt legeressurs

Sykehjemmene i Søgne tar imot pasientene tidligere fra sykehusene hvilket medfører økte behov. Antall bosatte flyktninger økes, noe som krever mer flyktningelegeressurs før de blir tildelt sin fastlege. 20 prosent økt legestilling har en kostnad på rundt 250 000 kroner, og foreslås fra 2019.

Statlig tilskudd helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Kommuner som styrker helsesøstre og andre faggrupper i skolehelse- og helsestasjonstjenesten kan søke om statlige tilskudd. Det budsjetteres med tildeling på 600 000 kroner i 2017 fra denne tilskuddsordningen.

8.14 Institusjonstjenester

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Institusjonstjenestene bygger på et helhetlig menneskesyn og vektlegger medbestemmelse, respekt og verdighet. Tjenestene bygger på personsentrert omsorg og tjenestemottakers mål. Det samarbeides på tvers av enheter med støttetjenester, forebyggende tiltak, tidlig innsats, rehabilitering, læring og mestring. Bomiljø, livskvalitet og aktiv omsorg står sentralt. Enheten har fokus på riktig tilpasset anbefalt kost og ernæring for beboere og hjemmeboende. Tjenestene har nært samarbeidet med Frivilligsentral, frivillige enkeltmennesker og organisasjoner.
- Beholde bokollektiv med 8 beboere. Finne nye innovative løsninger og ha faglig forsvarlig bemanning ved de nye boenhetene, de nye korttids/ rehabiliteringsplassene og øyeblikkelig hjelp døgnplassene ved Søgne omsorgssenter.
- Bidra til faglig utvikling av fremtidens primærhelsetjenester ved å gi institusjonstjenester når dette er det best egnede, mest effektive og faglig riktige omsorgsnivå (LEON og BEON-prinsippet). Enheten har fokus på nærhet og helhet i omsorgskjeden. Det ytes lindrende behandling og omsorg ved livets slutt, samt tjenester ved øyeblikkelig hjelp døgnplasser (ØHD), lovpålagt fra 2016.
- Rekruttere, beholde og sørge for kompetanseutvikling av ansatte. Medvirke til fleksibilitet og økt faglig nivå på tjenestene. Gi større faglig bredde og vektlegge tverrfaglig samarbeid og god ledelse.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Enhet for institusjonstjenester	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	46 399	46 399	46 399	46 399
Lønnsendring	1 098	1 098	1 098	1 098
Generell prisvekst	121	121	121	121
Økte inntekter (gebyrer, brukerbetalinger etc.)	-266	-266	-266	-266
Økte stillingsressurser	400	400	400	400
Øyeblikkelig hjelp døgnplasser, økt bemanning				750
Enhet for institusjonstjenester - ny nettoramme	47 752	47 752	47 752	48 502

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Institusjonsenhetens lønnsbudsjett inneholder også økningen på 350 000 kroner som ble vedtatt ifm. 2016-budsjettet. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Økte stillingsressurser

Det foreslås å legge inn en økning på 400 000 kroner i tillegg til tidligere vedtatt økning på 350 000 kroner, som ligger i lønnsbudsjettet. Økningen på 400 000 kroner skal legges til rette for at nye langtidsplasser får helgebemanning på nivå med bemanningen på hverdager.

Øyeblikkelig hjelp døgnplasser, økt bemanning

Det foreslås lagt inn en styrkning fra 2020.

8.15 Hjemmetjenester

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Flere eldre – flere oppdrag og større forventninger fra brukere og pårørende i hjemmet.
- Sommerturister, flere dårlige pasienter velger å ha sommeren i hytter og ferieboliger i Søgne kommune om sommeren. Disse har den siste sommeren vært både sykehjemspasienter og terminale brukere som krever store resurser.
- Pasientene skrives mye fortere ut fra sykehuset, og vi må øke kompetanse til å ta imot disse pasientene som skal ha ulike behandlinger hjemme.
- Flere skal bo hjemme lengre og blir dårligere og trenger mer hjelp og at det blir flere innvandrere som ikke kan språket som trenger hjelp.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Enhet for hjemmetjenester	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	44 109	44 109	44 109	44 109
Lønnsendring	767	767	767	767
Generell prisvekst	54	54	54	54
Styrking av hjemmetjenesten (økte stillingsressurser)	500	1 530	2 350	2 350
Utgiftsvekst som følge av nye vedtak 2016	1 750	2 100	2 100	2 100
Utvide dagsentertilbud for eldre		350	950	950
Tilskudd til dagsentervirksomhet	-700	-700	-700	-700
Reduserte leasingkostnader (pga kjøp av biler)	-100	-100	-100	-100
Enhet for hjemmetjenester - ny nettoramme	46 380	48 110	49 530	49 530

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Lønnsbudsjettet inkluderer helårseffekten av økt bemanning i Lundeveien som ble vedtatt i forbindelse med økonomiplanen for 2016-2019. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Styrking av hjemmetjenesten (økte stillingsressurser)

Det foreslås å øke bemanningen i hjemmetjenesten på grunn av økning i antall eldre, for å styrke den den faglige utviklingen og for å følge opp ny teknologi.

I 2017 er økningen tenkt å finansiere en velferdsoperatør og en fagansvarlig sykepleier. Kommunen får stadig flere tekniske hjelpemidler innen helse- og omsorgssektoren. Det foreslås på den bakgrunn å legge inn midler til en reparatør/ansvarlig for disse hjelpemidlene, som også kan være med på å videreutvikle velferdsteknologien i kommunen. Midlene foreslås lagt til enhet for hjemmetjenester, men det er forutsatt at denne personen også skal bidra mot enhet for helsetjenester og enhet for livsmestring. Forslaget dekker også en fagsykepleier som skal ha ansvar for faglig opplæring og oppdatering for å kunne følge med i utviklingen og holde enheten ajour på ulike prosedyrer for å kunne gi det tilbud som vil kreves av sykepleierne i hjemmesykepleien etter ny samhandlingsreform.

Fra 2018 er helårseffekt av velferdsoperatør og en fagansvarlig sykepleier innarbeidet. I tillegg legger forslaget til rette for å øke den generelle bemanningen i enheten.

Utgiftsvekst som følge av nye vedtak 2016

Beløpet dekker merkostnader knyttet til BPA, omsorgslønn og støttekontakter som er etablert i 2016. Siden deler av disse utgiftene har blitt dekket innenfor 2016-budsjettet vil dette også frigjøre noen midler, selv om beløpet kun dekker utgiftene til spesifikke ordninger. Ordningene utløser økt tilskudd til ressurskrevende brukere, som er budsjettet under felles omsorg.

Utvide dagsentertilbudet for eldre

I vedtatt økonomiplan for 2016-2019 ligger det inne en styrking av dagsentertilbudet med 350 000 kroner i 2018 og 700 000 kroner i 2019. Dette følges opp i rådmannens forslag. For 2019 og 2020 foreslås det en ytterligere økning på 250 000 kroner for også å legge til rette for noe kveldsbemanning.

Tilskudd dagsentervirksomhet

Enheten har i 2016 fått et tilskudd på 713 000 kroner til dagtilbud fra Helsedirektoratet. Det budsjetteres med et tilskudd på samme nivå i kommende økonomiplanperiode.

Reduserte leasingkostnader (pga kjøp av biler)

Kommunestyret vedtok i sak 4/16 at Søgne kommunes biler som hovedregel kjøpes. For biler som eies av kommunen vil ikke enhetene bli belastet leasingkostnader. Denne posten vil bli nedjustert videre etter hvert som leasingbilene fases ut.

8.16 Enhet for livsmestring

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Antall personer med nedsatt funksjonsevne og til dels store bistands- og omsorgsbehov, øker. Inkludert i dette er antallet som når myndighetsalder og blir voksne. Dette genererer økt etterspørsel etter tjenester som avlastning, botjenester, kommunale boliger og dagtilbud allerede i løpet av 2017. Flere personer enn før med nedsatt funksjonsevne oppnår også høy alder, noe som endrer behovet til mer pleie og eldreomsorg.
- Vi ser en kommende utfordring ved at kravene til produktivitet hos personer med varig tilrettelagt arbeidsplass (VTA) øker. Terskelen for at enkeltpersoner får beholde slike plasser synes gradvis å bli høyere. Dette genererer behov for økt omfang av kommunalt dagtilbud.
- Rammene for drift av psykisk helse- og rusarbeid er uforutsigbare. Deler av kommunenes rusarbeid finansieres via statlige tilskudd, og slikt må søkes om fra år til år. Regjeringen har vedtatt en opptrappingsplan innen rusfeltet. Samhandlingsreformen signaliserer forventninger til kommunene om å etablere øyeblikkelig hjelp døgntilbud, samt iverksetter betalingspliktordning der pasienter er ferdigbehandlet på sykehus (fra 2018). Det er foreløpig ikke avklart hvordan kommunen skal imøtekomme intensjonen for opptrappingsplanen innen rusfeltet, eller hvordan samhandlingsreformens forventninger til nye kommunale tjenester skal organiseres eller finansieres.
- Enheten har øktende antall ressurskrevende brukere. Dette genererer økte brutto kostnader for enheten, men samtidig økte inntekter.
- Enheten er aktiv deltager i prosessen med å styrke tidlig innsats og forebyggende arbeid. Blant annet er psykososialt team etablert i nært samarbeid med kommunens grunnskoler. Tilstrekkelig ressurstilgang til dette arbeidet anses å ville bidra sterkt til styrke kommunens forebyggende arbeid rettet mot barn, ungdommer og deres familier.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Enhet for livsmestring	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	64 852	64 852	64 852	64 852
Lønnsendring	2 120	2 120	2 120	2 120
Generell prisvekst	465	465	465	465
Avlastning i Lundeveien, økt bemanning	1 400	1 400	1 400	1 400
Søgne dagsenter, økt bemanning		1 400	1 400	1 400
Botjenesten habilitering, økt bemanning		1 600	1 600	1 600
Styrke veiledningsteamet	350	350	350	350
Ny ressurskrevende bruker, økt bemanning	1 500	1 500	1 500	1 500
Økt tjenester til ressursskrevende bruker	300	300	300	300
Økt tilskudd rus	-300	-300	-300	-300
Enhet for livsmestring- ny nettoramme	70 687	73 687	73 687	73 687

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Lønnsbudsjettet inkluderer fire årsverk i psykososialt team. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Avlastning i Lundeveien – økt bemanning

Forslaget gjelder 2 nye årsverk som følge av ny beboer, og er i tråd med vedtatt økonomiplan for 2016-2019. Tiltaket utløser økt tilskudd ressurskrevende brukere, som budsjetteres på felles omsorg.

Søgne dagsenter – økt bemanning

Det foreslås økte ressurser fordi kommunen får flere voksne funksjonshemmede med omfattende bistandsbehov fra 2017. Beløpet skal dekke to årsverk. I vedtatt økonomiplan er bemanningsøkningen lagt inn med halvårseffekt i 2017. Det foreslås nå oppstart fra 2018.

Botjenesten habilitering – økt bemanning

Forslaget gjelder 2,5 nye årsverk som følge av nye brukere. I vedtatt økonomiplan er bemanningsøkningen lagt inn med halvårseffekt i 2017. Det foreslås nå oppstart fra 2018.

Styrke Veiledningsteamet

Det foreslås å øke bevilgningen til veiledningsteamet med 350 000 kroner, i tråd med vedtatt økonomiplan. Det foreslås nå å videreføre dette beløpet videre i økonomiplanperioden, mens det i gjeldende økonomiplan ligger en videre økning fra 2018. Dette er en satsning på forebyggende arbeid og stillingen vil styrke arbeidet rettet mot «gråsone-brukere», og være en tilvekst til forebyggende arbeid mot brukere slik at den psykiske hele og de kognitive funksjoner ikke utvikler seg for langt i negativ retning. Fokus på «help til selvhjelp» og fysisk aktivitet via Kontaktsenteret.

Ny ressurskrevende bruker – økt bemanning

Det foreslås å styrke enheten med 2 nye årsverk som følge av ny ressurskrevende bruker. Tiltaket utløser økt tilskudd ressurskrevende brukere, som budsjetteres på felles omsorg.

Økt statstilskudd rus

Det foreslås å øke budsjettet statstilskudd til rusarbeid med 300 000 kroner.

8.17 Felles omsorg

- Fra høst 2016 er det iverksatt arbeid for å etablere en ny helse- og omsorgsplan. Det er et foreløpig mål om at den skal ferdigstilles innen utgangen av juni 2017.
- Sektoren har som målsetting å holde igjen på ressurser fremover i forhold til endring i demografi. Andelen eldre over 80 år øker en god del mer enn befolkningsveksten i Søgne. Antall eldre 80 år og over vil dobles frem til 2030 og tredobles frem til 2040.
- Sektoren vil ha fremtidige utfordringer både ressursmessig og bygningsmessig som følge av den kommende eldrebølge og at kommunen får betydelig flere funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede over 18 år med behov for omfattende tjenester og universelt tilpassede boliger.
- Samhandlingsreformen utvides i 2017 til å omfatte områdene psykisk helse- og rus knyttet til øyeblikkelig hjelp døgnopphold (ØHD). Staten signaliserer via veileder og statsbudsjett at omfanget av behov blir relativt begrenset. Lokale vurderinger fra medisinsk hold tilsier det samme. Det er videre slik at dette tilbudet ikke omfatter de med alvorlige og/eller krevende sykdomsbilder. ØDH på dette området trer i kraft først når delavtale er gjort med sykehuset, og dette vil bli gjort i samarbeid med de andre kommunene i knutepunktet. Det vil også foretas drøftinger med andre kommuner om eventuelt samarbeid, med mindre vi velger lokale løsninger

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Felles omsorg	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	-9 743	-9 743	-9 743	-9 743
Lønnsendring	360	360	360	360
Generell prisvekst og tekniske endringer	-167	-167	-167	-167
Økte leieinntekter, heldøgns omsorgsboliger				-1 500
Anslått beregnet utgiftsbehov pleie og omsorg ift. 2017			5 000	11 500
Administrative ressurser Knutepunkt Sørlandet	100	150	150	150
Økte inntekter ressurskrevende brukere	-733	-733	-733	-733
Felles omsorg - ny nettoramme	-10 183	-10 133	-5 133	-133

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Driftsmessige konsekvenser av nye omsorgsboliger

Rådmannen foreslår å investere i bygging av omsorgsboliger i tilknytning til Søgne Omsorgssenter. Disse vil både gi leieinntekter og økte driftsutgifter.

Avsetning for å dekke økte utgiftsbehov innen pleie og omsorg

Søgne kommune vil få en stor økning i antall eldre innbyggere, særlig fra 2018 og utover. Vi ser også økning i andre grupper som medfører utgifter for pleie- og omsorgssektoren.

Befolkningsframskrivninger (SSBs hovedalternativ) tilsier at antall innbyggere i de eldre aldersgruppene vil bli som følger:

Pr. 1.1	2017	2018	2019	2020
Innbyggere 67-79 år	1 120	1 166	1 205	1 265
Innbyggere 80-89 år	323	329	342	356
Innbyggere 90 år +	55	57	63	67

Beregnet utgiftsvekst fra 2017 til 2018 er på 4,7 mill. kroner. Denne økningen er i rådmannens forslag bundet opp til konkrete tiltak, særlig i enhet for livsmestring og enhet for hjemmetjenester. Beregnet utgiftsvekst videre i økonomiplanperioden er i mindre grad bundet opp i konkrete tiltak. For likevel å ta høyde for dette er beløpene lagt inn under felles omsorg med 5 mill. kroner i 2019 og 11,5 mill. kroner i 2020. Hvorvidt enhetene i årene framover skal kompenseres fullt ut for beregnet utgiftsvekst må vurderes nærmere i kommende budsjetter.

Administrative ressurser Knutepunkt Sørlandet

Samarbeidet i Knutepunkt Sørlandet på helse- og omsorgsområdet har vært viktig særlig i tilknytning til samhandlingsreformen og samhandlingen med sykehuset. Kristiansand kommune har tatt en stor del av de administrative kostnadene i nettverket. I det videre arbeidet legges det opp til at de andre kommunene skal bidra sterkere, noe som vil kreve økte ressurser også fra Søgne.

Økte tilskudd ressurskrevende brukere

Økte utgifter til ressurskrevende brukere i hjemmetjenesten og enhet for livsmestring medfører også en økning på inntektssiden i form av økt tilskudd til ressurskrevende brukere. I enhet for institusjonstjenester er ressursbruken knyttet til de aktuelle brukerne redusert, slik at også tilskuddet reduseres. Regjeringens forslag legger opp til at kommunenes egenandel vil bli økt med 50 000 kroner utover prisvekst. Dette gir en beregnet merutgift for Søgne kommune på 500 000 kroner som er innarbeidet i forslaget.

8.18 Ingeniørvesenet -rammeområder

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- **Utbygging Kjellandsheia/Leireheia** - Krever innsats fra planperiode til ferdigstilling for å få best mulige kommunale anlegg til overtakelse. Enheten er ikke bemannet til å ta seg av en oppfølging av en slik stor utbygging ift anlegg som skal overføres til kommunal drift og vedlikehold.
- **Klima** – Det spås et våtere, varmere og villere klima i fremtiden. Det er krevende å se alle konsekvensene, kostnader mm for veier og plasser, friområder mv.
- **Interkommunalt samarbeid?** - Kan det økte omfanget av forvaltningsoppgaver, kompleksitet, rekrutteringsutfordringer innenfor teknisk sektor løses ved å danne større og mer solide forvaltningsorgan på tvers av kommunegrense?
- **Drift/vedlikehold av idrettsanlegg, veier, stier etc.** – Enheten har i flere år fått ansvar for idrettsanlegg, veier, stier mv noe som krever mer penger til drift.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Ingeniørvesenet	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016, eks. selvkost	10 449	10 449	10 449	10 449
Lønnsendring	123	123	123	123
Generell prisvekst	176	176	176	176
Økte inntekter (gebyrer, brukerbetalinger etc.)	-20	-20	-20	-20
Drift FDV programvare	150	150	100	100
Overføring til andre enheter (teknisk endring)	-1 351	-1 351	-1 351	-1 351
Engangsmidler vedlikehold 2017 (inntekt)	-500			
Engangsmidler vedlikehold 2017 (utgift)	500			
Ingeniørvesenet - ny nettoramme, eks selvkost	9 527	9 527	9 477	9 477

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon.

Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet. Unntaket er Solta båthavn, som ikke er foreslått prisjustert. Hvis prisene i Solta hadde vært oppjustert ville inntektsveksten vært 50 000 kroner høyere, altså 70 000 kroner.

Drift FDV programvare grønt, idrett og vei

Ingeniørvesenet vil innføre et FDV-system for grønt, idrett og vei (FDV: forvaltning, drift og vedlikehold). Systemet vil gi bedre oversikt over status og behov, og tilsvarer systemet som er innført for kommunens eiendommer. Det foreslås 150 000 kroner til drift av systemet i en oppstartsfase, og deretter 100 000 kroner per år.

Fjerning av interne overføringer

Dette er en teknisk endring for å unngå interne overføringer som «blåser opp» budsjettene. Andre enheters budsjetter er økt med samme beløp.

Engangsmidler vedlikehold og rehabilitering

Regjeringen har foreslått et tilskudd i 2017 på 650 millioner kroner til vedlikehold og rehabilitering i kommuner på Sørlandet og Vestlandet. Dette er en kommunal tiltakspakke som skal bidra til arbeid, aktivitet og omstilling i disse landsdelene. Av dette er 400 mill. kroner fordelt, hvor Søgne andel er ca. 2 mill. kroner. 250 mill. kroner vil bli fordelt på nyåret, og det budsjetteres med samlet tilskudd for Søgne kommune på ca. 3,3 mill. kroner.

Midlene skal gå til vedlikehold og rehabilitering av veier, bygg og anlegg i 2017. Rådmannen foreslår en fordeling hvor 0,5 mill. kroner brukes på Ingeniørvesenets områder, mens 2,8 mill. kroner disponeres av Eiendomsenheten.

8.19 Ingeniørvesenet - selvkost

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Ingeniørvesenet	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016, selvkostområdene	-5 035	-5 035	-5 035	-5 035
Korrigerings selvkost	-699	-699	-699	-699
Ingeniørvesenet - ny nettoramme, selvkostområdene	-5 734	-5 734	-5 734	-5 734

Utgifter til vann, avløp, slam og feiing gebyrfinansieres og skal over tid gå i null. Forslag til gebyrsatser fremmes i egen sak.

En del av selvkostregnskapet er såkalt kalkulatoriske renter og avskrivninger. Dette er en ren beregningsteknisk størrelse som føres som en utgift på selvkostområdene og en inntekt på rammeområdene. Dette budsjetteres ikke, blant annet for å unngå problemer i kostra-rapporteringen, noe som er i tråd med praksis i nabokommunene. Hvis dette hadde blitt budsjettet hadde rammen for selvkost blitt null, mens Ingeniørvesenets øvrige drift budsjettmessig hadde fått en merinntekt på 5,7 mill. kroner.

8.20 Arealenheten

De største utfordringene og mulighetene i årene som kommer:

Planprosjekter

- Revidering av kommuneplan; samfunns- og arealplan
- E39-utbygging, med tilhørende plan-, infrastruktur- og utbyggingsmessige konsekvenser for Søgne kommune.
- Kjellandsheiautbyggingen, med kommunal deltagelse på alle nivåer i prosjekterings- og utbyggingsfasen.
- Flere store pågående reguleringsprosesser på Tangvall.

Bemanningssituasjonen

Beholde og rekruttere kompetente medarbeidere.

Byggesak

Ha en bemanning som er godt tilpasset arbeidsoppgavene og arbeidsmengde innenfor et felt med store årlige variasjoner.

Plan- og bygningsloven, byggesaksforskriften og teknisk forskrift er i stadig endring med formål at det skal bli enklere å gjøre tiltak på egen eiendom. Erfaringer fra tidligere endringer viser at dette fører til noe mer arbeid og mindre inntekter på byggesak.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Arealenheten	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	7 334	7 334	7 334	7 334
Lønnsendring	149	149	149	149
Generell prisvekst/tekniske endringer	45	45	45	45
Forsøksprosjekt, avl av sau	-30	-30	-30	-30
Økte inntekter ihht. forrige økonomiplan (aktivitetsvekst)	-500	-1 000	-1 500	-1 500
Arealenheten - ny nettoramme	6 998	6 498	5 998	5 998

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Forsøksprosjekt, avl av sau

Tiltaket ble vedtatt som en engangsbevilgning i 2016, og er foreslått tatt ut fra og med 2017.

Økte inntekter

I budsjettet for 2016 ble gebyrsatsene under Arealenheten økt utover ordinære prisvekst. Fordi inntektene i 2015 var vesentlig lavere enn budsjettet ble ikke inntektene til enheten økt like mye som økningen av satser skulle tilsi. En la i stedet til grunn at aktiviteten skulle ta seg opp over tid, slik at inntektsøkningen ble fordelt utover økonomiplanperioden. I tråd med vedtak i forrige økonomiplan økes dermed budsjetterte inntekter med 0,5 mill. kroner. Hvis det viser seg at aktivitetsøkningen kommer senere enn forventet vil en også se på utgiftssiden for å oppnå budsjettbalanse.

8.21 Kristiansandsregionen brann og redning

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Kristiansandsregionen brann og redning	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	7 521	7 521	7 521	7 521
Økte utgifter brannvesen	160	160	160	160
KBR lks - ny nettoramme	7 681	7 681	7 681	7 681

Det foreslås å øke rammen med 160 000 kroner basert på innspill fra selskapet. Økningen er noe lavere enn ordinære lønns- og prisvekst. Feiegebyrene fastsettes i henhold til selvkostprinsippet.

8.22 Eiendomsenheten

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Ivareta kommunen og styre prosessen av planlagte kommunale byggeprosjekter.
- Større andel av utleieboliger leies ut til bostedsløse. En del av disse leietakerne har en veldig hard bruk av boligene, og dette medfører at enheten må bruke mye ressurser på renhold, vedlikehold og oppgraderinger.
- Utfordring med å finne egnede tomter/ boliger til bostedsløse.
- Det er stadig mer behov for lagringsplass for oppbevaring og ladning av hjelpemidler (rullestoler, biler etc). I tillegg til at mye av dette utstyret er veldig plasskrevende kan det være utfordrende å finne egnede plasser til ladestasjoner, problemer i forhold til brannfare etc.
- Dersom oppgradering/ bygging av ny skole på Tangvall skyves ut i tid vil vi måtte påregne å bruke mer ressurser på tiltak for å holde skolen på et akseptabelt nivå.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Eiendomsenheten	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	23 221	23 221	23 221	23 221
Lønnsendring	841	841	841	841
Generell prisvekst og tekniske endringer	43	43	43	43
Økning driftskostnader pga. økt areal (Lunde skole)	60	120	120	120
Ordinære vedlikeholdsmidler		1 000	2 000	2 000
Engangsmidler vedlikehold 2016	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Engangsmidler vedlikehold 2017 (inntekt)	-2 800			
Engangsmidler vedlikehold 2017 (utgift)	2 800			
Eiendomsenheten - ny nettoramme	23 165	24 225	25 225	25 225

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Midler for å dekke lønnsoppgjøret i 2017 ligger på en sentral post på øvrige ansvar sentraladministrasjon. Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Økte driftsutgifter som følge av økt areal (Lunde skole)

Når nye arealer tas i bruk krever det både økning i renhold og driftskostnader. For de nye arealene på Lunde skole er det beregnet økte utgifter på 240 000 kroner (helårseffekt). Bygget er utformet slik at deler av arealene kan holdes stengt til det er behov. Budsjettmessig legges det derfor til grunn at halve arealet åpnes for bruk fra august 2017, og at vedlikeholdsmidlene tilpasses dette.

Ordinære vedlikeholdsmidler

I forrige økonomiplan ble det foreslått å vri vedlikeholdsmidler fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet. Bakgrunnen er at investeringsmidler brukes til oppgraderinger, mens driftsmidler brukes til vedlikehold og rehabilitering. Etter hvert som standarden på kommunens bygg blir bedre vil en større del av utgiftene være driftsutgifter. Ut fra en samlet vurdering foreslås imidlertid dette utsatt i ett år, slik at driftsmidlene fra 2018 økes mot en tilsvarende reduksjon av investeringsmidlene.

Ekstraordinære midler til vedlikehold og rehabilitering

I opprinnelig budsjett for 2016 lå det inne 1 mill. kroner i ekstraordinære vedlikeholdsmidler. Disse var ettårige og tas ut fra 2017.

Regjeringen har imidlertid foreslått en ny tilskuddsordning i 2017 på 650 millioner kroner til vedlikehold og rehabilitering i kommuner på Sørlandet og Vestlandet. Dette er en kommunal tiltakspakke som skal bidra til arbeid, aktivitet og omstilling i disse landsdelene. Av dette er 400 mill. kroner fordelt, hvor Søgne andel er ca. 2 mill. kroner. 250 mill. kroner vil bli fordelt på nyåret, og det budsjetteres med samlet tilskudd for Søgne kommune på ca. 3,3 mill. kroner.

Midlene skal gå til vedlikehold og rehabilitering av veier, bygg og anlegg i 2017. Rådmannen foreslår en fordeling hvor 2,8 mill. kroner disponeres av Eiendomsenheten og 0,5 mill. kroner brukes på Ingeniørvesenets områder. Det legges til grunn at ca. 0,7 mill. kroner brukes til maling av Søgne hovedkirke, mens øvrige midler brukes til ekstraordinært vedlikehold av kommunens eiendommer.

8.23 Felles teknisk

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Felles teknisk	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	200	200	200	200
Ingen endringer				
Felles teknisk - ny nettoramme	200	200	200	200

Rammen fra 2016 foreslås videreført uendret. Midlene muliggjør mindre prosjekter på tvers av enhetene.

8.24 Fellesutgifter og sentraladministrasjon

De største utfordringene/mulighetene i årene som kommer:

- Å ha riktig kompetanse for å bistå enheter og politikere med et godt beslutningsgrunnlag.
- Å få til en god rolleforståelse mellom administrasjon og politikere.

Rådmannen fremmer følgende budsjettforslag:

Øvrige ansvar sentraladministrasjonen	2017	2018	2019	2020
Netto ramme opprinnelig budsjett 2016	32 052	32 052	32 052	32 052
Lønnsendring	-712	-712	-712	-712
Fjerning av interne overføringer (teknisk endring)	2 472	2 472	2 472	2 472
Generell prisvekst (driftsutgifter og -inntekter)	320	320	320	320
Arbeid med kommunereformen	-200	-200	-200	-200
trossamfunn	127	127	127	127
Tilskudd til næringsforeningen	-50	-50	-100	-100
Tilskudd frivilligsentral (innlemmet i frie inntekter)	365	365	365	365
Tilskudd Røde Kors beredskap	30	30	30	30
Øvrige ansvar sentraladministrasjonen - ny nettoramme	34 404	34 404	34 354	34 354

Pris- og lønnsvekst

Det er lagt inn økte lønnsmidler i tråd med lønnsoppgjøret i 2016. Andre driftsutgifter og -inntekter er justert med 2,5 prosent, i tråd med forventet prisvekst i statsbudsjettet.

Det er avsatt midler på en sentral pott for å dekke neste års lønnsoppgjør. Denne er redusert med 0,9 mill. kroner til 8,2 mill. kroner. Avsetningen er i tråd med forutsetningene i statsbudsjettet.

Fjerning av interne overføringer

Dette er en teknisk endring som verken påvirker reell fordeling mellom enhetene eller enhetenes budsjetter samlet sett.

Arbeid med kommunereformen

Det ble vedtatt en bevilgning på 200 000 kroner til arbeid med kommunereformen i 2016. Beløpet foreslås tatt ut fra 2017.

Økt tilskudd til Søgne fellesråd og andre trossamfunn

Tilskuddet til Søgne fellesråd (menigheten) foreslås økt med 97 000 kroner for å dekke ordinær lønnsvekst. Denne økningen medfører at tilskuddet til andre trossamfunn økes med 30 000 kroner.

Tilskudd til næringsforeningen

I forrige økonomiplan er dette tilskuddet fjernet fra 2017. Det foreslås nå å halvere tilskuddet til 50 000 kroner i 2017 og 2018, og å fjerne det fra 2019.

Tilskudd frivilligsentral (innlemmet i frie inntekter)

I forbindelse med behandlingen av Meld. St. 14 (2014–2015) Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner har Stortinget sluttet seg til at ansvaret for tilskuddet til frivilligsentraler bør overføres til kommunene. Som følge av dette foreslås det for budsjettåret 2017 å overføre 131 mill. kroner fra øremerket statstilskudd til kommunenes frie inntekter. I tillegg foreslår Regjeringen at bevilgningen økes med 20 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 47 000 kroner per sentral og er den største økningen av tilskuddet noensinne.

Som en følge av dette er Søgne kommunes frie inntekter økt med 365 000 kroner, og et tilsvarende beløp foreslås avsatt til frivilligsentralen. Samlede kommunale tilskudd vil da bli 565 000 kroner.

Tilskudd Røde Kors, beredskap

Formannskapet vedtok i sak 92/16 at: «Rådmannen foreslår et tilskudd til Røde Kors i budsjettet for 2017 basert på søknad. Beløp fastsettes i forbindelse med økonomiplanen». På bakgrunn av søknad fra Røde Kors og saksframlegget (92/16) foreslår rådmannen å støtte Røde Kors med 30 000 kroner knyttet til beredskapsarbeidet.

Formannskapet vedtok også at «Det vurderes i forbindelse med behandlingen av 2017-budsjettet om det er hensiktsmessig å avsette en egen pott til søknader om støtte som faller utenfor målgruppen for kulturmidler». Rådmannen foreslår at dagens praksis videreføres, og at det ikke avsettes noen pott. Det vil si at tilskudd til lag, foreninger o.l. i all hovedsak gis innenfor rammen av kulturmidlene. Dette sikrer en ryddig og enhetlig behandling.

9 Investeringsbudsjettet

9.1 Investeringsplan 2017 – 2020

UTGIFTER TIL INVESTERINGER	2017	2018	2019	2020	SUM	Kostnadsramme enkeltprosjekter
Investeringer kommunale bygg/eiendom						
Lunde skole (inkl. inventar)	13 000				13 000	90 000
Tangvall skole	1 000	1 500	67 000	130 000	199 500	200 000
Rehabilitering kommunale bygg	5 000	4 000	3 000	3 000	15 000	
30 nye omsorgsboliger	2 000	20 000	60 000	30 000	112 000	112 500
Nyfamvelings barnehage	5 000	1 000	30 000		36 000	36 000
Planlegging videre helse- og omsorgsutbygging				10 000	10 000	
Investering ulike boligformål (bl.a. nødboliger/flyktninger)	9 000	5 000	5 000	5 000	24 000	
7 nye omsorgsboliger funksjonsh. fra 2017	10 000	9 000			19 000	22 000
7 avlastningsrom Lundeveien funksj.h. barn	-	500	17 500		18 000	18 000
Ombygging til dagsenter Linnegrøvan (inkl. utomhus og inventar)	9 000				9 000	
Sum investeringer kommunale bygg	54 000	41 000	182 500	178 000	455 500	
Investeringer veier						
Opprustning av kommunal veier (inkl. trafiksikkerhet)	800	800	800	800	3 200	
ATP-tiltak	470	470	470	470	1 880	
Veglys	500	300	300	300	1 400	
Sum investeringer veier	1 770	1 570	1 570	1 570	6 480	
IT-investeringer						
IT-skolene i IT-plan	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000	
Øvrig IT	2 100	2 100	2 100	2 100	8 400	
Sum IT-investeringer	3 100	3 100	3 100	3 100	12 400	
Andre investeringer						
Utvikling av felt C1 – Åros	8 000				8 000	
Flytting av Søgne Bygdemuseum	2 500				2 500	
Bygging av parkeringsplass, museumstomt Lunde	500				500	
Flyfotografering/laserscanning	250			250	500	
Ladepunkter for el-bil ved kommunale bygg	250				250	
Idrettsplanen/kulturtiltak	750	750	750	750	3 000	
Uteområder skole	5 300	1 750	-	-	7 050	
Uteområder barnehage	1 450	1 000			2 450	
Egenandel, friluftstiltak	200	200	200	200	800	
Diverse investeringer ingeniørvesenet	700	700	700	700	2 800	
Arbeidsbåt skjærgårdstjenesten, egenandel			2 000	-	2 000	
Egenkapitalinnskudd i KLP	2 500	2 500	1 500	1 500	8 000	
Kjøp av biler	2 500	1 500	1 500	1 500	7 000	
Velferdsteknologi	2 000	500	500	500	3 500	
Søgne menighet, brannsikringstiltak	150				150	
Sum andre investeringer	27 050	8 900	7 150	5 400	48 500	
VAR - investeringer						
Hovedplan vannforsyning	4 000	18 900	2 670	3 100	28 670	
Hovedplan avløp	8 710	11 400	34 500	35 000	89 610	
Sum VAR - investeringer	12 710	30 300	37 170	38 100	118 280	
Brutto investeringer alle områder	98 630	84 870	231 490	226 170	641 160	

9.2 Kommentarer til investeringsbudsjettet

Rådmannen foreslår samlede investeringer i perioden 2017-2020 på 641 mill. kroner. Foreslåtte investeringer utenom selvkostområdene på vann og avløp er på 523 mill. kroner i perioden.

I forhold til forrige økonomiplan er samlede investeringer i fireårsperioden økt med 48 mill. kroner. Det er investeringer innen vann og avløp som står for økningen, slik at rådmannens forslag til investeringer utenom selvkostområdene i 2017-2020 er på samme nivå som kommunestyrets vedtak for 2016-2019.

Kommunale bygg utgjør drøyt 70 prosent av foreslåtte investeringer. I hovedsak gjelder dette videreføring av prosjekter som ligger i økonomiplanen for 2016-2019. I tillegg er det lagt inn midler til ombygging til dagsenter på Linnegrøvan og ny kommunal barnehage. Investeringsbeløpene er inklusiv merverdiavgift, som kompenseres for de fleste investeringsprosjektene. I tillegg er det omfattende tilskuddsordninger gjennom Husbanken innenfor pleie- og omsorgssektoren, som blant annet kan finansiere opp til 45 prosent av utbyggingskostnaden knyttet til omsorgsboliger.

Investeringer i veier og IT er i stor grad en videreføring av gjeldende økonomiplan, mens det er noen nye prosjekter under «Andre investeringer».

Investeringer i kommunale bygg

Oppvekst

Da fylkestinget behandlet Skolebruksplan for Vest-Agderskolen i desember 2015 ble det vedtatt at det skal etableres en ny kombinert skole på Tangvall i Søgne. Kommunens andel av disse investeringene, med bygging av ny ungdomsskole og idrettsanlegg, er den største investeringen i kommende økonomiplanperiode. Det er hittil budsjettet med en ramme på 200 mill. kroner, som opprinnelig ble lagt inn i økonomiplanen for 2014-2017. Det kan se ut til at utgiftene vil bli høyere enn dette, men rådmannen legger opp til å fastholde kostnadsrammen på 200 mill. kroner fram til prosjektet er bedre kartlagt og kostnadsberegnet. Framdriften er også usikker, men det er budsjettmessig forutsatt at prosjektet ferdigstilles i 2020, ett år senere enn i økonomiplanen for 2016-2019.

Arbeidet med Lunde skole/flerbrukshall skal ferdigstilles i 2017. Kostnadsrammen på 90 mill. kroner er uendret, og det forutsettes nå at denne rammen også vil dekke kjøp av inventar. I andre tertialrapport ble det anslått at en ville bruke 52 mill. kroner i 2016, og det vil da gjenstå 13 mill. kroner av investeringsrammen som foreslås bevilget i 2017.

I barnehagebehovsplanen 2016-2024, som ble vedtatt av Kommunestyret i september 2016, står det at: «Rådmannen anbefaler av den grunn at det etableres en stor kommunal barnehage i området Kjellandsheia». Dette følges opp i investeringsbudsjettet, med forberedelser i 2017 og -18, og bygging i 2019. Framdriften må vurderes i forhold til etterspørsel.

Helse og omsorg

Antall innbyggere over 80 år vil øke med 15 prosent i økonomiplanperioden (2017-20), og vil nesten være doblet innen 2030. Dette vil kreve økt kapasitet og store investeringer. Før en starter nye store utbygginger bør det gjøres en fornyet vurdering av framtidig struktur for og lokalisering av kommunenes pleie- og omsorgstjenester, blant annet med bakgrunn i at det nå er klart at kommunen ikke vil disponere arealene øst for Søgne omsorgssenter. Det er viktig at bygningsmassen både legger til rette for god tjenestekvalitet og effektiv drift. Budsjettmessig er vedtatt utbygging av nye omsorgsboliger lagt inn med samme beløp som tidligere vedtatt, men skjøvet noe ut i tid. Samtidig som en bør sette av noe tid til å vurdere framtidig struktur før byggingen starter opp er det viktig å holde god framdrift. Dette også fordi at tilskuddordningene legges om, slik at Husbanken fra 2021 kun vil gi tilskudd for nye plasser, og ikke flytting eller oppgradering av eksisterende plasser. I tillegg til tidligere bevilgninger er det foreslått en bevilgning på 10 mill. kroner i 2020. Dette markerer at det vil komme store utbygginger også etter økonomiplanperioden, og at det må settes av ressurser til planlegging av disse.

Det vil bli økt behov for kommunale boliger som kan dekke ulike typer behov i årene fremover. Det legges derfor til grunn at det må kjøpes/bygges nye boliger selv om bygging av nye omsorgsboliger gjør at en del plasser i Lundeveien 36 frigjøres. Det foreslås også at kommunen kjøper/bygger nye

boliger for i mindre grad å være avhengig av å leie privat. Dette foreslås også ut fra en økonomisk vurdering, fordi kommunen ved bygging av nye boliger har mulighet til å få momskompensasjon og tilskudd fra Husbanken. I forslag til økonomiplan ligger følgende inne:

- Nye omsorgsboliger til funksjonshemmede fra 2017. Det legges opp til 7 boliger, noe som begrunnes med et økt antall brukere.
- Avlastningsrom i Lundeveien for funksjonshemmede barn.
- Nye boliger, delvis som følge av økte behov og delvis for å erstatte boliger kommunen i dag leier. Forslaget gjelder ulike boligformål, bl.a. flyktningeboliger og nødboliger. Foreslått bevilgning på 9 mill. kroner er den delen av 2016-bevilgningen på 20 mill. kroner som en forventer at ikke vil bli brukt i inneværende år.

Kommunen kjøpte i 2015 bygget i Linnegrøvan hvor Open Mind er etablert. Det planlegges å starte opp dagsenter i samme bygg fra 2018. Det foreslås bevilget 9 mill. kroner til ombygging til dagsenter. Dette er forutsatt også å dekke inventar.

Andre investeringer i kommunale bygg

Rådmannen foreslår å videreføre gjeldende bevilgning på 5 mill. kroner til rehabilitering og oppgradering av kommunale bygg. For at slike utgifter skal kunne føres som investeringer er det krav til at tiltaket fører bygningen til en høyere standard eller til en annen funksjonalitet eller endret bruksområde. Vedlikehold skal føres i driftsregnskapet. Etter hvert som oppfølgingen av de kommunale byggene har blitt mer systematisk, blant annet med det såkalte FDV-systemet, forventes det på sikt at det vil bli en vridning mot mer tradisjonelt vedlikehold. Rådmannen foreslår fra 2018 en vridning fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet.

Investering i veier

Det foreslås å bevilge 1,77 mill. kroner til kommunale veier i 2017, og at en deretter avsetter 1,57 mill. kroner årlig i resten av økonomiplanen. Det foreslås 800 000 kroner årlig til opprustning av kommunale veger, en videreføring av gjeldende økonomiplan. For ATP-prosjektet foreslås det årlige bevilgninger på 470 000 kroner som kommunens andel i "myk pakke". Det foreslås en bevilgning på 500 000 kroner til veilys i 2017, og deretter 300 000 kroner per år.

IT-investeringer

Rådmannen foreslår en investering på 1 mill. kroner årlig i planperioden for IT-utstyr til skolene. For kommunens øvrige IT-investeringer foreslås 2,1 mill. kroner per år. Dette beløpet skal dekke en rekke mindre prosjekter, herunder oppgradering av fagsystemer.

Andre investeringer

Det foreslås avsatt 8 mill. kroner til utvikling av felt C1 på Åros i 2017. Det legges til grunn salgsinntekter på samme nivå i 2017, slik at investeringen i 2017 er selvfinansiert. I tillegg er det forutsatt salgsinntekter på 8 mill. kroner i 2018 og 3 mill. kroner i 2019. Det vises her til eget saksframlegg.

Kommunestyret har vedtatt flytting av Søgne Bygdemuseum og avsatt midler i 2016. Det forventes nå at flyttingen vil skje i 2017, slik at budsjettmidlene også flyttes til 2017. Det foreslås i tillegg avsatt 0,5 mill. kroner til bygging av parkeringsplass på museumstomten.

Det foreslås 250 000 kroner til flyfotografering og laserscanning i 2017 og 2020. Dette gjøres ca. hvert tredje år. Beløpet er tidligere budsjettet i driftsbudsjettet, men etter en fornyet vurdering anses dette nå som investering.

Det foreslås 250 000 kroner for ladepunkter til el-biler.

Kommunestyret gjorde 17. desember 2015 vedtak om rullering av idrettens handlingsprogram 2016-2019. Forslaget om 750 000 kroner per år er i tråd med dette vedtaket.

For uteområder på skolene ble det i kommunestyrets vedtak om økonomiplan 2016-2019 bevilget 1,81 mill. kroner i 2017. Dette er lagt inn i rådmannens forslag. I tillegg foreslås det å gjenbevilge den delen av tidligere bevilgninger som ikke er disponert (det er bevilget 4,5 mill. kroner i perioden 2014-2016,

hvorav ca. 3,5 mill. kroner ikke er disponert). Samlet sett foreslår dermed rådmannen en ramme på 5,3 mill. kroner i 2017. I 2018 foreslås 1,75 mill. kroner i tråd med økonomiplanvedtaket i desember 2015.

Også når det gjelder uteområder ved barnehagene er det bevilget midler som foreløpig ikke er disponert. Disse midlene, 1,45 mill. kroner, foreslås gjenbevilget i 2017. I tillegg foreslås det bevilget 1 mill. kroner i 2018. Midlene er tenkt brukt både til utbedring av eksisterende uteområder og til utvidelse av uteområdene.

Flere poster under Ingeniørvesenet foreslås videreført i tråd med økonomiplanen 2016-2019. Dette gjelder egenandel til friluftstiltak, diverse investeringer i Ingeniørvesenet og egenandel til ny arbeidsbåt i skjærgårdstjenesten.

I henhold til vedtak i kommunestyret 28. januar 2016 kjøper kommunen som hovedregel sine biler. Hjemmetjenesten skal i 2017 bytte ut 9 biler. I tillegg skal NAV bytte ut en bil. Dette anslås til 2,5 mill. kroner. Kommunestyret vedtok også at kommunale biler erstattes av lavutslippsbiler (elbiler/hydrogenbiler) når de blir konkurransedyktige på praktisk anvendelse. Hittil har kommunen kjøpt tre elbiler, hvorav to prøves ut i hjemmetjenesten.

Innenfor hjemmetjenesten foreslås det å bevilge til sammen 3,5 mill. kroner i økonomiplanperioden til nye teknologiske løsninger, med det største beløpet i 2017.

Søgne menighet har bedt om til sammen 450 000 kroner i investeringsmidler, hvorav 150 000 kroner til brannsikringstiltak og 300 000 kroner til ny minigraver til kirkegårdsarbeidet. Rådmannen foreslår å bevilge midler til brannsikringsarbeid. Siden det er usikkert når eksisterende minigraver må erstattes foreslår ikke rådmannen å legge inn investeringsmidler til denne. En er imidlertid innforstått med at kommunen må bidra med finansiering den dagen nåværende maskin må erstattes.

Investeringer i vannforsyning og avløpsanlegg (VAR)

Investeringer på VAR-området er i tråd med gjeldende hovedplaner, som ble vedtatt av Kommunestyret 27. oktober 2016. Investeringene på VAR-området er vesentlig økt fra tidligere økonomiplaner. Dette har særlig sammenheng med nytt reservevannverk og nytt renseanlegg.

9.3 Forslag til investeringer med finansiering

Tabellen nedenfor viser forslag til investeringer med forutsatt finansiering i perioden:

BUDSJETTSKJEMA 2A					
	2017	2018	2019	2020	SUM
Investeringer ekskl. VA	85 920	54 570	194 320	188 070	522 880
VAR investeringer	12 710	30 300	37 170	38 100	118 280
Utlån, formidlingslån	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Avdrag formidlingslån	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Avsetning ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Investeringer inkl. VAR og formidlingslån	111 130	97 370	243 990	238 670	691 160
Finansiering:					
Fremmedkapital					
Bruk av lån, ekskl. VA og formidl.lån	20 220	16 270	147 320	101 370	285 180
Bruk av lån, VA	12 710	30 300	37 170	38 100	118 280
Bruk av lån, formidlingslån	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Tilskudd og ref.	3 000	8 000	8 000	48 000	67 000
Bruk av ubrukte lånemidler	0	0	0	0	0
Momskompensasjon	12 000	9 000	27 000	34 000	82 000
Mottatte avdrag på formidlingslån	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Sum fremmedkapital	60 430	76 070	231 990	233 970	602 460
Egenkapital					
Overført fra drift	10 700	11 300	7 000	2 700	31 700
Bruk av avsetninger	30 000	-	-	-	30 000
Salgsinntekter (ordinære salg av eiendom)	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Salgsinntekter (Åros felt C1)	8 000	8 000	3 000		19 000
Sum egenkapital	50 700	21 300	12 000	4 700	88 700
Sum finansiering	111 130	97 370	243 990	238 670	691 160
Fremmedkapitalfinansiering	54 %	78 %	95 %	98 %	85 %
Egenkapitalfinansiering	46 %	22 %	5 %	2 %	15 %

Det er i perioden forutsatt investert for 641 mill. kroner, inkludert vann og avløp. Av dette er 403 mill. kroner forutsatt finansiert av nye lån. Det er foreslått å betale avdrag på til sammen 124 mill. kroner gjennom fireårsperioden, slik at lånegjelden knyttet til kommunens investeringer vil øke med om lag 279 mill. kroner gjennom perioden. Når det gjelder annen finansiering legges det til grunn 31,7 mill. kroner i overføringer fra drift, 82 mill. kroner i momskompensasjon og 67 mill. kroner i andre tilskudd og refusjoner. Andre tilskudd og refusjoner er i all hovedsak tilskudd fra Husbanken til bygging av omsorgsboliger, og i tillegg Husbank-tilskudd til bygging/kjøp av boliger. Budsjettet forutsetter at dagens tilskuddssatser videreføres og at Husbankens rammer er tilstrekkelige til å gi fullt tilskudd. Videre er det forutsatt salg av eiendom på til sammen 27 mill. kroner, hvorav 19 mill. kroner er knyttet til felt C1 på Åros.

Kommunen har bygget opp et betydelig disposisjonsfond etter flere år med gode driftsresultater. En forventer at fondet vil øke ytterligere som følge av et positivt driftsresultat for 2016. Det vurderes nå som forsvarlig å disponere deler av fondet til å finansiere kommunens investeringer. På den bakgrunn foreslås det å bruke 30 mill. kroner i 2017. Dette vil gi en tilsvarende reduksjon av lånebehovet.

Det er i perioden forutsatt investert 118 mill. kroner i vann og avløp. Renter og avdrag knyttet til finansieringen av disse investeringene dekkes gjennom de kommunale gebyrene.

Det foreslås å låne 10 mill. kroner årlig gjennom perioden fra Husbanken for å finansiere formidlingslån fra kommunen. Kommunens avdrag på formidlingslån og innbetaling av avdrag fra låntakerne føres i investeringsregnskapet. Over tid skal dette være et "nullsumspill", men det kan være en differanse mellom utbetaling og innbetaling det enkelte år. Dette avsettes til eller finansieres med fond.

Det er i perioden forutsatt 85 prosent fremmedkapitalfinansiering og 15 prosent egenkapitalfinansiering. Bruk av lån er den klart største finansieringskilden.

Lånegjeld

Det er i planperioden forutsatt opptatt følgende lån:

LÅN	Økonomiplan				Sum
I 1000 kroner:	2017	2018	2019	2020	perioden
* Vann og avløp (VA)	12 710	30 300	37 170	38 100	118 280
* Øvrige investeringer	20 220	16 270	147 320	101 370	285 180
SUM INVESTERINGSLÅN	32 930	46 570	184 490	139 470	403 460
* Startlån	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
SUM LÅN	42 930	56 570	194 490	149 470	443 460

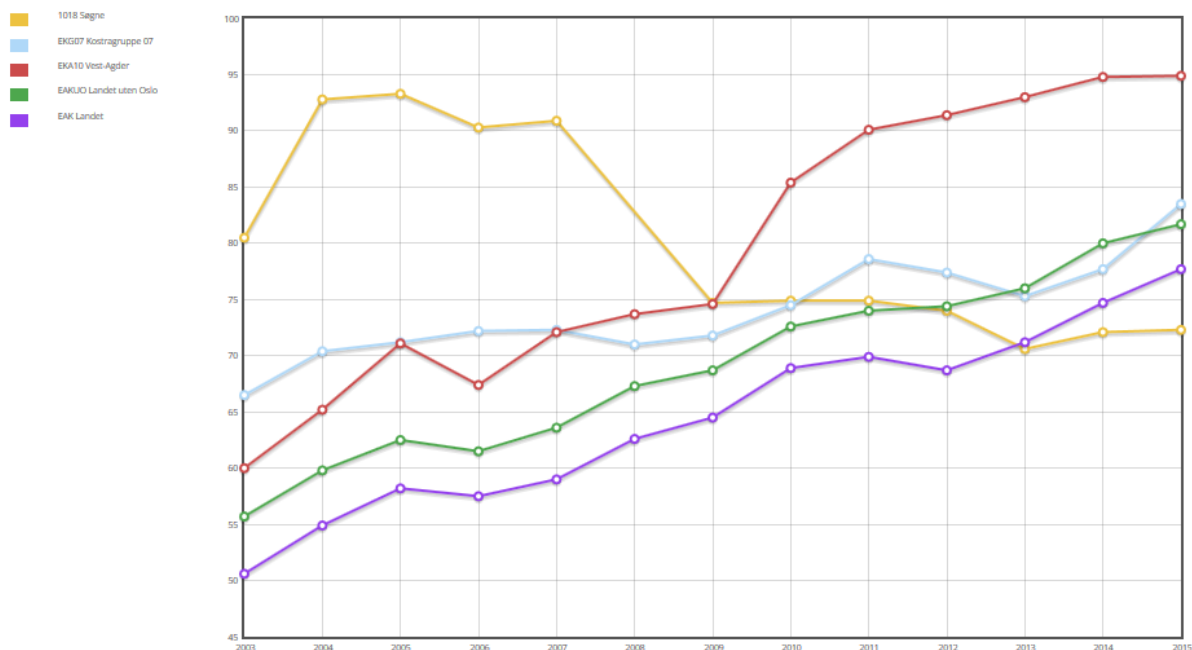
Totalt foreslås tatt opp 443 mill. kroner i lån i perioden. Av lånene er 118 mill. kroner knyttet til vann- og avløpsinvesteringer. Kapitalutgifter til disse lånene dekkes av kommunale gebyrer. Videre er 40 mill. kroner opptak av formidlingslån i Husbanken. Innbetaling av renter og avdrag på disse lånene dekkes av innbetaling av renter og avdrag fra låntakerne. 285 mill. kroner er til øvrige investeringer, hvor kapitalutgiftene belaster kommunens drift.

Kommunens lånegjeld, ekskl. startlån og pensjonsforpliktelser, forventes å utvikle seg som følger i perioden:

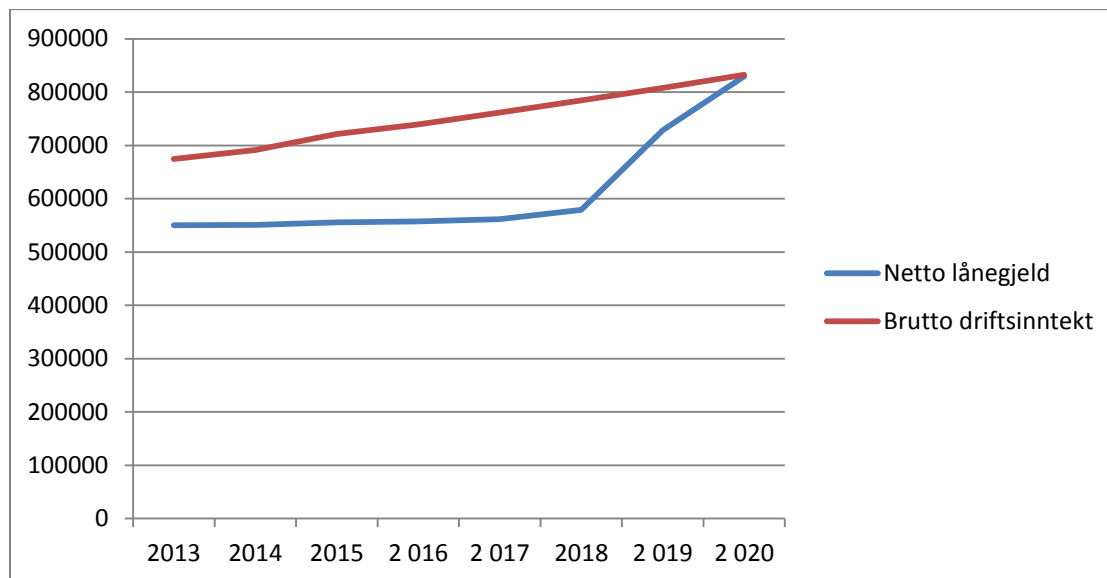
	Regnskap	Anslag	Økonomiplan			
I 1000 kroner:	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brutto lånegjeld	550 616	555 616	557 616	561 546	578 116	731 606
Låneopptak	25 000	28 000	32 930	46 570	184 490	139 470
Budsjetterte avdrag	-30 000	-26 000	-29 000	-30 000	-31 000	-34 000
Netto lånegjeld ex startlån	555 616	557 616	561 546	578 116	731 606	837 076

Figuren nedenfor viser den historiske gjeldsutviklingen, hvor Søgne kommune har hatt en stabil gjeldsbelastning de siste årene, og lå under gjennomsnittet i 2015:

Tidsserie

Med de forutsetninger som er lagt til grunn vil netto lånegjeld øke fra ca. 558 mill. kroner ved inngangen til 2017 til 837 mill. kroner ved utgangen av 2020. Siden det foreslås å finansiere en del av neste års investeringer fra disposisjonsfondet og de største investeringene ligger mot slutten av økonomiplanperioden kommer økningen i gjeldsnivå først og fremst i 2019 og 2020. Økningen er på 50 prosent, og vil gjøre at kommunens lånegjeld, ekskl. startlån, blir på nivå med ett års brutto driftsinntekter (forutsatt årlig inntektsvekst på 3 prosent fra 2015):

10 Fokusområde brukere - tjenester

For at kommunen skal kunne nå det overordnede målet om kvalitet i det kommunale tjenestetilbudet og fornøye brukere er det viktig at vi lykkes med god tjenestekvalitet, god service og informasjon og brukermedvirkning. Indikatorer på disse kritiske suksessfaktorene måles ved hjelp av brukerundersøkelser i regi av bedrekommune.no og elev- og foreldreundersøkelsen i grunnskolen. Resultatene fra sistnevnte undersøkelse er ikke med i dette kapitlet, men omtales under de enkelte skolene i kapittel 13.

I henhold til Søgne kommune sitt styringssystem skal det gjennomføres brukerundersøkelser annet hvert år, neste gang i 2018. Våren 2016 ble det gjennomført brukerundersøkelser på disse tjenesteområdene:

- Barnehage
- Byggesak
- Ergo-/fysioterapi
- Grunnskole (elev- og foreldreundersøkelsen)
- SFO
- Sosiale tjenester
- Utviklingshemmede
- Vann- og avløp
- Bibliotek
- Kulturskolen
- Hjemmetjenester
- Institusjonstjenester
- Psykisk helse
- Skolehelsetjenesten
- PPT
- Flyktningetjenesten
- Voksenopplæring

God tjenestekvalitet

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet	Brukerundersøkelse	4,5	4,9	4,8	4,9
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	Brukerundersøkelse	4,5	4,6	5,0	4,5

Søgne kommune er en tjenesteytende organisasjon hvor tjenesten produseres i møtet mellom leverandøren av tjenesten og mottageren. Enten det dreier seg om eldreomsorg, grunnskoleundervisning, helse, psykiatri eller byggesaksbehandling er målet å produsere tjenester med god kvalitet som igjen gir fornøyde brukere.

Opplevd kvalitet, eller brukertilfredshet, er brukernes egne subjektive tilbakemeldinger om hvor

fornøyd de er med det tjenestetilbudet de mottar. Brukertilfredsheten måles gjennom jevnlig brukerundersøkelser som foretas i alle de brukerrettede tjenestene. Hvor tilfredse brukerne er, måles på en skala fra 1 til 6, med et ambisjonsnivå på 4,5.

Brukerundersøkelsene viser at innbyggerne i Søgne synes kommunens tjenester generelt holder god kvalitet. Dette kommer frem ved at skårene på begge måleindikatorene ligger over ambisjonsnivået på 4,5.

Spørsmål om koordinering av tjenestene ligger ikke inne alle undersøkelsene³, og selv om tilfredsheten ligger innenfor ambisjonsnivået på 4,5 er det en nedgang siden forrige undersøkelse.

Det må nevnes at dette er gjennomsnittsskår for de tjenestene som er blitt vurdert. Det sier ingen ting om svingningene mellom de beste og de dårligste resultatene, men resultatene for den enkelte tjenesten omtales i kapittel 14 Innspill fra enhetene.

God service og informasjon

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	4,5	4,5	4,7	4,6
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brukerundersøkelse	4,5	4,8	4,9	4,8

Det kanskje viktigste vi kan gjøre for å oppnå målet om god kvalitet, er å avklare de forventninger som brukeren har i møte med den kommunale tjenesten. Hva som forventes, kontra hva man i realiteten kan forvente, kan i noen tilfeller vise seg å være forskjellig. Det er viktig at brukeren får informasjon om forhold som tjenestens innhold, hvilke rettigheter og plikter som gjelder, hvilke betalingssatser vi bruker og lignende. Slike avklaringer kan gjøres på flere måter, f.eks. ved hjelp av tjenesteavtaler eller mer generelle tjenestebeskrivelser. Vår måte å måle om vi lykkes med dette arbeidet, er å spørre konkret om dette i brukerundersøkelsene.

Resultatene fra brukerundersøkelsene i 2016 indikerte at Søgne kommune har en tilfredsstillende tjenesteservice og informasjonsformidling. Gjennomsnittet for kommunen ligger over ambisjonsnivået på begge måleindikatorene. En ser likevel at resultatene for de enkelte kommunale tjenestene varierer en del, slik at det er rom for forbedring. Dette vil komme frem og bli behandlet under den enkelte tjenestes redegjørelse i kapittel 14 Innspill fra enhetene.

God brukermedvirkning

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse	4,5	4,5	4,8	4,7

³ Spørsmål om koordinering ligger bare inne i undersøkelsene knyttet til Fysioterapi, Nav/sosial, PPT (samarbeidspartnere) og psykisk helse (brukere over 18 år).

For å tilpasse tjenestene til brukerens behov er det viktig at det legges til rette for mest mulig reell brukermedvirkning. Gode metoder for dialog med brukerne vil gi kommunen verdifulle bidrag til videre kvalitetsutvikling av tjenestene. I en rekke tjenester er det også lovbestemt at slik brukermedvirkning skal finne sted. Vår måte å måle om vi lykkes med dette arbeidet, er å spørre konkret om dette i brukerundersøkelsene. I 2016 har kommunen hatt fokus på å gjennomføre BLT-prosesser⁴ på enhetenes tjenester, hvor fokus flyttes fra løsning til behov hos brukeren.

Resultatet fra brukerundersøkelsene i 2016 ligger over ambisjonsnivået, og litt under resultatene fra 2014. En ser likevel at resultatene for de enkelte kommunale tjenestene varierer en del, slik at det er rom for forbedring. Dette vil komme frem og bli behandlet under den enkelte tjenestes redegjørelse i kapittel 14 Innspill fra enhetene.

11 Fokusområde interne tjenester

Interne tjenester er tjenester som leveres internt i kommunen knyttet til økonomi, administrasjon og eiendomsforvaltning. For at kommunen skal kunne levere høy tjenestekvalitet til innbyggerne er det også viktig at de interne tjenestene er gode. For å vurdere dette måles indikatorer for tjenestekvalitet, service, informasjon og samarbeid i en intern brukerundersøkelse som gjennomføres samtidig med de eksterne brukerundersøkelsene. I henhold til kommunens styringssystem skal det gjennomføres brukerundersøkelser på interne tjenester annet hvert år. Undersøkelsen i 2016 var tredje gang kommunen gjennomført interne brukerundersøkelse i regi av KS. første gang var i 2012. Gjennomføringen i 2012 var en pilot og hadde et begrenset antall respondenter på enhetsledernivå. Fra og med 2014 ble undersøkelsen overført til normal drift og utvalget utvidet til også å omfatte alle avdelingsledere.

Følgende tjenesteområder ble undersøkt i 2016:

- HR/Personal og HMS
- Lønn
- Økonomi, regnskap og innkjøp
- IKT
- Arkiv
- Sentralbord/servicetorg
- Renhold
- Vaktmester
- Eiendom
- Politisk sekretariat

God tjenestekvalitet

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016	Landet ⁵ 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,0	5,1	5,1	4,6

⁴ Behov, løsning, test

⁵ 14 kommuner med i snittet

	Tilfredshet med tjenestenes oppgaveløsning	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,0	5,1	5,1	4,6
--	--	---------------------------	-----	-----	-----	-----	-----

For at kommunen skal kunne levere god tjenestekvalitet til innbyggerne er det viktig at også de interne tjenestene har god kvalitet, enten det dreier seg om ansettelsesprosesser, økonomistyring, oppdatering av programvare eller skifting av lyspærer i gymsalen.

Opplevd kvalitet, eller brukertilfredshet, er de interne brukernes egne subjektive tilbakemeldinger om hvor fornøyd de er med det tjenestetilbudet de mottar. Hvor tilfredsstillende de interne tjenestene er, måles på en skala fra 1 til 6, med et ambisjonsnivå på 4,5.

De interne tjenestene skåres høyt på god tjenestekvalitet, og ligger over ambisjonsnivået og landssnittet.

God service og informasjon

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016	Landet 2016
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon /service	Intern brukerundersøkelse	4,5	4,9	5,1	5,1	4,7
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,2	5,2	5,2	4,8

Resultatet viser en positiv utvikling i brukernes tilfredshet med informasjonen og service på de interne tjenestene. De interne tjenestene skåres høyt på god service og informasjon, og ligger over ambisjonsnivået og landssnittet.

Godt samarbeidsklima

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2012	2014	2016	Landet 2016
Godt samarbeidsklima	Tilfredshet med samarbeidet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,0	5,0	4,9	4,6

For en organisasjon som Søgne kommune er det viktig at det er et godt samarbeidsklima mellom de interne tjenestene og organisasjonen forøvrig.

Resultatet av den interne brukerundersøkelsen viser at man ligger over ambisjonsnivået og landssnittet for måleindikatoren tilfredshet med samarbeidet. Med andre ord oppleves det å være et godt samarbeidsklima internt i Søgne kommune.

12 Fokusområde medarbeidere

Søgne kommune står i likhet med resten av kommunesektoren overfor store arbeidsgiverutfordringer fremover. Kommunens evne til utvikling og nyskaping, samt tilgang på og forvaltning av egen arbeidskraft vil være avgjørende for i hvilken grad vi vil lykkes.

Arbeidsgiverpolitikk handler om relasjonen mellom leder/medarbeider, mellom medarbeider og innbygger/bruker, samt arbeidsgiver og arbeidsmarked.

Kommunens mål er å dyktiggjøre lederne, beholde og utvikle medarbeidere, og sørge for å ha god konkurranseevne i arbeidsmarkedet. For at kommunen skal nå disse målene er det viktig at vi lykkes med tydelig ledelse, godt arbeidsmiljø og skape en kultur for læring og fornyelse.

Det ble våren 2015 gjennomført medarbeiderundersøkelse i hele kommunen. Tilsvarende undersøkelse ble gjennomført 2013. Undersøkelsen tok for seg en rekke temaer som til sammen danner grunnlaget for begrepet medarbeidertilfredshet i Søgne kommune.

Det vil bli ny medarbeiderundersøkelse våren 2017 etter et nytt opplegg, 10-faktor-undersøkelse, som anbefales av KS og som flere kommuner nå gjennomfører. 10-faktor bygger på nasjonal og internasjonal forskning om hva som er viktige innsatsfaktorer for å oppnå gode resultater og kvalitet på tjenestene.

Hvor tilfredse medarbeiderne er, måles på en skala fra 1 til 6, med et ambisjonsnivå på 4,5. Skårene i tabellen nedenfor sier ingen ting om svingningene mellom de beste og de dårligste resultatene, men resultatene for den enkelte enhet omtales i kapittel 14 Innspill fra enhetene.

Et svært stort flertall av ansatte er fornøyd med arbeidsforholdene, nærmeste leder og stolt over å være ansatt i Søgne kommune. Arbeidsoppgavene oppleves som meningsfulle, allsidige og utfordrende.

Kompetente medarbeidere

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2011	2013	2015
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,4	4,5	4,6

65 prosent av medarbeiderne i Søgne svarer at de i stor eller svært stor grad lærer noe nytt i jobben, mens ca. 55 prosent svarer at arbeidsgiver i stor eller svært stor grad legger til rette for kompetanseutvikling som er viktig for jobben.

Medarbeiderne er kommunens viktigste ressurs og riktig kompetanse er helt avgjørende for at kommunen skal kunne levere gode tjenester. Det er viktig at kommunen rekrutterer riktig kompetanse samtidig som en har fokus på å beholde viktig og sårbar kompetanse. I tillegg skal kommunen videreutvikle og styrke ansattes kompetanse i tråd med endrede krav og behov.

I henhold til kommuneplanen skal det utarbeides en helhetlig kompetanseplan. En overordnet strategisk kompetanseplan med fokus på å rekruttere, beholde og videreutvikle nødvendig arbeidskraft ble vedtatt i kommunestyret i februar 2015.

Godt arbeidsmiljø

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2011	2012	2013	2014	2015
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		5,1		5,1
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	4,9		4,9		5,0
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	6,4%	6,7%	6,3%	6,2%	6,99%

Et klart flertall av medarbeiderne i Søgne opplever i stor eller svært stor grad at de får utfordringer, at de mestrer jobben, at de har nødvendig kompetanse til å utføre arbeidsoppgavene og at de har anledning til å jobbe selvstendig. Over 70 prosent av medarbeiderne i Søgne er i stor eller svært stor grad stolte av arbeidsplassen sin, og et flertall svarer at det er stor eller svært stor sannsynlighet for at de vil jobbe i kommunen om 3 år.

Søgne kommune hadde i 2015 et sykefravær på 6,99%,. Fraværet er gått noe opp fra 2014 til 2015. Fraværet ligger under landsgjennomsnittet og er lavere enn flere andre kommuner i regionen. AMU har satt et ambisiøst mål om at sykefraværet skulle reduseres til 5,6

Kommunen skal fortsatt ha fokus på følgende:

- 1) Sikre at medarbeidere blir sett og hørt og følges godt opp i det daglige arbeidet.
- 2) Systematisk og god forebygging, tilrettelegging og oppfølging for de medarbeiderne som er, eller står i fare for å bli sykemeldt.

Arbeidsmiljøutvalget følger opp alle kommunale enheters arbeid for å forbedre arbeidsmiljøet og drive systematisk HMS - arbeid.

God organisering

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2011	2013	2015
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,6	4,7	4,7

Et flertall av medarbeiderne i Søgne følger at de får den informasjonen de trenger for å gjøre en god jobb. Medarbeidere i Søgne svarer at de i stor grad kjenner til målene for sin arbeidsplass og at de kan påvirke utarbeidelsen av målene og bidra til at målene blir nådd. Flere mener derimot at de har for liten tid til å utføre arbeidsoppgavene sine.

God ledelse

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2011	201	2015
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,8	4,8	4,9

God ledelse er en forutsetning for utvikling av organisasjonen. Medarbeiderundersøkelsen fra 2015 viser at nesten 70 prosent i stor grad eller svært stor grad er fornøyd med sin leder. Kommunens lederutviklingsprogram tar sikte på å stimulere til en utviklingsorientert kultur. Målet er å sikre sammenhengen mellom ambisjonen om å være en innovativ og lærende organisasjon og samtidig ha fokus på den daglige lederoppgave.

Tiltak 2017:

- Det arbeides systematisk og målrettet med å styrke og utvikle helhetlig ledelse.
- Ledere skal kunne bruke måleresultater til systematiske forbedringer og styre mot avtalte mål.
- Lederutvikling skjer ved intern opplæring og ekstern konsulentbistand.

13 Fokusområde økonomi

I kommuneplan 2011-2020 ble følgende overordnede mål vedtatt for fokusområde økonomi:

Søgne kommune skal ha en ansvarlig økonomisk styring som erkjenner at de verdier vi har til rådighet ikke er våre, men verdier som forvaltes på vegne av innbyggerne, og kommende Søgneinnbyggere.

Delmål:

- Økonomisk internstyring skal sikre en forsvarlig økonomiforvaltning og effektiv ressursutnyttelse.
- Kommunen skal søke å styre etter et netto resultatgrad på 3 pst. Dette for å sikre reell demokratisk innflytelse på økonomiske disposisjoner fra folkevalgte og velgere i nåtid og fremtid.
- Handle ut fra formuesforvaltningsprinsippet.
- En finansforvaltning som skal sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finanskostnader innenfor definerte risikorammer.

For å oppnå økonomisk handlefrihet må vi lykkes med god økonomistyring, å begrense gjeldsbelastningen og høy produktivitet.

God økonomistyring

Måleindikator	2013	2014	2015
Netto driftsresultat	2,9 %	3,7%	5,2%
Netto driftsresultat justert for mva-komp.	2,2 %	3,7%	5,2%
Netto driftsresultat justert for mva-komp. og premieavvik	2,0 %	2,7%	4,5%

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat synliggjør kommunens evne til å egenfinansiere investeringer samt å gjøre avsetninger til senere bruk. Netto driftsresultat har vært styrket de siste årene.

Netto driftsresultat er i rådmannens forslag budsjettet med 1,5 pst. av driftsinntektene i 2017.

Avvik i forhold til budsjett

Økonomiske avvik i forhold til budsjett er lett å måle fordi regnskap og budsjett er lett tilgjengelige data. I Søgne kommune praktiseres et system med tertialrapporter med gjennomgang av regnskap i forhold til budsjett per 30. april og 31. august, som behandles politisk etter hvert tertial. Målet er at det ikke skal være avvik i forhold til vedtatt budsjett.

Antall enheter med merforbruk har blitt redusert de siste årene. Det samme gjelder størrelsen på merforbruket i de enhetene som går i minus. Dette er positivt og viser at enhetene jobber godt. For å opprettholde den gode økonomistyringen kreves imidlertid et fortsatt høyt fokus. Enheter som melder avvik, og som ikke får tilført økte ressurser, må ta dette som et klart signal på at aktiviteten må reduseres.

Søgne kommune er sårbar for sviktende inntekter og/eller økte utgifter. For eksempel vil økte lånerenter og sviktende avkastning fra finansporteføljen slå direkte inn i kommunens netto driftsresultat. For å kunne håndtere slike uforutsette utgiftsøkninger eller inntektsreduksjoner er det viktig å ha en forsvarlig økonomisk buffer. Søgne kommunes disposisjonsfond har blitt styrket over flere år, og utgjorde ved utgangen av 2015 ca. 85 mill. kroner. I tillegg vedtok kommunestyret å avsette 25 mill. kroner fra overskuddet i 2015, slik at disposisjonsfondet per i dag er ca. 110 mill. kroner. Dette gir en økonomisk buffer, selv om deler av midlene er bundet opp til pensjonsforpliktelser og bufferfond for finansinvesteringer.

Kommunens gjeldsbelastning

Skal Søgne kommune nå målet om økonomisk handlefrihet, må vi lykkes med å holde kommunens gjeldsbelastning på et relativt lavt nivå. Et viktig element er å kunne egenfinansiere investeringer, slik at minst mulig av investeringsvolumet finansieres ved bruk av lånegjeld.

Søgne kommune har over flere år har klart å redusere gjelden i forhold til gjennomsnittet for sammenlignbare kommuner. Kostra-tallene for 2014 viser at Søgne hadde en netto lånegjeld per innbygger på 46 469 kroner, mot 55 934 kroner i kommunegruppe 07 og 72 388 kroner i Vest-Agder. Netto lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter var 72%, også dette relativt lavt i forhold til gjennomsnittet av andre kommuner. Utviklingen med lav vekst i lånegjelden fortsetter i 2016.

Med rådmannens forslag til budsjett står imidlertid kommunen overfor noen store investeringer de neste årene. Dette er særlig knyttet til Tangvall skolesenter og investeringer i kommunale bygg knyttet til pleie- og omsorg. Dette vil medføre en stor økning av kommunens gjeldsbelastning.

Forventet utvikling i lånegjeld omtales nærmere i kapittel 9 om investeringsbudsjettet.

Høy produktivitet

Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå
Enhetskostnader	KOSTRA	5-10 prosent lavere enhetskostnader enn sammenliknbare kommuner

Begrepet *produktivitet* kan si noe om hvor effektiv den kommunale tjenesteproduksjonen er. Enhetskostnaden, dvs. hvor mye det koster å produsere en plass på sykehjemmet, eller hvor mye ressurser som benyttes per elev i grunnskolen, kan være med å gi et bilde av hvor kostnadseffektiv kommunen er.

Effektivitet handler om å gjøre de rette tingene på den rette måten:

- Ressursene skal styres mot de politiske prioriterte områdene.
- Tjenesten skal tilfredsstille brukernes og samfunnets behov.
- Tjenesteproduksjonen skal ha høy produktivitet.

Søgne kommune har et lavere inntektsnivå enn den norske gjennomsnittskommunen. Dette tilsier at Søgne kommune må tilstrebe en gjennomgående høy produktivitet, med et avklart akseptabelt kvalitetsnivå på sin produksjon av velferdstjenester.

Rådmannens forslag legger opp til en betydelig økning av Søgnes gjeldsnivå gjennom økonomiplanperioden. Dette gjør at en større andel av driftsinntektene vil gå til å betale renter og avdrag.

Å måle produktivitet innenfor offentlig tjenesteproduksjon er utfordrende. Kostra-analysen av tjenestenivået i Søgne indikerer imidlertid at tjenestene jevnt over ligger på et nøkternt nivå.

Økonomiplanen del 2,
Innspill fra enhetene

14 Sektoromtaler og innspill fra enhetene

I del 2 gjengis innspill fra enhetene med fokus på styringssystemet og oppfølgingen av dette. Resultatene på de ulike fokusområdene er fargekodet, slik at hvert resultat merkes med rødt, gult eller grønt avhengig av resultat sett opp mot angitt ambisjonsnivå. Det er ment å gjøre det lettere å lese resultatene, men det gjøres samtidig oppmerksom på at en må se bak tallene. For eksempel tyder resultater fra andre kommuner på at det på noen kriterier er vanskelig å nå ambisjonen, mens det kan være lettere på andre.

Tall for sykefravær i 2016 gjelder 1.-3. kvartal.

14.1 PPT for Søgne og Songdalen

Enhetsleder: Bjørg Tennebø Jensenius

Ansvarsområde

- Søgne og Songdalen kommuner har felles interkommunal tjeneste. Søgne kommune er vertskommune. PP-tjenesten (PPT) er organisert som en egen enhet. Internt er tjenesten organisert i et førskoleteam og et skoleteam.
- PP-tjenestens mandat og oppgaver reguleres av Opplæringsloven og Barnehageloven. PPT skal sikre at barn som ikke har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet gis rett til spesialundervisning. Barn under opplæringspliktig alder som har særlige behov for spesialpedagogisk hjelp har rett til slik hjelp.
- PPT skal hjelpe skolene og barnehagene i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særlige behov. PPT skal sørge for at det blir utarbeidet sakkyndig vurdering der loven krever det.
- PPT i Søgne og Songdalen gir tjenester til barn og unge 0-16 år og til voksne med særlige behov innenfor grunnskolens område.
- PPT har en enhetsleder, en fagleder, 8 Ped.Psyk. rådgivere og 0,6 merkantil stilling. Fra høsten 2016 har vi også en lærling i kontorlag 40 %.

Overordnet mål for tjenesten:

Visjon for tjenesten:

«En innovativ tjeneste, for utvikling i et inkluderende fellesskap»

- Styrke det systemrettede arbeidet i skole og barnehage.
- Øke fokuset på muligheter innenfor det tilpassede opplæringstilbudet.
- Høy faglig kvalitet og relevans på sakkyndighetsarbeidet, der inkludering er et viktig element.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	86	92	100
		Budsjettavvik (tall i tusen kroner)	0	407	412	22

Overskuddet kan forklares med perioder med ubesatte stillinger og refusjon av sykepenger.

Ved full bemanning uten vakanser og sykefravær vil det være krevende å gå i budsjettmessig balanse. Enhetens budsjett dekker i hovedsak faste utgifter til lønn, husleie og lisenser for IKT-systemer/utredningsmateriell.

Fokusområde brukere/ tjenester

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Brukerundersøkelse PPT- foreldre	4,5	3,9	3,6
		Brukerundersøkelse PPT - samarbeidspartnere		4,4	4,5
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	Brukerundersøkelse PPT- foreldre	4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
		Brukerundersøkelse PPT - samarbeidspartnere		4,7	5,0
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse PPT- foreldre	4,5	3,5	3,2
		Brukerundersøkelse PPT - samarbeidspartnere		4,5	4,7
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brukerundersøkelse PPT- foreldre	4,5	3,5	3,2
		Brukerundersøkelse PPT - samarbeidspartnere		4,1	4,4
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen/samhandling	Brukerundersøkelse PPT- foreldre	4,5	4,1	3,8
		Brukerundersøkelse PPT - samarbeidspartnere		4,7	4,0

Tiltak:

- PP-tjenesten er for tiden fullt bemannet. Resultatet på brukerundersøkelsen 2014, fra foresatte ga en del negative resultater som det tar tid å endre. Resultatet for undersøkelsen i 2016, ga fortsatt et negativt resultat vurdert fra foresatte. Vårt fokus fremover vil fortsatt være å øke tilfredsheten med tjenestekvaliteten og informasjonen om vårt arbeid. Her er det flere virkemidler som blir iverksatt.
- PPT vil arbeide for at god og relevant informasjon skal gis til våre brukere spesielt ved første møte med tjenesten. Underveis i vårt arbeid skal vi veilede og informere om ulike valg og anbefalinger for videre god oppfølging av barn og unge.

Fokusområde medarbeidere

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ⁶
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		4,1	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,9		4,8	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	3,8		3,5	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	11,1	5,6	7,0	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,3		4,4	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	3,9		4,4	4,7

I løpet av de siste årene har det blitt ansatt flere nye medarbeidere, og vi er nå fullt bemannet. Med så stor andel nytilsatte vil det være behov for å fokusere mye på hvordan vi samarbeider internt, samt hvordan vi utvikler gode tjenester.

PPT jobber mye med å skape gode relasjoner internt og ut mot våre samarbeidspartnere, samt gode samarbeidsrutiner og kvalitetssikring av arbeidet vårt.

Innenfor fokusområdet «medarbeidere» vil vi ha to overordnede satsninger:

1. Øke stoltheten over egen arbeidsplass, samt samarbeid og trivsel med kollegaer.
2. God faglig og personlig utvikling i arbeidet

Tiltak:

- Sikre stabil bemanning og beholde godt kvalifiserte medarbeidere.
- Organisasjonsutvikling med fokus på å få en felles PP-tjeneste der de som arbeider sammen har felles visjon, mål og holdninger til arbeidet.

1) 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

- Evaluere og rullere på felles kompetanseutviklingsplan for enheten.

14.2 Barnehageenheten

Enhetsleder Eva Hauger Gjersvold

Ansvarsområde

Enhet for barnehage er **lokal barnehagemyndighet** for 4 kommunale barnehager, 5 private barnehager og 5 familiebarnehager.

Rollen som barnehagemyndighet defineres i barnehageloven § 8: «*Kommunen er lokal barnehagemyndighet. Kommunen skal gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk.*» Dette innebærer blant annet godkjenning av barnehager, tilsyn, samordnet opptak, tildeling av styrkingstiltak, veiledning av kvalitet i innholdet, beregning av tilskudd til private barnehager og godkjenninger av dispensasjonskravet fra utdanningskravet.

Kommunale barnehager: Åros barnehage, Sjøstjerna barnehage, Solstrålen barnehage og Torvmoen barnehage. Til sammen ca. 248 plasser.

Private barnehager: Læringsverkstedet Søgne barnehage, Espira Vedderheia barnehage, Spiren barnehage, Sangvik gårdsbarnehage og Leireklatten barnehage. Til sammen ca. 258 plasser.

Private familiebarnehager: Stokkelandsåsen familiebarnehage, Blåsmoen familiebarnehage, Hølleveien familiebarnehage, Salemsveien familiebarnehage og Lisebo familiebarnehage. Til sammen 50 plasser.

I tillegg har **enhetsleder definert lederansvar for de kommunale barnehagene** i forhold til fag, personal og økonomi.

Overordnet mål:

Målet er at alle barn og unge opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.

Målet er fra satsningen Inkluderende Læringsmiljø og er førende for alt vi gjør i barnehagene.

Dette vil vi oppnå med systematisk arbeid internt i og på tvers av alle barnehagene, gjennom samarbeid med blant annet PPT, skolene, helsestasjonene og andre samarbeidspartnere.

Følgende effektmål rammer inn dette arbeidet:

- Barnehagene har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.
- Læringsmiljøet i barnehagene er under kontinuerlig utvikling til fordel for alle barns sosiale og faglige utbytte.
- Redusere omfanget av segregerende tiltak.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0	99	94	100
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	692	4 485	159

Resultatene i barnehageenheten har historisk sett svingt mye, særlig på grunn av endringer i tilskudd til de private barnehagene. Disse tilskuddene utgjør nesten halve budsjettet, og avhenger av antall barn og tilskuddssatser.

Tiltak:

- Jevnlig kontroll av regnskap i forhold til budsjett.
- Bistand fra økonomiavdelingen i forhold til arbeid med tilskudd til private barnehager.

Fokusområde brukere/tjenester

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2019
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse foreldre/foresatte	4,5	5,0	5,2	5,2
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon		4,5	4,8	4,7	4,8
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	5,5	5,6	5,4
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5	4,6	4,9	4,8

Tiltak:

- Det må lages plan for hvordan samarbeidsutvalgene i barnehage medvirker når årsplanen for barnehagen skrives.
- Brukerundersøkelsen blir presentert for foreldre i alle barnehagene.
- Barnehagene lager tiltaksplaner i samarbeid med Samarbeidsutvalgene.
- Barnehagene har i Inkluderende Læringsmiljø-satsingen en egen kartlegging hos foreldre. De lager fremdriftsplan på hver enhet ut i fra de utfordringer som kom frem i hver enkelt barnehage.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. Resultatene som gjengis nedenfor er fra 2015.

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ⁷
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,8		4,8	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,1		5,0	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	5,4		5,2	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	10,8	8,0	9,5	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,9		4,7	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,9		5,0	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	4,3		3,6	

Tiltak:

- Satsningen Inkluderende Læringsmiljø preger planlegging, kompetanseheving og endringsarbeid som pågår. Vi er nå på vei fra initiering til implementering. Dette krever fokus og tett oppfølging både i styrernetverket og internt i alle barnehagene.
- Fokus på bygg og uteområder i de kommunale barnehagene. Målet er å forbedre læringsmiljøene til det beste for barna og personalet. Dette har med både kompetanseheving, arbeidsmiljø, organisering og ledelse å gjøre.
- Det er fokus på organiseringen og faglig oppfølging av det spesialpedagogiske teamet. Spesialpedagogene er nå lagt inn under faste barnehager, både kommunale og private. Det er den kommunale styrer som har personalansvaret til spesialpedagogen. Spesialpedagogene vil da få en større tilknytning til barnehagen.
- Sykefraværet ligger nå på 8,2 i andre kvartal 2016. Vi fortsetter å ha fokus på forebygging, tilrettelegging og oppfølging.
- Enhetsleder legger vekt på nærhet til barnehagene i tett samarbeid med styrerne og rådgiver for enheten.

⁷ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

14.3Nygård skole og kompetanseavdeling

Enhetsleder Dag Røise

Ansvarsområde

Nygård skole og kompetansesenter er en av Søgne kommunes barneskoler. For tiden har skolen 347 elever. Disse er fordelt på to klasser per trinn (tre klasser på 3. og 5. trinn).

For skoleåret 2016/2017 får 21 av skolens elever sitt opplæringstilbud i regi av kompetanseavdelingen. Nygård skole og kompetansesenter er utpekt til å være en kommunal ressurskole for elever som har store og sammensatte lærevansker, ofte kombinert med forskjellig grad av funksjonshemming.

Skolen har SFO-ordning som for tiden har ca. 90 barn. Leksehjelptilbudet for 3.-7. trinn elever gjennomføres av fagarbeidere/assistenter som jobber i både skole og SFO, og i tillegg to av skolens pedagoger. Kompetanseavdelingen har egen SFO/avlastning med ca. 12 barn.

Overordnede mål:

- Økt læringsutbytte – for alle!
- Eleven skal oppleve at vurdering og veiledning gir dem motivasjon, kunnskap og lyst til å lære mer.
- Lærerne i Søgne er gode på klasseledelse, og sikrer på den måten elevene gode læringsbetingelser.
- Elevene oppnår gode læringsresultater.
- Skolen har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.

Skolens mål:

En skole med trivsel og læring for alle.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	100	100	100
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	97	-104	-65

Tiltak:

- Nøktern bruk av tildelt ramme, og det lages intern buffer.
- God kontroll ved gjesteelever (refusjoner) og øvingslæreravtale med UiA (refusjoner).
- Redusere bemanning i henhold til tildelt ramme.
- Nøyaktig budsjettarbeid. Følge nøye med på budsjett/regnskap.

Resultater Nasjonale prøver

5.trinn	Nygård 2014	Nygård 2015	Landet 2015	Mål 2015
Lesing	48	48	50	50
Engelsk	46	47	50	50
Regning	49	48	50	50

Tiltak:

- Sørge for at alle ansatte kjenner til og følger skolens rutiner for gjennomføring og oppfølging av kartlegginger og prøver.
- Utnytter mulighetene som ligger i «Vokal» (system for samling og sammenstilling av vurdering og kartlegging).
- Skolens ledelse er tett på og etterspør evaluering av tiltak som er satt inn.
- Grundig analyse og evaluering av resultater fra Nasjonale prøver, der skolens ansatte deltar aktivt. Forsterke arbeidsformer som ser ut til å virke, og sette inn tiltak der det er behov.
- Følge opp og bruke felles leseopplæringsplan på alle trinn og i alle fag. Endring i progresjon av lydinnlæring i 1. klasse og videreutvikle arbeid med målrettet lesetrening etter ulike kartlegginger.
- Nytt læreverk i engelsk for å gi støtte i engelskundervisningen.

Fokusområde brukere/tjenester

Tabellen nedenfor viser resultatene fra brukerundersøkelsen i 2014 og foreldre- og elevundersøkelser. Skala for Foreldreundersøkelsen og Elevundersøkelsen er omregnet fra opprinnelig 1-5 til 1-6.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjons nivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger	Foreldreundersøkelsen	4,5	5,2	5,0	5,1
	Skolen håndterer mobbing av elever på en god måte.		4,5	4,8	5,0	4,8
	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse SFO	4,5	4,0	4,7	4,9
	Tilfredshet med koordinering av		4,5	Ikke aktuelt		

	tjenestene					
	Resultater nasjonale prøver	Nasjonale prøver	Se egen tabell	Se egen tabell	Se egen tabell	
God service og informasjon	Kommunikasjon mellom hjem og skole	Foreldreundersøkelsen	4,5	5,4	5,3	5,3
	Skolen informerer oss om barnets utvikling		4,5	5,6	5,3*	5,3*
	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse SFO	4,5	3,2	4,3	3,9
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,8	4,8	4,7
God brukermedvirkning	Foreldres muligheter for innflytelse på læringstilbudene til barnet.	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,7	5,3	5,3
	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse SFO	4,5	4,0		
	Får du være med og vurdere skolearbeidet ditt?	Elevundersøkelsen	4,5	3,9	4,1**	3,6**

* Spørsmålsformuleringen er noe endret fra 2014

** Tall fra høsten 2015

Tiltak:

- Timeplanfestet elevsamtale/utviklingssamtale med vurdering og veiledning for at elevene skal bli bevisst sin egen læring, men også om opplevd trivsel og trygghet.
- SFO: Benytte resultatet fra brukerundersøkelsen når aktiviteter og innhold i SFO planlegges.
- SFO: Ukentlig møter med ansatte for å avklare aktiviteter og innhold, samt hvordan elever med ulike behov behandles mest mulig ensartet.
- SFO: Gjennomføre foreldremøte hver høst.
- Arbeide videre med kommunal satsning «Inkluderende læringsmiljø». Alle elever skal oppleve tilhørighet, trygghet, trivsel og mestring. Dette forsterkes gjennom deltakelse i Læringsmiljøprosjektet i regi av Utdanningsdirektoratet. Skolen får veiledning og kompetanseheving innen avdekking og forebygging av mobbing, klasseledelse og organisasjonsutvikling fra Læringsmiljøsentret.
- Skolen deltar i Trivselsprogrammet. Trivselsledere (elever som er kurset) legger til rette for aktiviteter i langfriminuttene for resten av elevene.

- Grundig analyse og drøfting av resultatene fra Elevundersøkelsen. Evaluere eksisterende tiltak og sette i gang nye tiltak ved behov.
- Fortsatt legge til rette for å vedlikeholde og videreutvikle et godt samarbeid med foresatte. Delta aktivt i «Bry deg» prosjektet.
- Sørge for at alle skolens ansatte kjenner til og følger opp "Handlingsplan for et godt psykososialt miljø, grunnskolen i Søgne".

Fokusområde medarbeidere

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ⁸
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,5		4,4	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		5,1	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	5,0		5,1	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	6,9	5,5	5,2	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,6		4,7	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,7		4,9	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	4,9		4,7	

Tiltak:

- Skolen har godt kvalifisert personale. Ved nytilsetting sikre fagkunnskap som skolen trenger i tråd med vedtatt kompetanseutviklingsplan for skolene.
- Arbeide for fortsatt god stabilitet og kontinuitet i personalgruppa. Faglig utvikling og felles sosiale aktiviteter.
- Tett oppfølging ved sykefravær i henhold til IA-avtalen. Benytte de mulighetene som ligger i denne.
- Sørge for at alle ansatte er involvert og tar del i arbeidet med pedagogisk utviklingsplan. Satsningsområdene er inkluderende læringsmiljø og lesing.
- Videreutvikle skolevandring som verktøy. Observasjoner gjort av rektor/avdelingsleder i undervisningssituasjonen følges opp med samtale og avtale om videre utvikling for den enkelte lærer.

⁸ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

14.4 Lunde Skole

Enhetsleder Anne Beth Torkelsen

Beskrivelse av ansvarsområde

Lunde skole er en barneskole med 383 elever. Lunde skoles ledergruppe består av rektor og tre avdelingsledere. Avdeling 1 har ansvar for 1-4 trinn, avdeling 2 har ansvar for 5-7 trinn og avdeling 3 har ansvar for SFO.

Skolen har spesialpedagogisk veileder og sosiallærer som bistår ledelsen i den delen av opplæringen som gjelder aspekter ved hverdagen hvor enkeltelever trenger noe ekstra.

Lunde skole driver med systematisk og målrettet opplæring med fokus på motivasjon og mestring for å oppnå det skolemiljøet vi vil ha og de resultatene vi vil ha. Dette gjøres via arbeidet med inkluderende læringsmiljø, vurdering for læring, Lunde-modellen, SMS-prosjektet og skolemiljøet.

Overordnede mål:

- Økt læringsutbytte – for alle!
- Eleven skal oppleve at vurdering og veiledning gir dem motivasjon, kunnskap og lyst til å lære mer.
- Lærerne i Søgne er gode på klasseledelse, og sikrer på den måten elevene gode læringsbetingelser.
- Elevene oppnår gode læringsresultater.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0	96	100	99
		Budsjettavvik i kr	0	835	-75	175

Tall i tusen kroner.

Tiltak:

Det vil bli et balansert budsjett også i 2016.

Resultater Nasjonale prøver

5.trinn	Lunde 2014	Lunde 2015	Landet 2015	Mål 2015
Lesing	48	47	50	50
Engelsk	48	49	50	50
Regning	50	48	50	50

Tiltak:

- Kompetanseheving i personalet via et skolebasert nettkurs i læringsfremmende vurdering på høgskolen i Lillehammer. Alle pedagogene jobber sammen om dette kurset.
- Erfaringsutveksling i vurderingsarbeidet med fokus på gode målformuleringer og gode fremovermeldinger.
- Ny leseopplæringsplan er laget og er under implementering. På Lunde skole og sammen på de tre barneskolene jobbes det med dette og vi utnytter muligheten til å dra veksler på hverandres kompetanse.
- Videreføre og videreutvikle Lunde-modellen.
- Utvikle bruken av It's Learning som læringsplattform.
- Skole og hjem skal ha god kontakt for å fremme det enkeltes barn muligheter. Dette gjelder på alle nivå, ikke bare ved foreldremøter, konferanser. Vi skal opptre med gjensidig respekt for hverandre og ha eleven i fokus.
- Ukentlig veiledningstime i alle klasser. Hver kontaktlærer har en time til rådighet i uka for å foreta direkte vurdering/veiledning av enkeltelever.
- Styrke opplæringen i engelsk fra 3 trinn.
- «jul til jul»-lærer på første til fjerde trinn. En lærer går inn ved jul i første klasse og følger disse elevene i leseutviklingen fram til jul i andre klasse. En annen går inn i tredje klasse og følger denne til jul i fjerde klasse. Disse jobber tett sammen med kontaktlærerne og tilpasser til hver enkelt elev.

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år. Det ble ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2013. Unntaket er tall fra elevundersøkelsen, som gjennomføres årlig. Skala for Foreldreundersøkelsen og Elevundersøkelsen er omregnet fra opprinnelig 1-5 til 1-6.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
4,9 God tjenestekvalitet	Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,9	5,3	4,9
	Skolen håndterer mobbing av elever på en god måte.		4,5	4,7	5,2	4,8
	Tilfredshet med tjenestens	Brakerundersøkelse	4,5	4,5	4,5	4,9

	kvalitet (helhets- vurdering)	SFO				
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5	Ikke aktuelt		
	Resultater nasjonale prøver	Nasjonale prøver	Se egen tabell	Se egen tabell		
God service og informasjon	Kommunikasjon mellom hjem og skole	Foreldreundersøkelsen	4,5	5,3	5,2	5,3
	Skolen informerer oss om barnets utvikling		4,5	5,4	5,3	5,3
	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse SFO	4,5	3,7	2,8	3,9
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,3	4,1	4,7
God brukermedvirkning	Foreldres muligheter for innflytelse på læringstilbudene til barnet.	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,4	5,2	5,2
	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse SFO	4,5	4,0		
	Får du være med og vurdere skolearbeidet ditt?	Elevundersøkelsen	4,5	4,2	4,8	3,7

Se tiltak under «Resultater Nasjonale prøver (skala 1-3)» ovenfor.

Fokusområde medarbeidere

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ⁹
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,5		4,9	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,3		5,2	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	5,2		5,3	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	7,8	6,8	10,5	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,9		4,8	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		5,0	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	5,2		4,7	

Tiltak:

- Skolevandring. Fortsatt fokus på klasseledelse, den gode timen og vurdering for læring. 1-7 trinn. Personalet vandrer hos hverandre som et ledd i å utvikle et kompetent samstemt personale. Rektor og avdelingsledere skolevandrer også.
- Et kontinuerlig arbeid med å bygge relasjoner i skolen. Være "TETT PÅ" i alle sammenhenger, elever, foresatte, lærere, andre ansatte, ledelsen.
- Inkluderende arbeidsmiljø.
- Bygge videre på det gode arbeidsmiljøet. Ha en aktiv sosial-komité.

14.5 Langenes skole

Enhetsleder Cecilia Mossige Johansen

Langenes skole er en barneskole som er bygd for to klasser på hvert trinn. Skoleåret 2016/2017 har skolen ca. 240 elever fordelt på 13 klasser. Skolen har et stabilt og kompetent personale. Ledergruppen består av rektor og to avdelingsledere. Avdelingslederne har ansvar for 1.til 4. trinn og 5. til 7 trinn. I tillegg har skolen en egen SFO- leder.

⁹ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

Overordnede mål

- Økt læringsutbytte – for alle!
- Eleven skal oppleve at vurdering og veiledning gir dem motivasjon, kunnskap og lyst til å lære mer.
- Lærerne i Søgne er gode på klasseledelse, og sikrer på den måten elevene gode læringsbetingelser.
- Elevene oppnår gode læringsresultater.
- Skolen har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.

Mål for skolen:

Langenes skole skal være et godt sted å lære og et godt sted å være.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Budsjettavvik i %	0	100	103	100
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-8	-665	30

Tiltak:

- Lage intern buffer for uforutsette hendelser
- Nøyaktig budsjettarbeid. Følge med på budsjett/regnskap.
- Redusert bemanning i forhold til ny fordelingsmodell fra høsten 2014.

Resultater Nasjonale prøver

5.trinn	Langenes 2014	Langenes 2015	Landet 2015	Mål 2015
Lesing	47	50	51	50
Engelsk	48	50	46	50
Regning	45	50	49	50

Tiltak:

- Skolen har felles leseplan. Denne er implementert i skolens årsplaner og til dels i den daglige praksisen med elevene.
- Grundig analyse av resultatene på Nasjonale prøver. Satt inn tiltak ved behov.
- Resultater fra Nasjonale prøver blir sendt hjem med forslag på tiltak
- Har egen leselærer på småskolen. Leselærer følger opp de ulike trinnene med lesekurs.

- Ledelsen gjennomfører oppfølging og drøfting av resultater etter kartlegginger og prøver med trinnene. Setter opp nødvendige tiltak.
- To pedagoger er i servisert til å gjennomføre Logos. Logos er en diagnostisk test som tester ulike elementer innenfor lesing og leseforståelse..
- Leseopplæringen på 1. trinn endret. Elevene lærer bokstaver og lyder raskere. Det brukes mer tid til repetisjon og oppfølging av den enkelte elev. Egen leselærer 2 timer pr. dag.
- Nytt læreverk og andre læremidler i engelsk som tiltak for å bedre resultater i engelsk.
- Skoleåret 2016/2017 tolærersystem i engelsk fra 4. trinn.

Fokusområde brukere/tjenester

Tabellen nedenfor viser resultatene fra brukerundersøkelsen i 2014 og foreldre- og elevundersøkelser. Skala for Foreldreundersøkelsen og Elevundersøkelsen er omregnet fra opprinnelig 1-5 til 1-6.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,9	5,0	5,1
	Skolen håndterer mobbing av elever på en god måte.		4,5	4,6	5,2	4,9
	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse SFO	4,5	4,1	4,7	4,5
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	
	Resultater nasjonale prøver	Nasjonale prøver	Se egen tabell	Se egen tabell	Se egen tabell	
God service og informasjon	Kommunikasjon mellom hjem og skole	Foreldreundersøkelsen	4,5	5,3	5,6*	5,2*
	Skolen informerer oss om barnets utvikling		4,5	5,3	5,4	5,2
	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse SFO	4,5	3,4	4,3	3,9
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,5	4,4	4,7

God brukermedvirkning	Foreldres muligheter for innflytelse på læringstilbudene til barnet.	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,2	5,5	5,4
	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse SFO	4,5	4,0	4,3	3,7
	Får du være med og vurdere skolearbeidet ditt?	Elevundersøkelsen	4,5	4,2	4,4	3,6

*Spørsmålet er blitt til 2 spørsmål. Har tatt snittet. Spørsmålene i dagens undersøkelse er:

Jeg er fornøyd med skolens informasjon om den faglige utviklingen til barnet mitt

Jeg er fornøyd med skolens informasjon om den sosiale utviklingen til barnet mitt

Tiltak:

- SFO: Ukentlige møter hvor innhold og aktiviteter drøftes. Månedspan sendes hjem hver måned.
- SFO har hatt egen undersøkelse blant elevene og foreldrene i forhold til innhold. Bruker tilbakemeldingene når innhold i SFO planlegges.
- SFO arrangerer foreldremøte hver høst.
- Elevundersøkelsen drøftes og nye tiltak settes inn ved behov. Grundige prosesser rundt det forebyggende arbeidet.
- Deltar i Triveselsprogrammet. Elevene lager aktiviteter i friminutt.
- Utarbeidet en skolemiljøplan. Faste aktiviteter på trinn og på tvers av trinnene. Skriftliggjort en del av rutiner og ordninger som vi har på skolen.
- Fortsatt legge til rette for å vedlikeholde og videreutvikle samarbeidet med foresatte.
- Sørge for alle skolens ansatte kjenner til og følger opp "Handlingsplan for et godt psykososialt læringsmiljø».
- Deltar i læringsmiljøprosjektet i regi av Utdanningsdirektoratet. Skolen får veiledning og kompetanseheving på aktuelle tema fra læringsmiljøsenderet.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. Resultatene som gjengis nedenfor er fra 2015.

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ¹⁰
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,4		4,7	4,4

¹⁰ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,9		4,9	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	4,4		4,3	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	4,9	6,2	5,4	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,7		4,6	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,7	4,5	4,8	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	5,3	4,4	5,1	4,1

Tiltak:

- Arbeider for fortsatt god stabilitet og kontinuitet i personalgruppa.
- Arbeide for et så lavt sykefravær som mulig. Benytte IA-ordning.
- Legge til rette for å finne løsninger som kan hindre unødige lange sykefravær.
- Sørge for at alle ansatte er involvert og tar del i arbeidet med pedagogisk utviklingsplan. Satsningsområder er inkluderende læringsmiljø og lesing.
- Videreutvikle skolevandring. Følges opp med samtale og avtale for videre utvikling.

14.6 Tangvall skole

Enhetsleder: Elin Rekve

Ansvarsområde

Tangvall skole er en ungdomsskole (8.-10.trinn) med 180 elever. Skolen mottar flest elever fra Nygård skole. Noen elever kommer fra Lunde og Langenes. Skolen er organisert i trinn med en avdelingsleder på hvert trinn.

Overordnede mål:

- Økt læringsutbytte – for alle!
- Eleven opplever at vurdering og veiledning gir dem motivasjon, kunnskap og lyst til å lære mer.
- Lærerne i Søgne er gode på klasseledelse, og sikrer på den måten elevene gode læringsbetingelser.
- Elevene oppnår gode læringsresultater.

Skolens mål:

Skolen skal være inkluderende og gi et godt opplæringstilbud til alle elever. Vårt mål er at eleven skal fullføre grunnskolen godt rustet til videreutdanning og arbeid.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	102	101	97
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-337	-279	496

Tiltak:

- God planlegging vedrørende investeringer
- Jevnlig regnskapskontroll.
- Økt innsikt og forståelse hos personalet

Resultater Nasjonale prøver

8. trinn	Tangvall 2014	Tangvall 2015	Landet 2014	Mål 2015
Lesing	48	47**	50	
Engelsk	45	49	50	
Regning	49	49	50	

**** Når det gjelder resultat nasjonale prøver i lesing anses dette som kritisk resultat der 52,9 % av elevene er på to laveste mestringsnivå. Det betyr at elevene ikke kan anses å ha gode nok grunnleggende ferdigheter i lesing, noe som kan påvirke gjennomføringsevne og tilfang i fag.**

9. trinn	Tangvall 2014	Tangvall 2015	Landet 2015	Mål 2015
Lesing	54	51	53	54
Regning	55	54	54	54

Prøvene for 9. trinn er identiske med prøvene på 8. trinn, og skal fortelle noe om utvikling av de grunnleggende ferdigheter i lesing og regning.

Resultater grunnskolepoeng

Tangvall 2012	Tangvall 2013	Tangvall 2014	Landet 2014	Mål 2015	Tangvall2015
38,6	40,6	38,8	40,4	40,0	41,0

Grunnskolepoeng: Regnes ut ved at alle avsluttende karakterer som føres på vitnemålet, legges sammen og deles på antall karakterer slik at en får et gjennomsnitt. Deretter ganges gjennomsnittet med 10.

Fokusområde brukere/tjenester

Tabellen nedenfor viser resultatene fra brukerundersøkelsen i 2016 og foreldre- og elevundersøkelser. Skala for Foreldreundersøkelsen¹¹ og Elevundersøkelsen er omregnet fra opprinnelig 1-5 til 1-6.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	Landet 2015	Tangvall 2016
God tjenestekvalitet	Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,0	4,7	Skolen har ikke representative tall (svarprosent 9%)
	Skolen håndterer mobbing av elever på en god måte.		4,5	4,4	4,6	Skolen har ikke representative tall (svarprosent 9%)
	Resultater nasjonale prøver	Nasjonale prøver	Se egen tabell		Se egen tabell	
	Resultater grunnskolepoeng	Grunnskolepoeng	Se egen tabell		-	
God service og informasjon	Kommunikasjon mellom hjem og skole	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,9	5,3	
	Skolen informerer oss om barnets utvikling		4,5	4,8	5,3	Skolen har ikke representative tall (svarprosent 9%)

¹¹ Skolen har ikke representative tall for 2016 (95 oppslutning)

God brukermedvirkning	Foreldres muligheter for innflytelse på læringstilbudene til barnet.	Foreldreundersøkelsen	4,5	3,8	4,2	Skolen har ikke representative tall (svarprosent 9%)
	Spør lærerne hvordan eleven selv vurderer sitt eget skolearbeid?	Elevundersøkelsen	4,5	3,3	3,2	3,7
	Får elevene være med på å bestemme hva det skal legges vekt på når arbeidet deres skal vurderes?		4,5	3,4	3,1	3,8

Tiltak:

- Rutiner for arbeid med resultatene av nasjonale prøver implementeres i skolens planer. Analyse og tiltaksplanlegging tidfestes i trinn og utviklingsplan.
- Kartleggeren er gjennomført for alle elever høsten 2016, denne regjennomføres i januar 2016.
- Skolens pedagogiske utviklingsplan innføres fra høsten 2014.
- Skole-hjem-samarbeid: Tilbakemelding/ framovermelding og egenvurdering i utviklingssamtale med elever og foresatte.

Fokusområde medarbeidere

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ¹²	2016
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	3,6		4,4	4,4	
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,8		5,0	5,0	
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	4,6		4,7	4,8	
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	3,6	3,6	6,0	5,6	6,4

¹² 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,1		4,5	4,6	
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,1		4,2	4,7	
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	4,2		4,1		

Tiltak:

- Skolens satsingsområde er ILM. Skolen gjennomfører kontinuerlig og tidfestet kompetanseheving på dette området. Lesing vil bli satt inn som satsingsområde fra 2.semester skoleåret 16/17.
- Vi har fokus på skolevandring og klasseledelse. Det er rektor og avdelingsledere som gjennomfører skolevandring for alt pedagogisk personale. Hovedfokus er klasseledelse og Inkludering/to-lærer.
- Arbeidsmiljøet på skolen er bra. Skolen jobber med videreutvikling av dette.

14.7 Tinntjønn skole

Enhetsleder Jarle Langeland

Ansvarsområde

Tinntjønn skole er en ungdomsskole (8.-10. trinn) med 191 elever. Skolen startet opp høsten 2002. Elevene kommer hovedsaklig fra skolene Langenes og Lunde. Skolen er organisert i tre trinn med hver sin avdelingsleder, der hvert trinn har sin egen paviljong. Vi holder til i flotte og landlige omgivelser like ovenfor Lunde.

Vi vil våge å bety en forskjell i andres liv.

Overordnede mål

- Økt læringsutbytte – for alle!
- Inkluderende skole – godt klassemiljø
- Gode leseferdigheter

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100	100	101	100
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	34	-128	-93

Tiltak:

- Jevnlig budsjettkontroll

Resultater Nasjonale prøver

8.trinn	Tinntjønn 2014	Tinntjønn 2015	Landet 2015	Mål 2015
Lesing	48	48	50	
Engelsk	45	47	50	
Regning	48	50	50	

9.trinn	Tinntjønn 2014	Tinntjønn 2015	Landet 2015	Mål 2015
Lesing	51	52	53	54
Regning	52	51	54	54

Prøvene for 9. trinn er identiske med prøvene på 8. trinn, og skal fortelle noe om utvikling av de grunnleggende ferdigheter i lesing og regning.

Resultater grunnskolepoeng

Tinntjønn 2013	Tinntjønn 2014	Tinntjønn 2015	Tinntjønn 2016	Landet 2016	Mål 2015
38,2	42,6	41,9	40,9	41,2	40,0

Grunnskolepoeng: Regnes ut ved at alle avsluttende karakterer som føres på vitnemålet, legges sammen og deles på antall karakterer slik at en får et gjennomsnitt. Deretter ganges gjennomsnittet med 10.

Fokusområde brukere/tjenester

Tabellen nedenfor viser resultatene fra brukerundersøkelsen i 2014 og foreldre- og elevundersøkelser. Skala for Foreldreundersøkelsen og Elevundersøkelsen er omregnet fra opprinnelig 1-5 til 1-6.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,4	5,2	3,9
	Skolen håndterer mobbing av elever på en god måte.		4,5	4,2	5,3	3,7
	Resultater nasjonale prøver	Nasjonale prøver	Se egen tabell			Se egen tabell
	Resultater grunnskolepoeng	Grunnskolepoeng	Se egen tabell			Se egen tabell
God service og informasjon	Kommunikasjon mellom hjem og skole	Foreldreundersøkelsen	4,5	5,0	5,5	4,3
	Skolen informerer oss om barnets utvikling		4,5	5,1	5,6	4,4
God brukermedvirkning	Foreldres muligheter for innflytelse på læringstilbudene til barnet.	Foreldreundersøkelsen	4,5	4,1	5,3	3,4
	Spør lærerne hvordan eleven selv vurderer sitt eget skolearbeid?	Elevundersøkelsen	4,5	4,9	4,3	2,7
	Får elevene være med på å bestemme hva det skal legges vekt på når arbeidet deres skal vurderes?		4,5	3,5	4,2	2,6

Tiltak:

- Arbeide for et bedre integrert læringsmiljø
- Jobbe tett med foreldrene

Fokusområde medarbeidere

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ¹³
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	3,8		4,7	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,9		5,1	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	4,5		4,9	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	2,7	7,3	6,7	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,1		4,6	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,7		4,8	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	3,7		4,1	

Tiltak:

- Lage en kompetanseutviklingsplan.
- Sette av tid til bedre samarbeid mellom kolleger.

14.8 Kulturenheten

Enhetsleder Pål Karsten Kristensen

Ansvarsområde

Kulturenheten har ansvar for kommunens bidrag til kulturfeltet i Søgne. Dette innbefatter kulturskolen og Kulturhuset OpenMind. I tillegg driver enheten Kultursenteret Søgne gamle prestegård, Søgne bygdemuseum og har ansvaret for 17. mai feiringen, SLT-koordinator og nullvisjonsprosjektet.

Kulturenheten har ca. 12 årsverk til sammen. Av disse er ca.7 årsverk innen avdeling for barne- og ungdomskultur.. Avdeling for barne- og ungdomskultur innbefatter kulturskolen og OpenMind. I kulturadministrasjonen er det ca. 4 årsverk. Til sammen er det i enheten til enhver tid 24-26 ansatte.

Kulturenhetens virkefelt er bredt og strekker seg fra bl.a. idrett (spillemiddelbehandling, idrettsplan, fordeling av treningstider) via kulturminnevern, den kulturelle skolesekken, den kulturelle spaserstokken, fordeling av kulturmidler, kommersielt utleie (selskapsutleie og kurs/konferanse), kriminalforebyggende arbeid, forebyggende arbeid i forhold til trafiksikkerhet og tilrettelegging for frivillige lag og foreninger. Kulturenheten er også en aktiv tilbyder og produsent av kulturtilbud gjennom konserter, utstillinger, teater, foredrag, litteraturkvelder og andre typer arrangementer.

¹³ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

Kulturskolen og Kulturhuset OpenMind er viktige og grunnleggende arenaer for utvikling og mestring til barn og ungdom.

Biblioteket er ikke lenger organisert under kulturenheten, men er kanskje den viktigste og mest besøkte kulturinstitusjonen i kommunen. Kulturenheten ønsker å være en aktiv samarbeidspartner til å fylle bibliotekets kulturelle innhold.

Overordnede mål:

Å skape trivsel, glede, samhørighet, utvikling og mestring gjennom et kulturtilbud preget av allsidighet, kvalitet og egenaktivitet.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0	99	96	97
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	102	292	263

Tiltak:

- Følge prisstigning og prisøkning ved kommersielt utleie.
- Være proaktiv i forhold til økt inntjening på kommersielt utleie.
- Ta mindre risiko på programmering av kulturtilbud (konserter mm).
- Fortsatt jordnær og edruelig tilnærming til bevilgede økonomiske ressurser.
- Søke eksterne prosjektmidler og samarbeidspartnere der det er mulig og naturlig.

Fokusområde brukere/ tjenester

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet	Brukerundersøkelse kulturskolen - foresatte	4,5	5,2	5,6	5,2
		Kulturskole – Elever 8. trinn til voksne		IA	5,6	-
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse kulturskolen - foresatte	4,5	4,4	5,2	5,1
		Kulturskole – Elever 8. trinn til voksne		IA	4,8	-
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brukerundersøkelse kulturskolen - foresatte	4,5	5	5	5,1

		Kulturskole – Elever 8. trinn til voksne		IA	5,3	-
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse kulturskolen - foresatte	4,5	5,2	5,5	5,1
		Kulturskole – Elever 8. trinn til voksne		IA	5,8	-

Tiltak:

- Døgnåpen forvaltning: Vurdere elektroniske skjema på flere områder. Først og fremst søknad om utstillingsplass og forespørsel om utleie.
- God service og informasjon: Oppdatert og tilgjengelig informasjon der brukeren er. Nytt administrasjonssystem for kulturskolen med brukerplattform håper vi vil møte informasjonsbehovet på en god måte.
- God brukermedvirkning: Dialogmøter med brukerne når dette er naturlig. Lav terskel, lett tilgjengelige ansatte, god hjelp og støtte.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. Resultatene som gjengis nedenfor er fra 2015.

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ¹⁴
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	3,4		4,4	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		5,1	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	4,8		4,9	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	2,1	2,6	3,1	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,3		4,8	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,7		5,0	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	4,0		4,6	

¹⁴ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

Tiltak:

- Gjennomføre årlige medarbeidersamtaler.
- Faglig fellestur annethvert år. Julebord/sammenkomst hvert år.
- Bruke den vedtatte kulturstrategien aktivt som et strategidokument som gir tydeligere veivalg, målsettinger og ressursbruk.
- Fortsette med fagmøter ca. to ganger per måned.

14.9 Nav/Sosial

Enhetsleder: Anette Berg

Ansvarsområde

Lov om sosiale tjenester i NAV.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0	124	117	108
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-2 833	-2 989	-1 141

Alle tall i tusen kroner.

Tiltak:

- Har spesialisert ansattgruppen. Det vil si at to veiledere jobber med økonomisk saksbehandling og tre jobber med kartlegging og oppfølging av brukere mot tiltak. I den forbindelse har vi fjernet søknader fra mottaket. Alle brukere skal inn til saksbehandler når de skal søke for kartlegging. Dette mener vi har hatt veldig god innvirkning og bidratt til en mye bedre kontroll over brukerne.
- Arbeid for sosialhjelp. Koordinator jobber for å få deltakere til de to arbeidsgruppene; Dagaktiviteten på Stausland og Eiendomsgruppa v/Tom Vehus i tillegg til at hospiteringsplasser i enhetene i kommunen brukes. Vi er helt avhengig av arbeid for sosialhjelp i forbindelse med vilkårssettingen. Dette er et tiltak som er savnet i juli.
- Opprettholde streng vilkårssetting i vedtakene på sosialhjelp. Ansatt saksbehandler fra NAV Kristiansand på timesbasis for å jobbe for en enhetlig saksbehandling. Nå får vi faglig utvikling på tvers av kontorene, noe de ansatte opplever som svært nyttig.

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)		4,5	4,2	4,7	

	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5	4,4	3,0	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon		4,5	4,5	4,5	
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,2	3,9	
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5	4,4	4,7	

Tiltak:

- Et aktivt rekrutteringsarbeid i kontoret. Vi gjennomfører frokostmøter med det lokale næringsliv i alle fall en gang i halvåret. Dette har vært svært vellykket. Vi har i gjennomsnittet vært ca 20 bedrifter til stede. Vi har hver gang hatt en aktuell foredragsholder. Vi kan nevne Glenn Olsen fra Bemanningsbyrået som snakket om; hvordan ansette den rette, Torbjørn Hekneby som snakket om endringsledelse. I tillegg er rekrutteringsrådgiver aktivt ute i lokalt næringsliv og vi opplever stadig flere oppdrag da vi lykkes og får et bedre omdømme i lokalt næringsliv.
- Kontoret har nå åpningstid for drop-inn fra 1200-1430. Avtaler tar vi hele dagen mellom 0800-1530 og vi opplever en helt annen ro i kontoret med endret åpningstid. Flere og flere av våre tjenester kan utføres digitalt og brukere har en tjeneste på nav.no som heter skriv til oss og de får svar fra oss den veien.
- Vi har et kontinuerlig fokus i kontoret på å få brukere over på rett ytelse. Vi har den senere tid fått flere over på en varig ytelse.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. Det ble ikke gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2014, slik at resultatene som gjengis nedenfor er fra 2013.

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ¹⁵
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,5		4,5	4,4
	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		4,9	5,0
Godt arbeidsmiljø	Stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,5		4,6	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	10,8	6,1	3,4	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,5		4,4	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		4,7	4,7

¹⁵ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

Tiltak:

- Stor fokus på intern kompetansedeling mellom de ansatte. I åpningstiden sitter vi tre veiledere i mottaket. Kontormøtene brukes også til kompetansedeling slik at alle vet hva den enkelte gjør.
- Stort fokus på arbeidsmiljø og trivsel i kontoret
- Delta på kompetansehevede tiltak i regi av fylkesmannen.
- Delta på kompetansehevede tiltak i regi av NAV Vest-Agder

14.10 Kvalifiseringsenheten

Enhetsleder Harald Berntsen

Ansvarsområde

Introduksjonssenteret for flyktninger (40 i introprogram)

Bosetting og oppfølging av flyktninger i inntil fem år i tråd med gjeldene lovverk (Introduksjonsloven) og etter de vedtatte retningslinjer kommunen til en hver tid har for antall som skal bosettes per år.

Interkommunalt samarbeid med Songdalen om voksenopplæring for flyktninger og asylsøkere på Birkelid læringssenter i Songdalen (Norsk- og samfunnsfag / Konsentrert grunnskole for voksne).

Kvalifiseringssenteret på Søgne gamle prestegård

- Videregående skole for voksne (Kvalifiseringsbasen): 90 elever
 - o Generell studiekompetanse (norsk, matematikk, naturfag, historie, engelsk og samfunnsfag).
 - o Programfag innen helse- og oppvekstfag: Vg1 og Vg 2 innen:
 - helsearbeiderfag
 - barne- og ungdomsarbeiderfag
- Spesialopplæring for voksne på grunnskolens område – 10 elever
- På'an igjen: ca 16 deltakere – Avsluttes 1.1.2017
- Kompetansekartlegging, karriereveiledning og profilanalyse

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0			
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-53	-146	2 395

Siden nettorammen for Kvalifiseringsenheten er liten i forhold til brutto utgifter og inntekter vil ikke forbruk i prosent av budsjett gi noe godt bilde av budsjettavviket, denne informasjonen er derfor ikke innarbeidet her.

Av overskuddet for 2015 ble enheten pålagt å dekke inn de økte utgiften til sosialhjelp for flyktningene som NAV hadde i 2015 med ca 1 mill. kroner. Introduksjonssenteret ved Kvalifiseringsenheten er inne i en «vekstperiode». Det er vedtatt å ta imot flere flyktninger i år og enda flere i 2017. Dette gir en inntektsvekst men selvsagt også en utgiftsvekst. Det er usikkert om denne veksten i antall flyktninger gir en romsligere økonomi i enheten eller om utgiftene følger likt med inntektene. Men vi tror økonomien vil bli noe romsligere slik at vi kan sette i gang ekstra tiltak for å sikre en enda bedre integrering og innpass i det norske arbeidsliv og samfunnsliv. Spesielt fokus vil være på bedre norskopplæring og å få flyktningene så tidlig som mulig ut i jobb eller i utdanning.

Også ved Kvalifiseringsbasen (videregående opplæring for voksne) har det i 2016 vært en vekst i antall studenter. Inntekter følger stort sett utgiftene så denne avdelingen går stort sett i balanse.

Avdeling for spesialundervisning for voksne er en lovpålagt tjeneste som det ikke følger inntekter med. Det har i 2016 vært søkt inn flere elever enn tidligere og det er derfor opprettet en ny deltidsstilling til å dekke det økte omfanget. For 2017 vet vi allerede nå at det kommer nye elever som eventuelt vil kreve ytterligere bemanning.

For perioden 2018 til 2020 er det ikke et politisk vedtak knyttet til antall bosatte. Det er derfor usikkert i forhold til inntektssiden i denne perioden. Introduksjonssenteret er fra 2017 bemannet for å takle 55 årlige bosatte.

Tiltak:

- Lage realistiske rammer og budsjetter.
- Kontinuerlig oppfølging av regnskapet gjennom året for å sikre at det holdes innenfor budsjett
- Alle avdelinger forstår viktigheten av god budsjettdisiplin
- Fokus på å søke tidlig om utbetaling av introduksjonsstønad og norsktilskudd for flyktningene
- Fokus på å søke prosjektmidler til tiltak vi ser er nødvendige ifm flyktningarbeidet
- Fokus for å få tidlig ut faktura til elevene ved kvalifiseringsbasen og sikre at disse blir betalt
- Romkapasitet på undervisningslokaler ved Kvalifiseringsbasen gjør at dette er nær maks antall elever vi kan ta inn. Vi vil se på muligheter for å utvide kapasiteten for neste skoleår.
- På grunn av stor grad av uforutsigbarhet fra år til år i forhold til inntekter er det viktig for enheten å ha muligheten til å ha en "buffer" som sikrer planlagt og pålagt aktivitet på tross av sviktende inntektsgrunnlag i perioder.

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem skal brukerundersøkelser gjennomføres hvert andre år, første gang 2012. Det er ikke utarbeidet nasjonale brukerundersøkelser som passer Kvalifiseringsenheten, men vi utviklet i 2014 en lokal brukerundersøkelse for flyktningetjenesten og kvalifiseringsbasen for voksne. Denne ble også brukt i 2016.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Brukerundersøkelse flyktningtjenesten	4,5	5,2	4,6
		Brukerundersøkelse kvalifiseringsbasen for voksne		4,7	4,2
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	Brukerundersøkelse flyktningtjenesten	4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
		Brukerundersøkelse kvalifiseringsbasen for voksne			
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse flyktningtjenesten	4,5	5,2	4,9
		Brukerundersøkelse kvalifiseringsbasen for voksne		4,9	4,8
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brukerundersøkelse flyktningtjenesten	4,5	5,3	4,6
		Brukerundersøkelse kvalifiseringsbasen for voksne		4,6	4,5
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse flyktningtjenesten	4,5	5,1	4,6
		Brukerundersøkelse kvalifiseringsbasen for voksne		4,7	4,8

Tiltak:

Flyktningtjenesten:

- Mer vekt på ansvarliggjøring og informasjon i Introtiden
- Større fokus på kartleggingen i forkant av kvalifiseringsplanen «Min plan»
- Jobbe med realistiske mål i «Min plan»
- Jobbe med deltakernes holdninger til at språkpraksis og arbeidspraksis faktisk er en kvalifiserende del av introduksjonsordningen
- Enheten ble styrket med en miljøarbeider vår 2016 og blir styrket med en ny programrådgiver 1 jan 2017.
- Jobbe med Birkelid læringscenter for å få rom tilgjengelig for samtaler med deltakere

- Tettere samarbeid med NAV, eks. tidligere i programmet for å avklare videre løp etter endt program.

Kvalifiseringsbasen for voksne:

- Vi vil jobbe med informasjon – vi må først bruke BLT til å vite hva slags informasjon det er elevene etterspør. Deretter vil vi jobbe med verktøy som kan hjelpe oss å bli bedre på dette.
- Se på hjemmesiden for å gjøre den lettere å finne frem på
- 1-2 elever føler seg mobbet av lærerne – dette vil vi prøve å finne ut av. Etter avtale med elevrepresentant, så kommer det til å komme en låst postkasse der elevene kan anonymt fortelle oss hva som skjer og eventuelt hva som kan løse det. Vi tolererer ikke at noen føler seg mobbet, verken av elever eller av lærere.

Fokusområde medarbeidere

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ¹⁶
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,8		5,1	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,1		5,1	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,4		5,1	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	7,6	3,1	5,4	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,8		4,9	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,4		5,1	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	4,3			

Tiltak:

Det er ikke foretatt noen ny medarbeiderundersøkelse i 2016 (Gjøres annethvert år).

Resultatene fra 2015 viser at vi har blitt bedre på alle områder fra 2013 til 2015. De tiltakene vi har jobbet med anses som suksesskriterier for å beholde de gode resultatene og vil videreføres med enkelte nye tiltak i virksomhetsplanen for 2016-2018:

- Repetere og vedlikeholde enhetens verdiplattform.
- Øke stoltheten over egen arbeidsplass ved å utnytte hverandres kompetanse på tvers av avdelingene. Dele suksesshistorier. Være synlig i kommunen (også gjennom media), utnytte

¹⁶ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

«rommene» for å vise hva vi er gode på (sommerfesten). Tilbakemeldinger og evalueringer deles med hverandre.

- Gode rutiner/kommunikasjonssystemer som sikre medarbeidernes innflytelse og muligheter for egenutvikling/kompetanseheving.
- Øke fokuset på HMS. Ansvarliggjøre hver enkelt til å gjøre arbeidsplassen så sikker og god som mulig slik at den enkelte trives i et trygt miljø. Fokus på og arbeide med avviksrapportering og tiltak knyttet til dette.
- Fokus på forbedringsforslag. Gi ansatte muligheten til å påpeke arbeidsprosesser som vi kan forbedre og også komme med løsningsforslag.
- Helsefremmende og miljøbevisste tiltak. Lokal miljøgruppe sitt ansvar for et godt arbeidsmiljø synliggjøres i virksomhets-/årsplaner. Fokus på arbeidsglede og litt «galskap».
- Fellesansvar for å skape og vedlikeholde en kultur for læring, utvikling, kreativitet og evaluering, jfr. en lærende organisasjon – ”kunnskapsbedrift”. Ha gode og dynamiske virksomhetsplaner i hver avdeling som har brukerperspektiv, kompetanseutvikling, innovasjon og samhandling i fokus.
- Sykefravær. Fortsette med gode tiltak/rutiner for å følge opp både korttids- og langtidssykemeldte i tillegg til de tiltak vi har for å ivareta og sikre et godt arbeidsmiljø.

14.11 Enhet for helsetjenester

Enhetsleder Vegard Nilsen

Ansvarsområde

Enhet for helsetjenester omfatter avdeling for forebyggende helsetjenester, avdeling for rehabilitering og kommuneoverlegefunksjoner. Enheten har ansvar for helsestasjonen, jordmortjenesten, skolehelsetjenesten, ergoterapi, fysioterapi, hjelpemiddelforvaltning, miljørettet helsevern, smittevern, helseoversiktsarbeid med mere.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	100%	97	98	94
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	615	385	1 495

Tiltak:

- Kontinuerlig oppfølging av regnskapet gjennom året for å sikre at det holdes innen budsjettet.
- God budsjettdisiplin i avdelingene.

Fokusområde brukere/tjenester

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse fysio-/ergoterapi	4,5	4,3	4,8	4,7
		Brukerundersøkelse helsestasjon		4,8	-	IA
		Brukerundersøkelse skolehelsetjenesten		4,7	4,7	IA
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	Brukerundersøkelse fysio-/ergoterapi	4,5	5,3	4,3	5,3
		Brukerundersøkelse helsestasjon		5,0	-	IA
		Brukerundersøkelse skolehelsetjenesten		Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	IA
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse fysio-/ergoterapi	4,5	4,7	4,8	
		Brukerundersøkelse helsestasjon		4,6		IA
		Brukerundersøkelse skolehelsetjenesten		4,8	4,1	IA
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brukerundersøkelse fysio-/ergoterapi	4,5	5,1	5,1	IA
		Brukerundersøkelse helsestasjon		4,7	-	
		Brukerundersøkelse skolehelsetjenesten		4,8	4,6	IA
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse fysio-/ergoterapi	4,5	4,9	5,5	IA
		Brukerundersøkelse helsestasjon		4,1	-	
		Brukerundersøkelse skolehelsetjenesten		5,4	5,4	IA

Resultatene er bra, men svardeltakelsen er lav (13 prosent), slik at det kan stilles spørsmål ved om resultatene er representative.

Tiltak:

- Utvikle kvalitet og kapasitet på de primærofrebyggende tjenestene.

- Bidra, særlig med fysio- og ergoterapitjenesten til at eldre kan bo i sine egne hjem med god livskvalitet lengst mulig.
- Utvikle internkontrollsystemer i alle deler av tjenesten for å sikre god kvalitet i alle tjenester, herunder sikre at alle prosedyrer som er i strid med gjeldende nasjonale faglige retningslinjer heretter må til godkjenning hos enhetsleder.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år.

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ¹⁷
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,5		4,5	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,1		5,1	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	4,6		4,6	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	2,1	3,4	5,7	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,7		4,6	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,2		4,8	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	4,2		4,5	

Tiltak

- Følge opp de endringer i arbeidsoppgaver, kompetansebehov og kapasitetskrav samhandlingsreformen medfører. Dette gjelder alle deler av virksomheten i enhet for helsetjenester, men særlig fastlegetjenesten.
- Økt involvering av ansatte i økonomiplanarbeidet for å bidra til bredde i innspill og økt forståelse for de prioriteringene som til sist må gjøres
- Etablere faste enhetsmøter der administrative ting kan tas opp – i tillegg til de eksisterende fagmøtene vi har.
- Verneombud og faste rutiner for HMS-gruppe er nå på plass.

¹⁷ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

14.12 Institusjonstjenester

Enhetsleder Anne Christin Høyem

Ansvarsområde

Enhet for Institusjonstjenester har ansvar for drift av 64 institusjonsplasser ved Søgne omsorgssenter og Langenes Bokollektiv. I tillegg driver enheten kommunens hovedkjøkken, institusjonsvaskeri og institusjonsrenhold. Enheten har døgntkontinuerlig drift 24/ 7 alle årets dager og 68 årsverk.

Enhetens formål er å yte nødvendig helsehjelp og lovpålagte oppgaver innenfor de til enhver tids foreliggende lover, forskrifter og rammevilkår. Målet er å utvikle en resultatorientert enhet som arbeider med et variert tjenestetilbud innen helse- og omsorgstjenesten ut i fra den enkelte bruker og pasients ressurser og nødvendige behov for tjenester. Tjenestene utføres ved: Kommunal øyeblikkelig hjelp døgnplasser (ØHD), Korttids/rehab-avdelingen og Langtids/dementbokollektivene ved Søgne omsorgssenter og Langenes. Kjøkken, renhold og vaskeri er nødvendige støttetjenester. Enheten vil medvirke til at kommunen blir best på omsorg, kommunikasjon, fag og omdømme. Medarbeiderne skal oppleve utvikling og arbeidsglede. Brukermedvirkning og livskvalitet skal være i fokus.

Tjenesten reguleres blant annet av helse- og omsorgstjenestelovgivningen, Forvaltningsloven, Vederlagsforskriften, Smittevernlovgivningen, Pasientrettighetsloven, Verdighetsgarantien, Helsepersonell loven, Arbeidsmiljøloven og avtaleverk, Lov om matproduksjon og mattrygghet og Internkontrollforskriften.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0	108	99	99
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-3 558	560	384

Tiltak:

- Realistiske rammer og budsjetter.
- Sjekk av konteringslistene hver måned.
- Gjennomgang regnskapsrapporter hver måned.
- Begrunne og melde avvik så tidlig som mulig.
- Vurdere effektivitetspotensialer i enheten, bygge opp endringskompetanse.
- Yte tjenester etter beste og laveste effektive omsorgsnivå; BEON/ LEON prinsippet.
- Benytte ressursstyringsprogram (RS); timelister og turnus.
- Enheten arbeider kontinuerlig med heltidskultur.

Fokusområde brukere/tjenester

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet	Brukerundersøkelse	4,5	5,3	4,5	4,4
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5			
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	4,5	5,2	4,6	4,5
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,6	4,5	4,6
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse	4,5	4,7	4,6	4,2

Tiltak:

- Ha god brukermedvirkning for pasienter og pårørende.
- Ha nødvendig fagbemanning til stede hele døgnet siden enheten driver døgnskcontinuerlige pasient- og beboertilbud på det høyeste omsorgsnivået i kommunen.
- Regelmessige legevisitter fra sykehjemslege. Fastlege/ legevaktslege og tannhelsetjeneste benyttes ved behov.
- Utarbeide tjenestebeskrivelser og tiltaksplaner.
- Utarbeide individuell plan i samarbeid med tjenestemottakere som har langvarige og koordinerte tjenester.
- Iplos-registrering og tiltaksplaner i Gericar brukes som dokumentasjon i tjenestene ved den enkelte pasients nødvendige behov.
- Enheten tilbyr pårørendeinformasjon og pårørendemøter.
- Samarbeid med frivillige. Enheten samarbeider blant annet med Røde Kors, Søgne Menighet, Demensforeningen, Kulturenheten og den Kulturelle spaserstokk, Frivilligsentralen, Tangvall og Tintjtønn ungdomsskoler og Solstrålen Barnehage.
- Pasienter skal ha et godt aktivitetstilbud på avdelingene, i Maries Kafe og utendørs i Sansehagene på Søgne omsorgssenter og Langenes Bokollektiv.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år.

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,1		4,1	4,4

Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		4,9	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,8		4,7	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	8,8	9,8	10,0	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,5		4,3	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,1		4,3	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	3,7		3,4	

Tiltak:

- Forum for sykepleiere utvikler samhandling og opplæring på tvers av avdelinger.
- Opplæring av ansatte i helsenett, Gerica, RS, VAR, AIVO og e- læringsprogram.
- Det arbeides etter metodene i Innovasjonsledelse (BTL).
- Ledere gir medarbeiderne tillit og har fokus på trivsel, stabilitet og stolte medarbeidere.
- Fokus på HMS og nærværsfaktorer.
- Har jevnlige møter i enhetens lokale HMS-gruppe.
- Kompetansebehov og kompetanseutvikling; Demensomsorgens ABC, Miljøbehandlingens ABC, Internundervisningskomite, samarbeid med SSHF om Smittevernundervisning og kvalitetssikringsarbeid, NOKLUS og e-læringskurs ved SSHF.
- Sykepleiere hospiterer på SSHF, akuttmottak og andre aktuelle avdelinger.
- Sykepleiere deltar i videreutdanning og kokker tar fagstudier i ernæring i helse- og omsorgssektoren.
- Avdelingene er opplæringssted for praksiskandidater, lærlinger, studenter og elever.
- Alle avdelinger og lederteamet i enheten har regelmessige personalmøter og møter med plasstillitsvalgt og plassverneombud.
- På tvers av avdelinger avholdes møter om kost/ernæring, vaskeritjenester og fagmøter.

14.13 Enhet for hjemmetjenester

Enhetsleder Anne Lise Sandbakken

Ansvarsområde

Hjemmesykepleie er en lovpålagt tjeneste som innvilges til personer med varig eller forbigående helsesvikt, og som av ulike årsaker må motta den nødvendige bistanden i sitt hjem. Det skal tilrettelegges for den enkelte slik at han/hun blir mest mulig selvhjulpen, og skal kunne fortsette å bo i eget hjem.

Dagsentertilbudet er et tilbud kommunene velger å ha for å avlaste pårørende og gi et sosialt tilbud til hjemmeboende. Ved å ha et slikt tilbud kan brukere bo hjemme lengre.

Hjemmehjelp er et tilbud kommunen har til hjemmeboende som ikke lengre er i stand til å ivareta husarbeid som følge av sykdom eller alderdom. Ved å tilby hjelp til renhold kan bruker bo lengre i eget hjem.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0	103	103	100
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	-1 177	-1 117	194

Alle tall i tusen kroner.

Tiltak:

- Ha budsjetter som samsvarer med dagens bemanning og behov
- Melde avvik så tidlig som mulig
- Kontinuerlig fokus på å holde seg innenfor budsjettet.
- Jevnlig gjennomgang av enhetens status.

Fokusområde brukere/tjenester

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Brukerundersøkelse dagsenter	4,5	5,6	5,7	5,6
		Brukerundersøkelse hjemmetjenester		5	5,1	5,2
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	Brukerundersøkelse dagsenter	4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	
		Brukerundersøkelse hjemmetjenester				
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse dagsenter	4,5	5,1	5,2	
		Brukerundersøkelse hjemmetjenester		4,7	4,7	4,8

	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brukerundersøkelse dagsenter	4,5	5,2	5,4	4,9
		Brukerundersøkelse hjemmetjenester		4,7	4,7	
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse dagsenter	4,5	4,6	4,5	4,5
		Brukerundersøkelse hjemmetjenester		4,4	4,4	

Tiltak:

- Ha fokus på et fortsatt godt tjenestetilbud for våre brukere.
- Ha fokus på å gi god og nyttig informasjon til brukerne og deres pårørende.
- Ha fokus på å være tilgjengelig for brukerne og deres pårørende.
- Ha fokus på brukermedvirkning slik at brukerne føler seg hørt i sine saker.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år.

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ¹⁸
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,2		4,3	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		5,1	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,7		4,7	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	7,8	7,4	7,4	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,4		4,5	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,6		5,0	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	4,2		2,1	

Tiltak:

- Jobbe målrettet for å skape et godt arbeidsmiljø og ha et lavt sykefravær

¹⁸ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

- Legge til rette for at de ansatte har mulighet til kompetanseutvikling, gjennom eksterne og interne kurs samt fagdager
- Drive god ledelse.

Det ble ansatt ny enhetsleder høsten 2015, etter at medarbeiderundersøkelsen ble gjennomført.

14.14 Enhet for livsmestring

Konstituert enhetsleder: Trine Lise Enersen

Ansvarsområde

Enhetens ansvarsområder er habiliteringstjenester til barn og voksne personer med nedsatt funksjonsevne, psykisk helsearbeid og oppfølgingstjenester til rusavhengige. Enheten har høst 2016 etablert et psykososialt team i samarbeid med oppvekstsektoren. Enheten bidrar med tjenester som dagtilbud, botjenester, avlastning, støttekontakt, brukerstyrt personlig assistanse, boligsosial oppfølging og terapitjenester. I tillegg psykososiale tiltak rettet mot barn, ungdommer og deres familier i nær dialog og tett samarbeid med grunnskolene og skolehelsetjenesten. Enheten har også ansvar for tjenester/finansiering av tjenester til 8 ressurskrevende brukere.

Enhet for Livsmestring gir i hovedsak tjenester forankret i enkeltvedtak. Vedtakene fattes av enheten, og primært i henhold til Lov om helse- og omsorgstjenester. Ca. ¼-del av enhetens budsjett omhandler kjøp av eksterne tjenester.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0	100	102	98
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	201	-1152	1508

Tiltak:

- Kontinuerlig fokus på balanse mellom budsjetterte rammer og omfang/aktivitetsnivå i tjenesteproduksjonen.
- Vesentlige endringer i budsjett følges i stor grad opp med tilsvarende endringer i aktivitetsnivå og antall årsverk. Dette for å ha en plattform aktivitets- og tjenestenivå som samsvarer med budsjetterte rammer.

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Brugerundersøkelse psykisk helse brukere over 18 år	4,5	5,6	5,6	5,6
		Brugerundersøkelse utviklingshemmede – brukerrep. ¹⁹		5,1	4,9	IA
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene	Brugerundersøkelse psykisk helse brukere over 18 år	4,5	5,6	5,6	5,4
		Brugerundersøkelse utviklingshemmede – brukerrep.		Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brugerundersøkelse psykisk helse brukere over 18 år	4,5	4,4	4,7	4,7
		Brugerundersøkelse utviklingshemmede – brukerrep.		5,8	5,2	
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Brugerundersøkelse psykisk helse brukere over 18 år	4,5	5,3	5,3	5,3
		Brugerundersøkelse utviklingshemmede – brukerrep.		Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	IA
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brugerundersøkelse psykisk helse brukere over 18 år	4,5	5,1	5,1	5,3
		Brugerundersøkelse utviklingshemmede – brukerrep.		3,5	3,5	

Tiltak:

- Enheten går aktivt innmed tiltak rettet mot brukermedvirkning. Målsetting er å gjennomføre samtaler med brukernes pårørende i løpet av vinteren 2016/2017 for å kartlegge behovet for medvirkning.

¹⁹ Undersøkelsen er revidert i 2014, og resultatene er derfor ikke direkte sammenlignbare med tidligere undersøkelser

- Formidle på en tydeligst mulig måte både til innbyggere og samarbeidspartnere hvilke nivå og omfang enhetens tjenester til enhver tid ligger på. Dette for å skape mest mulig realistiske forventninger.

Fokusområde medarbeidere

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ²⁰
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,9		4,9	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,2		5,3	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	5,3		5,4	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5%	5,0	5,9	5,9	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,1		5,1	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,3		5,3	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	4,9		4,5	

Tiltak:

- Jobbe kontinuerlig og målrettet på alle nivåer i enheten. Både personalpolitisk, organisatorisk og på det faglige plan slik at hver enkelt ansatt opplever at de får utfordringer, og ser på arbeidsplassen som faglig utfordrende med et attraktivt sosialt miljø.
- Involvere ansatte i ulike prosesser slik at de opplever eierskap i forhold til fortløpende organisatoriske endringer som er hensiktsmessige eller nødvendige.

14.15 Ingeniørvesenet

Enhetsleder Paal Marquardt Kristensen

Ansvarsområder

Vannforsyning - Omfatter investering, drift og vedlikehold av ledningsnett, høydebasseng og pumpestasjoner med det formål å forsyne kommunens innbyggere med vann av tilfredsstillende kvalitet, mengde og trykk.

Avløphåndtering - Omfatter investering, drift og vedlikehold av ledningsnett, pumpestasjoner og

²⁰ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

renseanlegg med det formål å sikre behandling av avløpsvann på en forsvarlig og godkjent måte. Inkluderer også tømning av private avløpsanlegg.

Husholdningsrenovasjon - Avfallsbehandlingen i Søgne ivaretas av det interkommunale selskapet Avfall Sør AS, som videre har satt innsamling ut på entreprise til RenoNorden AS. Renovasjon omfatter innsamling, sortering og behandling av alt husholdningsavfall. Enheten følger opp husholdningsrenovasjonsområdet med deltakelse i administrativt utvalg.

Vei, veilys, trafikkisikring og parkering - Omfatter drift, vedlikehold og investeringer på det kommunale veinettet.

Park- og idrettsanlegg, skjærgårdspark, friområder, turstier, badeplasser mm - Omfatter drift og vedlikehold av kommunens friluftsområder, idrettsanlegg, badeplasser, skjærgårdspark, turstier og sentrumsområder, samt opparbeidelse og investeringer.

Havn, småbåthavn og offentlige brygger – Omfatter drift og vedlikehold av kommunale brygger, havner, småbåthavn og kaier.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Ingeniørvesenet samlet	0	-1 633	1 319	-2 880
		Ingeniørvesenet ekskl. selvkostområdene	0	218	772	305

Tall i tusen kroner.

Tiltak:

- God løpende oppfølging fra enheten ift økonomi.
- Tertialrapportering er noe ressurskrevende i forhold til periodisering. Enheten har stort sett inntekter og utgifter som er kvartalsbasert. Arbeid med dette er satt i gang i fellesskap med økonomi.
- Enheten må tilføres ekstra driftsmidler når vi overtar nye anlegg som er vedtatt bygd. For eksempel veilys, idrettsanlegg, veger, stier mv – konsekvensjusterte driftsbudsjetter.

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år. Resultat viser at innbyggere er fortsatt fornøyd med vann- og avløpstjenestene.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Brukerundersøkelse vann og avløp	4,5	5,1	5,4	5,2
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse vann og avløp	4,5	4,6	4,9	4,6
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	5,5	5,8	4,8
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse vann og avløp	4,5	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	

Tiltak:

- Deltakelse i benchmarking BedreVA og offentliggjøre resultater for innbyggere og politikere.
- Nivå og forventninger til kvalitet på våre tjenester må gjenspeiles i våre budsjetter, og dette må tydelig formidles til innbyggere/brukere.
- Vi bør ha flere måleindikatorer som passer tjenester som veg, friområder mv.
- Enheten har tatt i bruk SMS varsling ved vannbrudd osv som vi har gode erfaringer med.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. Siste undersøkelse viser at ansatte fortsatt er jevnt godt fornøyd i med tilstanden i enheten. Noe høyere % sykefravær skyldes i hovedsak lengre tids fravær som ikke relateres til arbeidsplass, men fortsatt innenfor ambisjonene vi har.

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ²¹
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,8		4,9	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,2		5,0	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,1		5,0	4,8

²¹ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	2,1	4,8	5,1	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,1		4,9	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,2		5,1	4,7

Tiltak:

- Bedre oppfølging av medarbeidersamtaler.
- Ledelsen må være mer synlig blant de ansatte.

14.16 Arealenheten

Enhetsleder Glenn Oskar Austegard

Ansvarsområde

Arealenheten omfatter arealplanlegging, byggesak, geodata (geografisk informasjonssystemer og oppmåling), landbruk og miljøvern. Enheten forvalter mange lover, blant annet plan- og bygningsloven, og en stor del av virksomheten er å gjøre enkeltvedtak i forhold til arealforvaltning. Arealenheten har i alt 18 stillingshjemler.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0	87	104	99
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	916	-277	54

Tiltak:

- Fokus på forhold som forstyrrer produktiviteten fordi det er inntektene vi har størst innflytelse på.
- Nøkternhet i forhold til utgifter.

Fokusområde brukere/tjenester

Byggesaksbehandling snitt kommunen:

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
	Tilfredshet med tjenestens	Brukerundersøkelse	4,5	3,6	4,1	4,4

God tjenestekvalitet	kvalitet (generelt)	byggesaksbehandling				
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5			
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon		4,5	4,4	4,1	4,3
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,2	4,7	4,6
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5			

Ansvarlig søker:

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse ansvarlig søker	4,5	4,3	4,4
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5		
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon		4,5	4,0	4,5
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,2	4,8
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5		

Tiltakshaver:

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse tiltakshaver	4,5	3,4	3,9
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5		
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon		4,5	3,6	3,9
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	4,2	4,6
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5		

Byggesak servicekontor:

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (generelt)	Brukerundersøkelse byggesak servicekontor	4,5		5,0
	Tilfredshet med koordinering av tjenestene		4,5		
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon		4,5	5,6	4,9
	Tilfredshet med tilgjengelighet		4,5	5,3	5,0
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen		4,5		

På alle områdene som måles er det enten en økning i tilfredsheten eller samme score som ved sist måling.

Tiltak:

- Det er innført tidsfrister for alle typer saker, også dispensasjoner. Det vil trolig føre til økt brukertilfredshet.
- Jobbe for et godt og tjenlig plansystem, fra kommuneplanens arealdel via detaljreguleringer som øker forutsigbarheten på byggesaker.

Fokusområde medarbeidere

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år.

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ²²
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,1		4,4	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,4		4,9	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	4,5	3,8		4,2	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	2,5	3,7	4,2	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,3		4,4	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,1		4,3	4,7

På alle områder som måles er det en positiv utvikling (med unntak av sykefravær).

Tiltak:

- Enhetstur for å styrke det sosiale.
- Kontinuerlig jobbe med utvikling av organisasjonen så vi er best mulig rustet for å utføre oppgavene.
- Bedre medarbeidersamtaler: Mer åpen tilbakemelding i medarbeidersamtalen.

14.17 Eiendomsenheten

Enhetsleder Ola Frøysland

Ansvarsområde

- Eiendomsenheten skal forvalte, drifte og vedlikeholde kommunens formålsbygg, samt utføre renhold i store deler av bygningsmassen.
- Tjenesten skal holde akseptabel kvalitet og tilpasses den kommunale tjenesteproduksjonen.
- I tillegg skal eiendomsenheten involveres og være ansvarlig i forbindelse med nybygg og nyanlegg.
- Eiendomsenheten er ansvarlig for drift av «Servicegruppa». Dette er et samarbeid med NAV hvor inntil 10 unge arbeidsledige har praksisplass under ledelse. Arbeidsoppgavene til gruppa er forefallende arbeid for Ingeniørvesenet og Eiendomsenheten.
- Samlet gulvflate i den kommunale bygningsmasse er ca. 70 000 m².

Enhetens bemanning er for tiden som følger:

- Enhetsleder, vedlikeholdsleder, byggeleder, tekniker, renholdsleder. I overkant av 20 årsverk innen renhold fordelt på 26 personer og 11,5 årsverk innen drift og vedlikehold fordelt på 11 personer.
- Det siste året har vi reforhandlet rammeavtale med de fleste relevante håndverksfag. Dette betyr at vi kan bruke mindre tid på tidkrevende innkjøp, og heller konsentrere oss om å få oppgaver utført.
- Fra sommer 2016 har vi fått styrket staben med 1stk 100%- stilling innenfor prosjekt/ byggeledelse. Vi har nå mer kapasitet på gjennomføring av prosjekter.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2016
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0	100	94	93

		Budsjettavvik i kr	0	-36	1 217	1 600
--	--	--------------------	---	-----	-------	-------

Tall i tusen kroner.

Tiltak:

- Enheten har som hovedmålsetting en best mulig drift av bygningsmassen sett i forhold til økonomi og personalresurser. Fokus har vært og vil fortsatt være å ta vare på verdier samt å skape og opprettholde godt innemiljø og minimalt energiforbruk i våre bygg.
- Ved hjelp av blant annet skoling og oppdatering av egne ansatte så har vi tro på å få til en enda bedre og mer økonomisk og miljøvennlig drift.
- Enheten har hele tiden vært i front med tiltak for å effektivisere energiforbruket i kommunens bygningsmasse. Dette arbeidet vil fortsatt ha høyt fokus, dette fordi det gir god økonomisk og miljømessig uttelling.

Fokusområde brukere / tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år. For eiendomsenheten er brukerne i stor grad kommunens ansatte, og måleindikatorene måles med interne brukerundersøkelser.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,1	5,1	
	Tilfredshet med tjenestenes oppgaveløsning	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,2	5,3	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon /service	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,3	5,4	
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,2	5,1	
Godt samarbeidsklima	Tilfredshet med samarbeidet	Intern brukerundersøkelse	4,5			

Tiltak:

- Eiendomsenheten deltar årlig i møter med de enkelte enheter for å bli oppdatert på brukernes behov og ønsker og forventninger. Nytt av året er at det jevnlig skal gjennomføres dialogmøte med hvert enkelt bygg/ avdeling hvor lokal ledelse deltar sammen med eiendom for å avklare hva som fungerer og hvor det er forbedringspotensialer.

Fokusområde organisasjon / medarbeidere

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ²³
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,6		4,6	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,2		5,2	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,2		5,3	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	4,9	3,3	2,2	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,1		5,1	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,1		5,1	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder		4,5	5,0		4,6	

Tiltak:

- Enheten har som mål å forberede og utdanne egne ansatte best mulig for våre gjøremål.
- Det er ansatt teknikker i 100% stiling med fagområde – energioptimering, teknisk drift SD anlegg og FDV register.
2 ansatte har i tillegg teknikerutdannelse innen faget FDV. Flere ansatte har fullført eller er i ferd med å fullføre fagutdannelse innen renhold.

Enheten har måttet fokusere mer og mer på eksterne lovkrav innen vår virksomhet; lov om off. innkjøp, energilovgivning, HMA, internkontroll med mer.

²³ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

14.18 Administrasjonsavdelingen

Gustav Skretting

Ansvarsområde

Administrasjonsavdelingen ivaretar alle støttetjenestene i Søgne kommune, unntatt økonomifeltet, og består av fagområdene personal, lønn, IKT, arkiv, servicetorg, bibliotek og politisk sekretariat.

Avdelingens arbeid består hovedsakelig i:

- Tilsettings- og personal saker, pensjon, IA avtalen og HMS.
- Saksbehandling, utrednings- og utviklingsarbeid innen feltet personal- og organisasjon og informasjon.
- All lønnskjøring i Søgne kommune og i Søgne menighet, herunder innberetning av skatt og arbeidsgiveravgift.
- Oversikt over sykefravær og refusjon fra NAV trygd.
- Lokale forhandlinger og drøftinger i henhold til hovedavtalens bestemmelser.
- Informasjon og veiledning i forhold til alle kommunens tjenester, både eksternt til innbyggerne og internt til de ansatte i kommunen.
- Publikumsmottak, sentralbord, intranett, kommunens hjemmeside og Facebook.
- Drift og videreutvikling av biblioteket.
- Saksbehandlingsoppgaver innen bostøtte, startlån, TT- kort, ledsagerbevis, parkeringskort for funksjonshemmede og søknader om alkohol- og serveringsbevilling.
- Ansvar for kommunens sentrale post og arkivfunksjoner med blant annet håndtering av innkommet post, samt registrering, scanning og arkivering for kommunens saksbehandlingssystem.
- Rådgivning til kommunens ledelse og fagavdelinger i IT-relaterte spørsmål, samt styring/deltakelse i prosesser og IKT- prosjekter.
- Drift og videreutvikling av infrastruktur, IT-systemer og telefoniløsninger.
- Brukerstøtte og opplæring på IT-området for kommunes ansatte.
- Utvalgsfunksjoner – ledelse - og/eller sekretariatsfunksjoner i flere politiske og partssammensatte råd og utvalg.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Forbruk i % av budsjett	0	99	96	98
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	225	1 064	441

Tiltak:

- Opprettholde den gode økonomistyringen i avdelingen.

Fokusområde brukere/tjenester – intern brukerundersøkelse

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,1	5,0	
		Brukerundersøkelse bibliotek		5,7	5,4	
	Tilfredshet med tjenestenes oppgaveløsning	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,1	4,9	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse bibliotek	4,5	4,7	4,4	
	Tilfredshet med service	Intern brukerundersøkelse		5,1	5,1	
		Brukerundersøkelse bibliotek		5,6	5,0	
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,0	4,9	
		Brukerundersøkelse bibliotek		5,6	5,6	
	Responstid på telefon	Registrere		83% ²⁴		
	DIFI kvalitetsindikator for offentlige nettsider		90 % Seks stjerner			
Godt samarbeidsklima	Tilfredshet med samarbeidet	Intern brukerundersøkelse	4,5			
God brukermedvirkning	Tilfredshet med medvirkningen	Brukerundersøkelse bibliotek	4,5	5,2	4,6	

²⁴ April-september 2014 (Statistikk kun fra og med april pga av innføring av nytt telefonsystem)

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år, neste gang i 2018. For administrasjonsavdelingen er brukerne i stor grad kommunens ansatte, og måleindikatorene måles med interne brukerundersøkelser.

Generelt er man tilfreds med tjenestene administrasjonsavdelingen tilbyr. Dette kommer frem med at man skårer høyere enn ambisjonsnivået på 4,5 på alle måleindikatorene unntatt tilfredshet med informasjon bibliotek, der det scores 4,4.

Tiltak:

- Utarbeide en informasjonsstrategi for Søgne kommune.
- Bedre utnyttelse av sak/arkivsystemet/innsynsløsning.
- Videreutvikling av portal (Gjennomgang av presentasjoner på intranettet, eierskap til informasjon).
- Arbeide med IT-strategi
- Lønnspolitisk plan utarbeides innen hovedoppgjøret 2017

Fokusområde medarbeidere

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ²⁵
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		4,8	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,1		5,4	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	4,9		5,1	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	1,5	5,5	5,4	
God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		5,2	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,1		5,3	4,7
	Tilfredshet med enhetsleder			4,8			

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres medarbeiderundersøkelse hvert andre år. Det ble gjennomført medarbeiderundersøkelser i 2015.

Tiltak:

- Redusere sårbarhet i avdelingen ved at flere får opplæring i kritiske funksjoner.

²⁵ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

- Jevnlig evaluering av den enkelte medarbeiders arbeids- og ansvarsområde.
- Avdelingsmøter
- Møter i faggruppene.
- Medarbeidersamtaler.
- Sosiale sammenkomster.
- Arbeid internt i forhold til samarbeid og kulturbygging i avdelingen.

14.19 Økonomiavdelingen

Ståle Øverland

Ansvarsområde

Økonomiavdelingen har det faglige og operative ansvaret for regnskap- og budsjettarbeidet i Søgne kommune. I tillegg til regnskapet for kommunen føres regnskapet for Søgne Menighetsråd, Søgne Industriselskap og legatregnskap.

Avdelingen har også ansvar for innkreving av skatter og avgifter, finans-, likviditets- og låneforvaltning, samt beregning av kommunens kostnader til pensjon. I tillegg har avdelingen oppgaver knyttet til fakturering, innfordring, innkjøp og Kostra-rapportering.

Avdelingen gir også andre enheter i kommunen bistand og rådgivning innenfor økonomiområdet.

Fokusområde økonomi

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015
God økonomistyring	Avvik i forhold til budsjett	Budsjettavvik i %	0	99	97	93
		Budsjettavvik (i tusen kroner)	0	76	209	424

Tiltak:

Jevnlig kontroll av regnskap opp mot budsjett.

Fokusområde brukere/tjenester

I henhold til Søgne kommunes styringssystem gjennomføres brukerundersøkelse hvert andre år. For økonomiavdelingen måles resultatene med interne brukerundersøkelser.

Kritiske suksessfaktor	Måleindikator	Målemetode	Ambisjonsnivå	2014	2016	Landet 2016
God tjenestekvalitet	Tilfredshet med tjenestens kvalitet (helhetsvurdering)	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,1	5,2	
	Tilfredshet med tjenestenes oppgaveløsning	Intern brukerundersøkelse	4,5		5,2	
God service og informasjon	Tilfredshet med informasjon /service	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,2	5,3	
	Tilfredshet med tilgjengelighet	Intern brukerundersøkelse	4,5		5,2	
Godt samarbeidsklima	Tilfredshet med samarbeidet	Intern brukerundersøkelse	4,5	5,1		

Tiltak

- Tilby opplæring av ansatte med økonomiansvar, både enkeltvis etter behov og samlet.
- Tilrettelegging for kursing/oppdatering av ansatte i avdelingen for å kunne gi oppdatert og god informasjon videre ut i organisasjonen.

Fokusområde medarbeidere

Kritiske suksessfaktorer	Måleindikatorer	Målemetode	Ambisjonsnivå	2013	2014	2015	Landet 2015 ²⁶
Kompetente medarbeidere	Tilfredshet med kompetanseutvikling	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,7		4,4	4,4
Godt arbeidsmiljø	Innhold i jobben	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,1		5,1	5,0
	Stolthet over egen arbeidsplass		4,5	4,8		4,8	4,8
	Sykefravær	Statistikk	5,6-7,5 %	4,8	1,3	1,2	

²⁶ 60 kommuner er med i snittet for landet. Det gjøres oppmerksom på at landsgjennomsnittet ikke skiller på enhetsnivå, og vil derfor være det samme for alle enheter.

God organisering	Organisering av arbeidet	Medarbeiderundersøkelse	4,5	4,5		4,7	4,6
God ledelse	Tilfredshet med nærmeste leder	Medarbeiderundersøkelse	4,5	5,0		5,0	4,7

Tiltak:

- Tilrettelegging for kursing/oppdatering.
- Sosiale sammenkomster.
- Jevnlige avdelingsmøter.
- Nødvendig verktøy til å utføre jobben.